

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI

**İÇ MİMARLIK EĞİTİM PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI
ANALİZİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İç Mimar Gaye İlknur ÇELİK

HAZİRAN 2008

TRABZON

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI

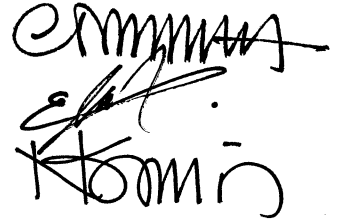
**İÇ MİMARLIK EĞİTİM PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİNE
YÖNELİK BİR ÇALIŞMA**

İç Mimar Gaye İlknur ÇELİK

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
“Yüksek İç Mimar”
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 06.06.08
Tezin Savunma Tarihi : 26.06.08**

**Tez Danışmanı : Prof. Dr. Gülay USTA
Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Erkan AYDINTAN
Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Nilgün KULOĞLU**

Enstitü Müdürü V. : Doç. Dr. Salih TERZİOĞLU

Trabzon 2008

ÖNSÖZ

İç Mimarlık Eğitim Programının Karşılaştırmalı Analizine Yönelik Bir Çalışma” adlı bu çalışma KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programında hazırlanmıştır.

Yüksek Lisans çalışmam sırasında danışmanlığımı üstlenerek bana her konuda yol gösteren Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölüm Başkanı sayın Prof. Dr. Gülay Usta’ya, eğitimim boyunca bilgilerinden faydalandığım değerli hocalarıma, her zaman yanımda olan Arş. Gör. Armağan Seçil Melikoğlu ve Dr. Gaye Çakal’a,

Bana her konuda destek olan babam Ahmet Çelebi, annem Mükerrerem Çelebi, kardeşim Ali Galip Çelebi ve sevgili eşim Atila Gürhan Çelik’e sonsuz teşekkürler...

Gaye İlknur ÇELİK

Trabzon 2008

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
ÖZET	VI
SUMMARY	VII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	VIII
TABLolar DİZİNİ.....	IX
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Sorunun Belirlenmesi	2
1.3. Çalışmanın Amacı	4
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR	5
2.1. Eğitim.....	5
2.1.1. Türkiye’de Örgün Eğitim Süreci.....	6
2.1.2. Mimarlık Eğitimi ve Tarihsel Gelişimi	8
2.1.2.1. Mimarlık Eğitiminde Antik Çağ Yaklaşımları.....	12
2.1.2.2. Mimarlık Eğitiminde Orta Çağ Yaklaşımları.....	13
2.1.2.3. Fransız Kraliyet Mimarlık Akademisi.....	13
2.1.2.4. Academie des Beaux-Arts	14
2.1.2.5. Yirminci Yüzyılda Mimarlık Eğitimi.....	16
2.1.2.6. Türkiye’de Mimarlık Eğitimi ve Tarihsel Gelişimi	17
2.1.2.7. Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA)’ya Göre Mimarlık ve Mimarlık Eğitimi	22
2.2. Mesleki Uzmanlaşma ve Tasarım Alanında Farklılaşan Uzmanlıklar	30
2.3. İç Mimarlık, İç Mimar ile İlgili Kavramlar-Tanımlar	31
2.3.1. İç Mimarlık Kavramı-Tanımı	35
2.3.2. İç Mimar Kavramı-Tanımı	36
2.4. İç Mimarlık Mesleği ve Tarihsel Gelişimi	40
2.4.1. Tarih Öncesi Dönem	40
2.4.2. Antik Çağ Dönemi.....	41
2.4.3. Orta Çağ Dönemi.....	42

2.4.4.	On Dokuzuncu Yüzyıl Dönemi	43
2.4.5.	Yirminci Yüzyıl Başlangıcında İç Mimarlık Uygulamaları.....	43
2.4.5.1.	Gelenekselci Yaklaşım	44
2.4.5.2.	Yenilikçi Yaklaşım	45
2.4.6.	Yirminci Yüzyılda İç Mimarlık Uygulamaları	46
2.4.6.1.	Birinci Nesil Dönem	46
2.4.6.2.	İkinci Nesil Dönem.....	47
2.4.6.3.	Üçüncü Nesil Dönem	47
2.4.6.4.	Dördüncü Nesil Dönem.....	49
2.4.6.5.	Beşinci Nesil Dönem	50
2.5.	İç Mimarlık Eğitimi ve Tarihsel Gelişimi	52
2.5.1.	Amerika ve Avrupa’da Kurulan İç Mimarlık Kuruluşları.....	53
2.5.2.	Türkiye’de İç Mimarlık Eğitiminin Gelişim Süreci	56
2.6.	Araştırma Yöntemi	59
3.	ANALİZ	64
3.1.	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ) İç Mimarlık Bölümü’ne Ait Bilgilerin Analizi	64
3.2.	Marmara Üniversitesi (MÜ) İç Mimarlık Bölümü’ne Ait Bilgilerin Analizi	67
3.3.	Hacettepe Üniversitesi (HÜ) İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü’ne Ait Bilgilerin Analizi	74
3.4.	Bilkent Üniversitesi (BÜ) İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü’ne Ait Bilgilerin Analizi	77
3.5.	Anadolu Üniversitesi (AÜ) İç Mimarlık Bölümü’ne Ait Bilgilerin Analizi	79
3.6.	Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) İç Mimarlık Bölümü’ne Ait Bilgilerin Analizi	83
4.	DEĞERLENDİRME	87
4.1.	İnsan Kaynakları.....	87
4.1.1.	Öğretim Üyesi Sayısı-Öğrenci Sayısı İlişkisi.....	88
4.1.2.	Öğretim Üyesi Başına Düşen Öğrenci Sayısı İlişkisi.....	90
4.1.3.	Öğretim Üyesi Sayısı ile Zorunlu Ders Sayısı İlişkisi	91
4.2.	Program Kompozisyonu ve Yapısı	92
4.2.1.	Toplam Kredi Sayısı Standardı	92
4.2.2.	Seçmeli Ders Saatlerinin Toplam Ders Saatine Oranı	93
4.2.3.	Zorunlu Ders Saatlerinin Toplam Ders Saatine Oranı	94

4.2.4.	Kuramsal Ağırlıklı Ders Saatlerinin Toplam Ders Saatine Oranı	95
4.2.5.	Tasarım Ağırlıklı Ders Saatlerinin Toplam Ders Saatine Oranı	96
4.2.6.	Proje Ders Saatlerinin Toplam Ders Saatine Oranı	98
5.	SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	100
6.	KAYNAKLAR.....	104

ÖZGEÇMİŞ

ÖZET

Toplumların gelişimindeki en önemli etkenlerin başında eğitim gelir. Eğitimle gelişen bilgi paylaşımı ve uzmanlaşma kavramı ile birlikte farklı meslek grupları modern hayatta yerini almış ve olgunlaşmıştır. Mimarlık temel alanının bir bölümü olan ve kendi alanında gelişimini sürdüren iç mimarlık mesleği, bu alanlardan biridir. İç mimarlık mesleği ve eğitimi yirminci yüzyıl içinde kurumsallaşmış, düzenli bir eğitim vermeye başlamıştır. Toplumun artan ihtiyaçları ve talepleri doğrultusunda dünyada ve Türkiye’de giderek önem kazanmıştır. Ancak yapılan literatür incelemelerinde Türkiye’de iç mimarlık mesleği ve meslek eğitimiyle ilgili çalışmaların yetersizliğinden yola çıkılarak bu çalışma kapsamında Türkiye’de iç mimarlık eğitimi veren üniversitelerin eğitim programlarının karşılaştırmalı analizi amaçlanmıştır.

Beş bölümden oluşan araştırmanın birinci bölümünde giriş, sorunun belirlenmesi ve çalışmanın amacı belirtilmiştir.

İkinci bölümde eğitim, Türkiye’de eğitim süreci, mimarlık eğitimi ve tarihsel süreçte gelişimi ile birlikte, mimarlık temel alanına bağlı olarak gelişen iç mimarlık mesleği ve bu yeni uzmanlık alanının tarihsel süreçte gelişimi incelenmiştir. Bu bölümde, araştırma yöntemi belirlenerek Türkiye’de ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde iç mimarlık ve iç mimarlık ve çevre tasarımı eğitimi veren Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)’e bağlı otuz iki üniversiteden en az on yılını tamamlamış altı kurumsallaşmış üniversite seçilerek araştırma alanı belirlenmiştir.

Üçüncü bölümde yapılan çalışmalar sonucu elde edilen bilgilerle, iç mimarlık eğitim programları analiz edilmiştir.

Dördüncü bölümde yapılan analizler sonucu elde edilen verilerle araştırma kapsamına alınan iç mimarlık bölümleri değerlendirilmiştir.

Beşinci bölümde ise elde edilen sonuçlarla birlikte, ileride yapılacak olan iç mimarlık eğitim programı çalışmalarına yardımcı olacak görüşlere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: eğitim, mimarlık eğitimi, iç mimarlık eğitimi, karşılaştırmalı analiz

SUMMARY

A Study Directed To The Comparability Analysis Of The Interior Architecture Educational Programs

Education has an important role on the development of societies. With the improvement of sharing ideas and specialization concept, different career groups took part in the modern life and matured. Interior architecture career, which departed from the basic area of architecture and continued its development on its own area, is one of them. Interior architecture career and education institutionalized in the twentieth century and began to give regular education. It gained importance due to the societies' increasing needs and demands in the world and in Turkey. During the literature survey, it was seen that Turkey has insufficient studies on the subject of matter. So, in this study it was aimed to do a comparability analysis on the education programs of the universities having interior architecture education in Turkey.

This study comprised of five parts. In the first part, introduction, the definition of the problem and aim of the study is given. In the second part, the education process in Turkey, architecture education and its historical development, the interior architecture career which departed from the basic architecture area by connection to the specialization concept and the development of this new specialization area in the historical process is investigated. In this part, by defining the investigation method, the investigation area was determined by selecting six institutionalization universities, completing at least its ten years, among the thirty two universities bound to the High Education Board in Turkey and the Turkish Republic of Northern Cyprus.

The information attained throughout the study was evaluated and the interior architecture education programs were analyzed in the third part. The interior architecture departments in the scope of this study were evaluated according to the data collected during the analysis in the fourth part.

In the fifth part, according to the results obtained, helpful points of view were given for the future interior architecture education program studies.

Key Words: education, architecture education, interior architecture education, comparability analysis

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 1. Türkiye’de eğitim veren mimarlık bölüm sayısının yıllara göre artış grafiği	20
Şekil 2. Swan Chair, Arne Jacobsen.....	33
Şekil 3. Eames Chair, Charles Eames.....	33
Şekil 4. Universale Chair, Joe Colombo,1965	33
Şekil 5. The Panton Chair, Verner Panton, 1973	34
Şekil 6. Le Petit Cabanon Evi, Le Corbusier, 1965.....	34
Şekil 7. Colony Club, Elsie de Wolfe, 1907.....	45
Şekil 8. Four Season Restaurant, Seagram Building, NewYork, 1958	48
Şekil 9. Pearl’s Restaurant, Gwathney, 1974	49
Şekil 10. Türkiye’de eğitim veren iç mimarlık bölüm sayısının yıllara göre artış grafiği .58	
Şekil 11. İç mimarlık bölümlerinin öğrenci kontenjan sayısı yönünden karşılaştırma grafiği	88
Şekil 12. İç mimarlık bölümlerinin öğretim üyesi sayısı yönünden karşılaştırma grafiği	89
Şekil 13. Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısının karşılaştırma grafiği	90
Şekil 14. Öğretim üyesi sayısı-zorunlu ders sayısı karşılaştırma grafiği	91
Şekil 15. İç mimarlık bölümlerinin kredi yoğunluğu yönünden karşılaştırma grafiği	92
Şekil 16. İç mimarlık bölümlerinin seçmeli ders saatlerinin toplam ders saatine oran (%) grafiği	94
Şekil 17. İç mimarlık bölümlerinin zorunlu ders saatlerinin toplam ders saatine oran (%) grafiği	95
Şekil 18. İç mimarlık bölümlerinin kuramsal ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oran (%) grafiği	96
Şekil 19. İç mimarlık bölümlerinin tasarım ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oran (%) grafiği	97
Şekil 20. İç mimarlık bölümlerinin proje ders saatlerinin toplam ders saatine oran (%) grafiği	98

TABLolar DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 1. Mimarlık eğitiminde dönem-etkinlik-mekan ilişkisi.....	11
Tablo 2. Ecole Royale des Beaux-Arts eğitim programı.....	15
Tablo 3. 2007 ÖSYM kılavuzuna göre eğitim veren mimarlık bölümleri tablosu.....	22
Tablo 4. 2007 ÖSYM kılavuzuna göre eğitim veren iç mimarlık bölümleri tablosu.....	59
Tablo 5. MSGSÜ iç mimarlık bölümü'ne ait genel bilgiler tablosu	65
Tablo 6. MSGSÜ iç mimarlık bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu.....	65
Tablo 7. MSGSÜ iç mimarlık bölümü lisans seçmeli ders programları tablosu.....	66
Tablo 8. MSGSÜ iç mimarlık bölümü lisansüstü ders programları tablosu	67
Tablo 9. MÜ iç mimarlık bölümü'ne ait genel bilgiler tablosu.....	68
Tablo 10. MÜ iç mimarlık mobilya tasarımı bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu	69
Tablo 11. MÜ iç mimarlık çevre tasarımı bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu.....	70
Tablo 12. MÜ iç mimarlık mobilya tasarımı bölümü lisans seçmeli ders programları tablosu.....	71
Tablo 13. MÜ iç mimarlık çevre tasarımı bölümü lisans seçmeli ders programları tablosu.....	72
Tablo 14. MÜ iç mimarlık bölümü lisansüstü ders programları tablosu.....	73
Tablo 15. HÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü'ne ait genel bilgiler tablosu	74
Tablo 16. HÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu.....	75
Tablo 17. HÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü seçmeli ders programları tablosu....	76
Tablo 18. HÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü lisansüstü ders programları tablosu	76
Tablo 19. BÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü'ne ait genel bilgiler tablosu	77
Tablo 20. BÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu.....	78
Tablo 21. BÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü lisans seçmeli ders programları tablosu.....	79
Tablo 22. BÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü lisansüstü ders programları tablosu	79
Tablo 23. AÜ iç mimarlık bölümü'ne ait genel bilgiler tablosu	80
Tablo 24. AÜ iç mimarlık bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu.....	81
Tablo 25. AÜ iç mimarlık bölümü lisans seçmeli ders programları tablosu.....	82

Tablo 26. AÜ iç mimarlık bölümü lisansüstü ders programları tablosu	83
Tablo 27. KTÜ iç mimarlık bölümü'ne ait genel bilgiler tablosu	84
Tablo 28. KTÜ iç mimarlık bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu	85
Tablo 29. KTÜ iç mimarlık bölümü lisans seçmeli ders programları tablosu	86
Tablo 30. KTÜ iç mimarlık bölümü lisansüstü ders programları tablosu	86
Tablo 31. İç mimarlık bölümlerinin öğrenci kontenjan-öğretim elemanı sayısı veri tablosu.....	88
Tablo 32. İç mimarlık bölümlerinin öğretim elemanı sayısı ile zorunlu ders sayısı veri tablosu	91
Tablo 33. İç mimarlık bölümlerinin seçmeli ders saatleri ve toplam ders saatleri veri tablosu	93
Tablo 34. İç mimarlık bölümlerinin zorunlu ders ve toplam ders saatleri veri tablosu.....	94
Tablo 35. İç mimarlık bölümlerinin kuramsal ağırlıklı ders ve toplam ders saatleri veri tablosu	95
Tablo 36. İç mimarlık bölümlerinin tasarım ağırlıklı ders ve toplam ders saatleri veri tablosu	97
Tablo 37. İç mimarlık bölümlerinin proje ders ve toplam ders saatleri veri tablosu.....	98

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Mimarlık mesleği insanların çeşitli tehlikelerden ve tabiat olaylarından uzaklaşmak istemesiyle birlikte, mağaralara ya da inlere sığınmasıyla ve bunu takip eden zamanlarda, avcılık ve toplayıcılıktan koparak sabit bir yere yerleşmesiyle başlamıştır. Tarihin bilinmeyen döneminden, günümüze kadar geçen binlerce yıllık sürede barınaktan konuta, basit toplantı yapılarından tapınaklara ve gelişkin planlı yapı komplekslerine kadar sayısız türde yapı insanoğlu tarafından inşa edilmiştir (Nalçakan, 2006). Gelişen şartlara bağlı olarak giderek kompleks haline gelen yapıların tasarımında ve uygulamasında mimarlık temel alanına bağlı olarak gelişen iç mimarlık alanı önemli yer tutmaktadır.

İç mimarlık, öznesi olan kullanıcının fizyolojik ve psikolojik tüm ihtiyaçları ile yaşam mekanlarını donatı ve her türlü mekansal öge ile tasarlama-yaratma sanatıdır. İç mimar ise bu etkinliği gerçekleştiren, bir yapıyı, kullanım ve estetik bakımından ele alıp insanın fiziksel ve ruhsal özelliklerine uygun olarak tasarlayan meslek adamıdır.

Çin şairi La Otze'ye göre “binanın varlığı; duvarları ile çatısında değil içinde yaşanan mekandır” (Şensoy, 1992). Buradan yola çıkılarak iç mekan kullanımı insanoğlu için her dönem önem taşımaktadır.

İç mekan kullanımı, insanın varlığı ile başlayan barınma ve korunma gereksinimleri ile ortaya çıkan bir süreçtir. Yaşanan her dönemde mekan insanın yaşam ile ilgili ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde kurgulanmıştır. İnsanoğlunun gelişim sürecinde ve toplumları etkileyen değişimlerde mekan kavramı, kurgusu, yapısı ve kullanılan malzemeler ile değişimlere paralel olarak biçimlendirilmiştir. Mekan uygulaması ve tasarımı yüzyıllardır yapılmasına ve eğitiminin de aynı sürelerde verilmesine karşın yapının içi ile ilgili ayrı bir eğitimin varlığına yirminci yüzyıl öncesine kadar rastlanmamaktadır. Profesyonel düzeyde ilk iç mekan uygulamasına, yirminci yüzyılın başlarında, uzmanlaşma kavramının geliştiği ve olgunlaşarak iş çevreleri ve eğitimi de etkilediği Amerika Birleşik Devletleri'nde rastlanmaktadır. İç mekan tasarımı ile ilgili ilk çalışmaların ortaya konması, yazılı medyada ilk yayınların (Ladies Home Journal 1883, House Beautiful 1896, House and Garden 1901) yapılması sonucu, toplumun artan ilgisi ve

bu işi yapmak isteyen bireylerin eğitilmesi gerekliliği, mesleğin kurumsallaşmasını zorunlu kılmıştır (Kaptan, 1999).

Bu gelişmelere bağlı olarak tasarım disiplinleri içinde uzmanlaşan ve kendi alanında eğitim veren en yeni disiplinlerden biri olan iç mimarlık disiplini ve eğitimi dünyada ve Türkiye’de büyük önem kazanmıştır.

1980’lere kadar yaşanan ve toplumsal yapının değişmesine neden olan kültürel, ekonomik ve politik değişmeler ile birlikte ortaya çıkan farklı gereksinimler sonucunda, iç mekan tasarımının uygulama alanları, ilk dönemdeki uygulama alanlarından değişiklik göstermiştir. Yirminci yüzyılın başlarında konut düzenlemeleriyle başlayan iç mekan tasarımının uygulama alanları, sırasıyla, satış merkezleri, restoranlar ve ofis tasarımları ile süreklilik ve gelişim göstermiştir. Günümüzde ise, sağlık merkezleri, oteller, tatil köyleri, okullar, ticari yapılar, endüstri yapıları, tiyatrolar, sinemalar ve müzelerin iç mekanlarında uygulama alanları bulabilmektedir.

Uygulama alanının giderek yaygınlaştığı iç mimarlık meslek alanında, uzman, özel bilgiler ile donatılmış iç mimar adayları yetiştirmek üzere Türkiye’de on devlet üniversitesi, on yedi vakıf üniversitesi ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde beş vakıf üniversitesi olmak üzere toplam otuz iki iç mimarlık bölümünde eğitim verilmektedir. Farklı üniversitelerin iç mimarlık bölümleri irdelendiğinde benzerlikler ve farklılıklar barındıran eğitim programları karşımıza çıkmaktadır.

1.2. Sorunun Belirlenmesi

Günümüzde bilgi çağının getirdiği sosyal, ekonomik, teknolojik gereksinimler ve bilgi ağının yoğun ve karmaşık yapısı uzmanlaşmayı gerektirmiştir. Sosyal bilimciler, meslek kavramına dair yaptıkları çalışmalar sonucu, modern meslek kavramını oluşturmuşlardır. Kavram, bilgi değişimi, deneyim ve uluslararası para piyasalarında uzmanlaşma fikrinin oluşmasını içermektedir. Buna göre; meslekten söz edebilmenin iki koşulu vardır: Birincisi eğitim, diğeri ise hukuki tanınırlılıktır. Yirminci yüzyılın başlarında, uzmanlaşma ile başlayan iş yaşamındaki ayrımlar, bilgi yoğunluğu, eyleme ve kurguya bağlı olarak doğru ve ideal çözümlerinin gerekliliği, malzeme ve uygulama tekniklerinin seçimleri ile daha da önem kazanmış ve öznel olmuştur (Kaptan, 2003).

Modern meslek kavramının varlığı ile gerçekleşen uzmanlaşma fikri birçok özelliği barındırması gereken mimarlık temel alanının da farklı alanlara ayrılmasına yol açmıştır.

Peyzaj mimarlığı, şehir ve bölge planlama, iç mimarlık gibi meslek dalları mimarlık temel alanına bağlı olarak modern hayatta yerini almış meslek gruplarıdır.

İç mimarlık mesleği yirminci yüzyılın başlarında bölünmeye ve özelleşmeye başlayan tasarım mesleklerinin bir uzantısı olarak olgunlaşmıştır. Geleneksel sanat ve mimarlık eğitimi yanında oldukça yeni olan iç mimarlık eğitimi ancak yirminci yüzyılın son çeyreğinde Amerika Birleşik Devletleri'nde kurumsallaşmaya başlamıştır. Bir disiplin olarak kurumsallaşması ise, yirminci yüzyılın ortalarına kadar sürmüştür. İç mimarlık mesleği 2000'li yıllarda, tasarım disiplinleri arasında yer alıp farklı bir boyutta uzmanlaşmıştır. Bilginin çokluğu ve bu bilginin hızlı bir biçimde kullanılma istemi uzmanlaşmanın meslek alanında olduğu gibi eğitim alanında da etkin olmasını gerektirmiştir.

Eğitimdeki bu gelişim süreci ile birlikte iç mimarlık alanında uzman, mesleki bilgiler ile donatılmış bireylerin yetişmesi gerekmektedir. Türkiye'de iç mimarlık eğitimi veren bölümler, eğitim programlarında, farklı eğitim teknikleri ve stratejiler izlemektedirler. Son yılların popüler mesleklerinden biri olan iç mimarlık mesleğinde yeterlilik kazanma çabaları ise iç mimarlık bölümlerinin ana sorunsallarından birini oluşturmaktadır. İç mimarlık eğitimi veren bölümler arasında mimarlık eğitimi veren bölümlerde olduğu gibi Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu (MOBBİG), Mimarlık Eğitim Kurultayları, Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK) gibi eğitim programlarını geliştirmeye ve desteklemeye yönelik akreditasyon çalışmaları yeterli değildir. 2006 yılında İç Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu (İMMOBİG) toplantıları kapsamında Avrupa Birliği uyum yasaları bağlamında, iç mimarlık ve tasarım eğitiminin yeniden yapılandırılması, değişen meslek ortamı ve kurumsal yapılar ile iç mimarlık mesleğinin sorunları masaya yatırılarak tartışılmış ancak bu çalışmaların devamlılığı sağlanamamıştır.

Dünyada iç mimarlık eğitimi ile ilgili akreditasyon çalışmaları Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da bulunan iki kurul tarafından gerçekleştirilmektedir. Ancak Türkiye'de iç mimarlık eğitiminde akreditasyon çalışmaları sağlayan bir kurul yoktur. Bu nedenle ulusal ve uluslar arası alanlarda akredite olabilmek için iç mimarlık eğitimi veren bölümlere düşen görevler oldukça fazladır.

1.3. Çalışmanın Amacı

Toplumsal gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan uzmanlaşma kavramı ile birlikte iç mimarlık mesleği ve bu mesleğin eğitimi önem kazanmıştır. Ancak Türkiye’de, iç mimarlık bölümlerinin eğitim programları bağlı buldukları fakültelere göre çeşitlilik göstermekte ve buna bağlı olarak iç mimarlık bölümlerinde farklı eğitim programları uygulanmaktadır. Mimarlık eğitiminde olduğu gibi, iç mimarlık eğitiminde de, eğitim veren bölümlerin temel koşulları sağlaması gerekmektedir. İç mimar veya iç mimar ve çevre tasarımcısı olarak mezun olacak adaya, kazandırılacak bilgi ve yeteneklerin belirlenmesi, bölümler arasında eşdeğerlik sağlanması iç mimarlık eğitiminin kalitesinin artması ve belirli standartların sağlanması açısından önemlidir.

Bu bağlamda çalışmanın amacı, diğer disiplinlere göre tarihi gelişimi yeni olan iç mimarlık mesleği ve tarihsel süreçte gelişimine ait literatür bilgileri ile birlikte, Türkiye’de eğitim veren iç mimarlık ve iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümlerine ait genel bilgiler ile eğitim programlarının, analizi ve karşılaştırmalı değerlendirmesidir. Çalışma kapsamında karşılaştırmalı analiz yoluyla ortaya çıkan bilgiler değerlendirilip, bir sonraki aşamada yurt dışında eğitim veren iç mimarlık bölümleri ile karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

Çalışma kapsamında seçilen iç mimarlık bölümleri, eğitimde en az on yılını tamamlamış, meslek adına önemli gelişimler sağlamış altı iç mimarlık bölümü olarak belirlenmiştir. İç mimarlık eğitiminde kalitenin artması ve eğitim programlarında belirli standartlara kavuşulmasına yardımcı olabilmek için, iç mimarlık eğitimi veren kurumsallaşmış üniversitelerin eğitim programlarının karşılaştırılması, ortak ve farklı yönlerinin ortaya konması hedeflenmektedir. İç mimarlık bölümlerine ait genel bilgiler ve eğitim programları karşılaştırmalı olarak analiz edilerek, çalışmanın iç mimarlık eğitim programı geliştirme çalışmalarına faydalı bir rehber olması amaçlanmaktadır.

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1. Eğitim

İnsanlık kadar eski olan eğitim, toplumların ve bireylerin gelişimindeki en önemli etkidir. Eğitim, tarih boyunca toplumsal ve ekonomik gelişmelerin paralelinde, gerekli bilgiyi üreten, beceriyi kazandıran ve kültürel değerleri oluşturan bir araç olarak görev yapmıştır.

Eğitim, önce sosyal bir kurumu, bir “eğitim sistemini” dile getirmektedir. İkinci olarak bir “eylemin sonucu” anlamında kullanılmaktadır. Son olarak ise eğitim kelimesi bir “süreç” dile getirmektedir (Tanıllı, 1988).

Ertürk (1998) eğitimi, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen (istendik) değişme meydana getirme süreci olarak tanımlamaktadır.

Eğitim, insanların gereksinimleri doğrultusunda araştırılan, geliştirilen bilgilerin ve birikimlerin, iş gücüne dönüştürülerek topluma bir hizmet olarak sunulması amacını taşımaktadır (Arcan, Evcı, 1999).

Aydınlanma Çağı Filozoflarının Eğitim Düşüncelerinden...

- John Locke: İnsan eğitimle insan oluyor.
- Pope: Eğitimidir ki “ortak aklı” yaratır.
- Helvetius: Ruh yok, her şeyi öğreniyoruz.
- Hegel: Tarihi, akıl yönlendiriyor.
- Darwin: Canlılar yaratılıştan beri değişti.
- Tylor (1871): Kültür ya da uygarlık, toplum üyesi insanın, yaşayarak öğrendiği her şey olarak tanımlamaktadır (Güvenç, 2005).

Düşünürlerin çeşitli şekillerde tanımladıkları ve önemini vurguladıkları eğitim, bir anlamda belirlenmiş amaçlara uygun olmak, bireyin var olan alışkanlık, bilgi ve deneyimlerini geliştirerek özelleştirmek ve eğitim süreci sonrasında da bu bilgileri etkin kılma çabası içindedir. Çünkü bireyin var olan özellikleri ile yetinilmeyip, belirli amaçlar doğrultusunda bilgi ve davranışlarla donatılma, dolayısıyla değiştirilmek istenmektedir. Antik çağda süregelen usta-çırak ilişkisine dayalı eğitim, Ortaçağ’da daha geniş kapsamlı bilgi birikimi ile biçimlenen bir eğitim sistemine dönüşmüştür. Skolastik felsefenin yani

doğrunun zaten mevcut olduğu düşüncesine ve felsefenin okullarda okutularak öğretilmesine dayanan bu yaklaşım Ortaçağ'da eğitim sistemini bütünü ile etkisi altına almıştır. Rönesans ile birlikte eğitimde etkisi bulunan okulların kurulmasıyla kurumsallaşmaya gidilmiştir. Yirminci yüzyılda ise eğitim, bireyin daha çok kendini geliştirmesi temeline dayanmıştır. Bununla birlikte genele yayılan eğitimde uzmanlaşmaların olması, eğitim verilen program sayısının artmasına neden olmuştur. Özellikle 1960'lı yıllarda toplumsal, kültürel ve politik alanlardaki değişimler ile burjuvaziye karşı tepkinin arttığı bu dönemlerde eğitim daha geniş kitlelere ulaşarak serbestleşmiş, özgünleşmiştir (Kaptan, 2003).

Eğitim, tarihi süreç içindeki gelişimi göz önüne alındığında, toplumsal değişmelere paralel bir ilişki içermektedir. Toplumsal yaşamda yapılan her atılım aynı zamanda eğitimi de etkilemiştir. Her uygulama sonucunda edinilen deneysel bilgi, daha sonradan kavramsallaşarak belirli bir birikimin oluşmasına ve daha sonra da kurumsallaşmış eğitim biçimine dönüşmektedir. Günümüzde ise eğitim, bireyin kendisine yararlı olmasının yanında toplumların gelişimini sağlayan en önemli hedeflerin başında gelmektedir.

2.1.1. Türkiye'de Örgün Eğitim Süreci

Eğitim öncelikle bireyin kendisine yararlı olmasını sağlamaktadır. Toplumsal açıdan eğitim, bir amaç doğrultusunda bireylerin bilgi edinmesini, bilinçli olarak yetiştirilmesi ve gerekli olan bilgilerin sistemli bir şekilde geliştirilmesi ile toplum için kullanılması amacını güder. Bu nedenlerle eğitim sorunu toplumlar için önemli bir kavramdır. Toplumların gelişmesinde önemli rol oynadığı için, eğitim sorunsalı tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de her dönem önemini korumuştur (Keleş, Usta, Çevik, 1993).

Türkiye'de eğitim sisteminin genel karakteri demokratik, çağdaş, bilimsel, laik ve karma bir eğitim özelliği taşımaktadır. Türk eğitim sisteminin amacı Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak, milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek, hızlandırmak ve Türk ulusunu çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

Türkiye'de eğitim sistemi okul öncesi eğitim, zorunlu eğitim, ortaöğretim ve yükseköğretim olmak üzere dört aşamadan oluşmaktadır (URL-1).

Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim ilköğretim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar ve isteğe bağlıdır. Okul öncesi eğitiminde çocuklar gelişme düzeyine göre gruplara ayrılmıştır. Bu gruplar 0–3 yaş, 4–5 yaş ve 6 yaş gruplarıdır.

Zorunlu Eğitim

Türkiye’de zorunlu eğitim ilköğretim kademesi olan 6–14 yaşlarındaki çocukların eğitimini ve öğretimini kapsayan sekiz yıllık bir dönemdir. İlköğretim kurumları, ilköğretim okullarını, yetiştirici, tamamlayıcı sınıflar ve özel eğitime muhtaç çocuklar için kurulan okulları ve sınıfları kapsamaktadır. İlköğretim çağına gelen (yetmiş iki ayını dolduran) bütün çocuklar sadece okul idaresinin onayı ile istedikleri okula alınabilirler. İlköğretim okullarına girebilmek için özel bir sınav ya da kriter bulunmamaktadır.

Ortaöğretim

İlköğretim üzerine en az üç yıl süreli yatılı, gündüzlü ve karma eğitim yapan liselerdir. Öğretim süreleri üç yıl iken, ortaöğretimin yeniden yapılandırılması kapsamında; Talim Terbiye Kurulu’nun 07 Haziran 2005 tarih ve 184 sayılı kararı ile bu okulların öğretim süresi, 2005–2006 yılından itibaren dokuzuncu sınıftan başlamak üzere kademeli olarak dört yıla çıkarılmıştır. Ortaöğretimde 2005–2006 yılından itibaren yeni kayıt olan öğrenciler lisede dört yıllık eğitim uygulamasına tabi tutulmakta, daha önce kayıt olanlar ise bu uygulamanın dışında tutulmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı’nın uygulamaya başlattığı yeni eğitim sistemine göre:

- Liseler dört yıldır ve hazırlık sınıfları kaldırılmıştır.
- Lise eğitiminin sonunda lise müfredat bilgisini ölçen bitirme sınavı konulmuştur.
- Bu sınavda başarılı olan öğrenciler üniversite eğitimlerine başlayabilmek için Öğrenci Seçme Yerleştirme Sınavı (ÖSYS)’ye girebilecektir.

Türkiye’de özel ve devlet okulu olmak üzere altı tür lise bulunmaktadır. Bunlar:

- Genel Liseler
- Anadolu Liseleri
- Fen Liseleri
- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
- Sosyal Bilimler Lisesi
- Spor Lisesi’dir.

Yükseköğretim

Yükseköğretim, ortaöğretime dayalı en az iki yıllık yüksek öğrenim veren eğitim kurumlarını kapsamaktadır. Ortaöğretim kurumlarından mezun olanların üniversiteye girebilmeleri için liseden mezun olduğuna dair diploma ve YÖK (Yüksek Öğretim Kurulu) Başkanlığınca Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (ÖSYS)'de başarılı olmaları gerekmektedir. Bununla birlikte özel yetenek gerektiren yüksek öğretim alanlarına devam etmek isteyen öğrenciler, merkezi sınavda başarılı oldukları takdirde istedikleri özel yetenek gerektiren bölümün özel sınavına katılabilmektedirler.

Yükseköğretim programında öğrencinin ilgi alanına ve yeteneklerine hitap edecek çok sayıda önlisans ve lisans programı mevcuttur. Yükseköğretim programı içerisinde yer alan önlisans ve lisans programları ile farklı disiplinlerde meslek adamları yetişmektedir. Bu disiplinlerin başta gelenlerinden biri ise mimarlık temel alanıdır. Mimarlık temel alanı Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK)'ün uzmanlaşmada belirlediği temel alanlardan biridir. Bilim alanı olarak

- Planlama,
- Tasarım,
- Tarih,
- Teknoloji alanlarına ayrılır.

Meslek alanı olarak ise

- Kentsel planlama,
- Mimarlık,
- Endüstri ürünleri tasarımı,
- İç mimarlık,
- Peyzaj planlama ve tasarımı olarak ayrılmaktadır (URL-2).

İç mimarlık mesleği ve eğitimine değinmeden önce temel alanı oluşturan mimarlık mesleğinin ve eğitiminin gelişimine değinmek faydalı olacaktır.

2.1.2. Mimarlık Eğitimi ve Tarihsel Gelişimi

Mimarlık disiplininin temeli insan ve kullanıcı unsurudur. Mimarlık mesleği insanlık tarihinin en eski meslekleri arasında sayılır, çünkü yaşamın geçtiği her türlü tasarlanmış çevrenin üretimiyle ilgilidir. M.Ö.25 yılında yazıldığı varsayılan “De Architectura”

mimarlık gelişimi konusunda hazırlanmış, Antik Çağ'dan günümüze gelen tek eserdir. "Mimarlık Üzerine On Kitap" olarak Türkçeye çevrilen bu kitapta Vitruvius mimarlığı "Mimar, değişik bilim dalları ve çeşitli öğretilerin bilgisi ile donatılmış olmalıdır. Hem doğal yeteneklere sahip hem de eğitime yatkın olmalıdır. Eğitilmeli, kalemi güçlü olmalı, geometri öğrenimi görmeli, iyi tarih bilmeli, filozofları iyi izlemeli, müzikten anlamalı, biraz tıp bilgisi bulunmalı, hukukçuların düşüncelerini bilmeli, yıldızbilim ve göklerin kuramı ile tanışıklığı olmalıdır. Sonuç olarak, mimarlık çok değişik öğretilerle süslenip zenginleştiğinden son derece geniş bir öğrenimi içerir; bu yüzden, çocukluktan başlayarak bu merdivenleri tırmanmadan, birçok sanat dalı ve fen bilimlerinin bilgisi ile yetişip mimarlığın kutsal alanının yükseklerine erişmeden, kişilerin mimar olduklarını iddia etmeye hakları olmadığı düşüncesindeyim" şeklinde tanımlamıştır (Vitruvius, 2003). Bu tanıma göre mimarlık, kullanım güvenliğine sahip, işlevine uygun, rahatlık koşullarını sağlayan ve insana yaşama zevki veren ve yücelik duygusu aşıl原因an mekanların yaratılmasını hedefler. Bu üç koşul mimarlığın bilim, teknoloji ve sanat alanlarıyla eş dereceli bağlantısını göstermektedir. Mimarlığın, bilim, teknoloji ve sanat alanlarını buluşturan bir disiplin olması nedeniyle, mimarların çok yönlü birikime sahip olması gerekmektedir.

Mimarlık mesleğinde ilk ve en önemli adım mimarlık eğitimidir. Mimarlık eğitim sisteminde, mimar adayının sahip olması gereken bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır. Sosyal, teknik, sanatsal bir örgütlenme biçimi olan mimarlık eğitiminde bunlar dikkate alınmaktadır. Mimarlık eğitimi, bütün mezunların, teknik gereksinimler ve sistemlerle, sağlık, güvenlik ve ekolojik denge faktörlerinin göz önüne alınmasını içermektedir. Aynı zamanda mimar adaylarının mimari tasarım yapma konusunda bilgi ve yetenek sahibi olmalarını; mimarlığın kültürel, entelektüel, tarihsel, toplumsal, ekonomik ve çevresel içeriğini anlayabilmelerini ve mimarın toplumdaki geliştirilmiş, analitik ve yaratıcı düşünce gerektiren rolü ve sorumluluğunu tam olarak kavramış olmalarını sağlaması gerekmektedir.

Teymur'a (2002) göre, mimarlık sanat ya da teknik olarak görünse de, bilginin bir disiplin içinde kullanılması; mimarlık eğitiminin ise bir yandan bu bilgileri ve becerileri, bir yandan yaratıcı özgürlüğü, sistemli ve analitik düşünmeyi, bir yandan da topluma ve çevreye, aktif ve eleştirel olarak müdahale etmeyi öğretmek durumundadır. Bu anlamda çok yönlü kişiliğe sahip olması beklenen mimarların eğitimi mimarlık disiplini içerisindeki en ciddi sorunsallardan bir tanesini oluşturmaktadır.

Formel mimarlık eğitimi kuramsal eğitim ve tasarım eğitiminden oluşur. Kuramsal eğitim teorik bilgilerle bilgilendirme sürecini kapsar. Kuramsal dersler bilgi birikimine ve bir düşünme sistematiği öğretmeye yönelik olanlardır (çevre, tarih, yapı ve yapıma ilişkin doğrudan bilgiler vb.) (İnceoğlu, 2004). Tasarım eğitimi ise yeteneklerin geliştirilmesi ve yaratıcılığın desteklenmesi amacını taşır. Mimarlık eğitimi ortamında, eğitime ilişkin arayışlardaki en temel kaygılardan birisi de hızlı değişikliklere cevap verebilecek tasarım bilincinin oluşmasını sağlamaktır. Bu nedenle tasarım eğitimi mimarlık eğitimi içerisinde önemli yer tutar. Tasarlama eğitimi belli bir beceri ya da belli bir tekniğin öğretilmesinin ötesinde problemlerle nasıl uğraşılacağı konusunda bilgi verir ve kişinin bir problemi nasıl düşünmesi, probleme nasıl yaklaşması gerektiği konusunu ele alır. Sanatta ve teknikte yeniliğin ve yaratıcılığın geliştirilmesi, bilimsel ve teknolojik buluşlara daha geniş kitlelerin yönetilmesi sayesinde olabilir. Bu süreçte tasarlama eğitiminin önemli yeri vardır.

Tasarlama: Bir nesne ya da sistemin amaçlanan bir sonuca göre problemlerinin tanımlanması, strüktürünün kurulması ve bu konuda kararların verilmesi yaratıcı eylemdir. Geleceğin yeni endüstriyel ürünlerinin, mekanlarının ve çevrelerinin oluşturulmasında yararlanılan teknik, beceri ve yaklaşımların bir toplamıdır (Bayazıt, Uluoğlu, 1986).

Ertürk'e (1987) göre tasarlama, "yaratıcılık, problem çözme, düşünme, öğrenme, algılama, bilimsel araştırma" gibi süreçleri kapsayan, onların belirli, değişebilen bileşkelerinden oluşan bir süreçtir.

Tasarlama Eğitimi: Kişilerin algılama yeteneklerini geliştirerek gerçek ya da olması gereken dünyanın bir görüntüsünü öğrenciye ortaya koydurtmayı, kavratmayı, modelletmeyi, strüktürünü kurdurtmayı amaçlayan ve sanat, zanaat, el sanatları ve bilim dersleri kapsamında yararlı olan bir eğitimidir. Tasarlama eğitimi, kişilerde eleştirel, yaratıcı, yenilikçi, katılımcı ve geleceğe yönelik olma özelliklerini geliştirmektedir (Bayazıt, Uluoğlu, 1986).

Mimarlık eğitiminin temelini oluşturan tasarlama eğitiminin, nasıl olması gerektiği eğitim sistemi içerisindeki ana sorunsallardan biridir. Mimarlığın bir zanaat olduğu, dolayısıyla ancak usta-çırak ilişkisi içinde öğretilbileceği görüşünün yanı sıra, mimarlığın doğuştan gelen Tanrı vergisi bir yetenek olabileceğine ilişkin görüşler de vardır. Antik Çağ yazarlarından mimar-mühendis Vitruvius eserinin birinci kitabında mimarın eğitimine değinmekte, onun hem doğal yeteneklere sahip, hem de eğitime yatkın olması gerektiğini belirtmektedir. Mimarlığın toplumdaki kabulüyle ve mimarlık eğitimiyle ilgili olarak yapılan tartışmalar, bu konuda ilk metni yazan Vitruvius'tan beri süre gelmektedir.

Onu Battista, Alberti ve Palladio'nun mimara ve mimarlık eğitimine dair söylemleri takip etmiştir. Söylemler farklıdır; Alberti, sanatçının bir atölyeden yetişmesi gerektiğini, birçok sanatları kuramsal düzeyde bilmesinin yeterli olduğunu belirtirken, matematiğin egemen olduğu bir evren düzeninde, sanatın da akıl yoluyla bilinen temellerinin olması gerektiğini savunur. Ancak Alberti'nin aksine birçok Rönesans mimarı, sanatın işçiliğini yaparak yetişmişlerdir. Bununla birlikte bütün sanatçılar için ortak bir akılcı temelin varlığı düşüncesi ve buna ek olarak, antik köklere dönüş eğilimi, giderek mimarlığı didaktik bir eğitim kurumuna dönüştürmüştür, (Kuban 1984; Hasaıçebi 2004). Günümüzde mimarlık eğitimi, örgün eğitim şeklinde okullarda verilmektedir. Dünyanın çeşitli ülkelerinde lisans eğitimi süresi üç ile yedi yıl arasında değişmekte olup, genellikle beş yıldır. Türkiye'de ise mimarlık eğitim süresi dört yıl olup, eğitim programı geliştirme çalışmaları içerisinde yer alan değişik görüşler mevcuttur (4+2 yıl, 5+1 yıl).

Uluoğlu (1990) mimarlık eğitim sürecini üç döneme ayırarak özetlemektedir;

- Birinci dönemde mimarlık bilgileri lonca düzeninde kuşaktan kuşağı aktarılmaktadır.
- İkinci dönemde mimarlık okullarının açılmasıyla birlikte eğitim bir sistematığı kavuşmuştur. Ancak bu dönemde kuramsal bilgilerin okullarda, pratiğin bürolarda verilmesi şeklinde bir yöntem izlenmiştir.
- Üçüncü dönemde ise artık tasarım stüdyoları gündeme gelmiş ve uygulama ile kuram birleştirilmiştir.

Batırbaygil ise (1999) mimarlık eğitimini çağ-dönem, etkinlik ve mekana ayırarak karşılaştırmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Mimarlık eğitiminde dönem-etkinlik-mekan ilişkisi (Batırbaygil, 1999)

Çağ-Dönem	Etkinlik	Mekan
Eski	Yapım	Yerinde (Şantiye)
Ortaçağ	Yapım, Tartışma	Şantiye, Loncada
Rönesans	Çizim, Maket, Yapım	Mimarın atölyesi, Yerinde
Yeni 20.yy	Yarışma, Gezi, Tartışma, Lektür, Çizim, Maket, Yarışma, Laboratuvar, Gezi, Pratik Çalışma	Mimarın atölyesi Okul atölyelerinde; ayrılmış ve özelleşmiş mekanlar Yerinde
Günümüzde	Bilgi teknolojisi laboratuvarı Literatür araştırması	Aynı ortamlar+ Sanal Ortamlar Kütüphaneler

Mimarlık eğitiminin çağdaş yaklaşımlarla öğretilmesi yirminci yüzyılda başlamış, ancak mimarlık ve güzel sanatlar eğitimi daha önceki dönemlerde de yapılmıştır. Antik dönem düşünürlerinden başlayarak skolastik felsefe ile gelişen eğitim, Rönesans ile birlikte kurumsallaşmış bir eğitim yapısına dönüşmüştür. Yirminci yüzyılda yaşanan sosyo-kültürel, sosyo-ekonomik yapıların değişimiyle tasarım eğitimi de değişiklik göstermiştir. Atölyede, şantiyede yaparak öğrenme, okullarda workshop çalışmaları, yarışmalar ile çeşitlenen eğitim, tasarım stüdyolarında sürdürülmüştür. Mimarlık eğitiminin tarihsel süreçte gelişimi Antik Çağ Yaklaşımları, Orta Çağ Yaklaşımları, Fransız Kraliyet Mimarlık Akademisi, Academie des Beaux-Arts ve Yirminci Yüzyılda Mimarlık Eğitimi başlıkları altında irdelenmiştir.

2.1.2.1. Mimarlık Eğitiminde Antik Çağ Yaklaşımları

Antik Çağ Yunan Eğitimi'nde mimarlık, kuramsal bir yaklaşımla öğretilmemiştir. Kendinden öncekinin yerine geçen deneyimli kişiler, bu eğitimi işi yaparken öğrenmişlerdir. Bu dönemde eğitim usta-çırak ilişkileri doğrultusunda gerçekleşmiştir.

Her tapınak, bir bakıma, en son yapılanın arındırılmış, düzeltilmiş olarak görülmüştür (Broadbent, 1995). Bununla beraber, bir usta-çırak ilişkisi içinde yerleşmiş bir takım öğretiler söz konusu olmaktadır. Gelenek olarak da adlandırılabilen bu öğretiler, deneme yanılma yöntemi ile kanıtlanan bilgilerin ustadan çırağa geçmesi ile oluşmuştur.

Antik Çağ Roma kültüründe yapı- mimar eğitiminin Antik Çağ Yunan eğitiminden daha farklı ele alındığı görülmektedir. Politika, sanat ve mimarlığın gelişim gösterdiği görkemli bir Roma'nın oluşumu şu sözlerle açıklanmaktadır. "Roma'yı tuğla yığını bir kent buldum, mermer bir belde olarak bıraktım" (Vitruvius, 2003).

Antik Çağ'da hem sanat hem de yapı-mimarlık eğitiminin temel yöntemi usta çırak ilişkisi üzerine dayanmaktadır. Yaşı ilerlemiş deneyim kazanmış ve usta/üstat olmuş kişi yanına öğrenci/çırak adı altında gençleri alarak onlara yol göstermektedir. Eğitimde süre yoktur. Çırak ne kadar çok öğrenir ve bilgilenirse eğitim de, o süre boyunca, devam etmektedir. Usta/üstat olunması için o konumda bulunan birinin yerine geçilmesi ya da o unvanın verilmesi beklenirdi (Kaptan, 2003).

2.1.2.2. Mimarlık Eğitiminde Orta Çağ Yaklaşımları

Orta Çağ'da, bireyin önemli olmadığı, grup çalışması ile ekip ruhunun egemen olduğu, bir yönüyle katedrallere bağımlı olan loncalar yarı dinsel meslek örgütleriydi. Loncalar katedrallerin yapımı ile ilgilenen taş ustaları, heykeltıraşlar, marangozlar, demirciler ve yapım ustalarından oluşmuştur (Akyürek, 1994).

Katedral ve kilise yapımları uzun yıllar sürmüştür. Bu nedenle, deneyim kazananlar ve usta olanlar, edinimlerini bu işe yeni başlamış çıraqlara aktararak eğitimin sürekliliğini, dolayısıyla inşaatın sürekliliğini sağlamışlardır.

Günümüzde mimarlık eğitimi kapsamında en çok kullanılan ve geleneksel hale gelen usta-çırak yöntemine dayalı eğitim sisteminin temelleri mimarlık eğitimi veren okulların henüz kurulmadığı, mimarların şantiye ve loncalarda bir ustanın yanında çıraklık yaparak kendilerini yetiştirdikleri ve tasarım yapmayı öğrendikleri Antik Çağ ve Orta Çağ yaklaşımlarında atılmıştır.

2.1.2.3. Fransız Kraliyet Mimarlık Akademisi

İlk bağımsız mimarlık okulu olan Fransız Kraliyet Akademisi'nin 1671 yılında kurulması, mimarlık eğitiminde bir dönüm noktası olarak kabul edilmektedir (Balamir, 1995).

Rönesans'ın etkileri ve artan mimarlık talebi karşısında öğrencilerin kuramsal eğitimi akademilerde verilmeye başlanmıştır. Öğrenci, akademide aldığı eğitimin yanı sıra okulun dışında bir akademisyenin bürosunda asıl mimarlık eğitimini edinmektedir. Paris'te Kraliyet Mimarlık Akademisi'nin kurulmasıyla birlikte mimarlık, sanat ve mühendislikten ayrı bir alan olarak bağımsızlığını kazanmıştır (Uluoğlu, 1990).

Blondel, Fransız Kraliyet Mimarlık Akademi'sinin kuruluş hedeflerini, mimarlık sanatının en gerçek ve en doğru kurallarını, en büyük ustaların doktrinlerine ve Antik Dönemin en güzel yapılarına dayalı olarak, haftada iki kez halka açık olarak öğretmek şeklinde açıklamaktadır (Balamir, 1992).

2.1.2.4. Academie des Beaux-Arts

1793 yılında kapatılan Kraliyet Akademisi ile birlikte sağlanmaya çalışılan dil birliği ve standartlar daha sonra uygulanmamaya başlanmıştır. On dokuzuncu yüzyıl boyunca yaşanan ve özellikle yapı alanında gözlemlenen yapı uygulama ve etkinliklerinin çokluğuna rağmen, böyle denetimsiz ortamın varlığı uygulama yapan bireylerin eğitimini gerektirmiştir.

1795 yılında beş akademinin yer aldığı bir enstitü kurulmuştur (Blakemore, 1997). Academie des Beaux-Arts, zamanla Avrupa'nın en iyi eğitim veren okulu durumuna gelmiştir. Rönesans ilkeleri ile çalışan resim ve heykel öğrencileri de bu okulda eğitim görmüşlerdir. Academie des Beaux-Arts'taki öğretim, büyük oranda, yapının içindeki olası en yakın dolaşım olanaklarını araştıran bir plan organizasyonu ve yapının içinde barındırdığı işlevin karakterinin anlatımı üzerine odaklanmıştır (Roth, 2000).

Okulun eğitim kadrosunda bulunan eğitmenler, pratik ile yakından ilişkili olan kişilerdir. Stüdyo karakteri ise dönemin çağdaş sanatları ve ünlü Fransız düşünürleri üzerinde yapılmış stüdyo çalışmaları aracılığı ile zaman zaman çeşitlilikler göstermiştir (Salama 1995; Hasançebi 2004).

Salama (1995) Ecole eğitim sürecini iki dönem üzerinden sistemleştirmektedir:

1. Birinci dönem, 1671 yılında Royal Academy Of Architecture'un kurulmasıyla başlamaktadır. Amaç krallık binalarının yapımına yardımcı olmak ve bunlarla bağlantılı olarak mobilya üretmektir. İlk kuruluşunda görev alan Blondel, Felibien ve Claude Perrault geleneksel akademilerin gelişimine yardımcı olan en önemli üç isimdir. Bu dönemde Royal Academy'de görev yapan Leroy'un tasarım öğrencilerinin eğitimini sağlamak için oluşturduğu atölye, eğitim sistemindeki stüdyo geleneğinin ilk örneğidir.
2. İkinci dönem, 1854'te Duban, Gilbert, Blouet, Labrouste, Garnier gibi dönemin önde gelen birkaç isminin akademide çalışması ile gelişen zaman dilimidir.

Fransız Devrimi'nin ortaya koyduğu yenilikçi düşünce ile siyasi ve toplumsal yapıdaki değişimlerin de etkisiyle, Ecole des Beaux-Arts yeniden yapılandırılarak Ecole Royale des Beaux-Arts (1819) adıyla yeni bir statüye kavuşturulmuştur. Ecole Royale des Beaux-Arts mimarlık eğitiminde devlet kontrolündeki eğitim sistemine geçişin ilk örneğidir (Balamir, 1995). Okulun eğitim programının kimya, idari hukuk, maliye gibi konular eklenerek çeşitlendirilmiş olduğu bilinmektedir (Broadbent, 1995). Ecole Royale

des Beaux-Arts eğitiminde eğitim programı, üç bölümden oluşmuştur. Bunların ilki, atölyelerdir. Eğitim kadrosunda yer alan öğretmenlerin yönetiminde açılan atölyelerde uygulamaya yönelik eğitim verilmiştir. Eski ve yeni öğrencilerin bir arada olduğu bu sistemde, görerek ve uygulayarak öğrenme yolu benimsenmiştir. İkinci bölüm ise sınıflardır ve teorik ve teknik bilgilerin aktarıldığı dersleri kapsamaktadır (Tablo 2), (Balamir, 1985).

Tablo 2. Ecole Royale des Beaux-Arts eğitim programı (Balamir, 1985)

Pratik Eğitim Zanaat Eğitimi	Taş Heykel Atölyesi	Ahşap Doğrama Atölyesi	Metal Metal Atölyesi	Kil Seramik Atölyesi	Cam Vitray Atölyesi	Renk Duvar Boyama Atölyesi	Tekstil Dokuma Atölyesi
	Malzeme ve Araç Eğitimi: Kesin Hesap, İhale, Maliyet Analizi						
Formel Eğitim Bıçım Sorunları	Gözlem Doğa Çalışması Malzeme Çalışması Teknik Resim Maket		Sunuş Uzay Geometri Yapı Teknikleri Tasarım Kuramı			Kompozisyon Mekan Kuramı Renk Kuramı	

Üçüncü bölümde, aylık yarışmalar, konferanslar düzenlenerek eğitimin dinginliği sürdürülmüştür. Okulda kalabilmek, bir üst aşamaya devam edebilmek ve okulu bitirebilmek için derslerden ve yarışmalardan belirli bir puanı toplamak yeterli olmuştur. Ayrıca bir üst aşamaya geçmek için öğrencilerin en az iki yarışmaya katılmış olması gerekmiştir (Jacques, 1982).

Ecole Royale des Beaux-Arts'da ustanın bir problem karşısında takındığı tavır ve izlediği yolu takip etmek öğrenmenin temelini oluşturmaktadır (Gür, 2000). Ecole Royale des Beaux-Arts eğitimi uygulama ile teorik bilginin belirli oranlarda bir araya getirildiği, yarışmalar ile bu eğitimin değerlendirildiği ve rekabet ortamının yaratılarak bilginin denendiği bir model olmaktadır. Burada atölye dışında verilen derslerin atölye ile iç içe olduğu söylenebilir; ancak yine de tasarlamının bir bilgi alanından henüz söz edilmemektedir (Uluoğlu, 1990).

2.1.2.5. Yirminci Yüzyılda Mimarlık Eğitimi

Yeni Çağ ile kurumsallaşmaya başlayan sanat ve mimarlık eğitimi, Fransız Kraliyet Akademisi ile hem bir eğitim sistemine, hem de yapılan uygulamaların denetlendiği bir mekanizmaya kavuşmuştur. Akademiden sonra bu kurumun bir devamı niteliğinde eğitim alanında egemenliğini uzun yıllar Academie des Beaux-Arts sürdürmüştür. Bu etkinlik yirminci yüzyıla başlayan yeni düşünce akımının etkisiyle kaybolmaya başlamıştır. Akademiyle başlayan ve uygulama alanından gittikçe uzaklaşmaya başlayan eğitim sistemi, kuramcı ve sanat ağırlıklı olmuştur. Ancak on dokuzuncu yüzyılda yaşanan sosyo-kültürel, sosyo-ekonomik yapıların değişimi ile teknolojideki ilerlemeler düşünsel ve uygulama alanlarında kendini hissettirmiştir (Kaptan, 2003).

Endüstrileşmenin getirdiği yeni biçim ve yaşam tarzı sonucu William Morris sanatın yeni gereksinmelere cevap verebilmesi için mevcut eğitimin değiştirilmesinin gerekli olduğunu açıklamaktadır (Geidon, 1954).

Almanya'da William Morris'in fikirlerini benimseyen Gropius tarafından kurulan Bauhaus (1919) ve aynı yıllarda Rusya'da konstrüktivistler tarafından kurulan Vkhutemas (1920) ilk kurumsal mimarlık okulları olarak kabul edilmektedir. Uluoğlu'na (1990) göre, Bauhaus, Academie des Beaux-Arts'dan çok farklı bir eğitim anlayışına sahiptir. Bu dönemin çağdaş uygulama nitelikleri, yalınlık, eyleme uygunluk ve seri üretim gibi özelliklerdir. Bu düşünce alt yapısını oluşturan, yönlendiren ve uygulayan üç önemli akım Werkbund, De Stil ve Bauhaus akımlarıdır (Küçükerman, 1978).

Bauhaus, bu akımlar içinde, eğitim alanında kuramlarını aktaran ve kuramsallaşmış mekan eğitimine ağırlık veren bir hareket olarak farklılaşmıştır. Werkbund ve De Stijl ise, ortaya koyduğu yenilikçi fikirleri ve uygulamaları ile Bauhaus'un düşünsel alt yapısını oluşturduğu gibi, zaman zaman da bu biçemlerin ortaya koyduğu fikirlerden yararlanma yoluna gitmiştir (Kaptan, 2003).

Bauhaus'un olduğu yıllarda De Stijl'le birlikte Sovyet Rusya'da gündeme gelen Konstrüktivizm akımı da Bauhaus'tan etkilenmiştir (Çelik, 1996). Bununla birlikte Bauhaus'ta eğitim gören yabancı tasarımcılar daha sonra ülkelerine dönerek aldıkları eğitimin niteliğini bu ülkelere aktarmışlardır.

Yirminci yüzyılın ilk yarısındaki eğitim modelleri, Bauhaus'un bu yaklaşımından etkilenerek, akademik eğitim modelinden vazgeçmişlerdir (Balamir, 1985). İkinci Dünya

Savaşı sırasında Bauhaus'un kapatılmasında sonra bu kurumdan ayrılan eğitimciler değişik ülkelere göçerek kendi eğitim modellerini bu ülkelere aktarmışlardır.

2.1.2.6. Türkiye'de Mimarlık Eğitimi ve Tarihsel Gelişimi

Türkiye'de mimarlık eğitimi, dünyadaki gelişim sürecine paralel olarak, farklı dönemlerde o dönemin özelliklerini yansıtan değişiklikler göstermiştir. Osmanlı İmparatorluğu ile başlayan bu süreç Cumhuriyet Dönemi ile birlikte büyük bir gelişme göstermiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda on beşinci yüzyıl ortalarından on dokuzuncu yüzyıl başlarına kadar bütün mimarlık faaliyetlerinin başında Hassa Mimarlar Ocağı'nın bulunduğu, tamamen hiyerarşik, merkeze bağlı bir düzen sürdürülmekteydi. Ocağın görevleri arasında, imparatorluğa ait bütün binaların planlanması, inşaatı ve tamirata, inşaat yapan kimselere gerekli iznin verilmesi, savaş sırasında orduya hizmet verilmesi, imparatorluk genelinde inşaatlarla ilgili bütün standartların belirlenmesi bulunmaktaydı. Osmanlı İmparatorluğu'nun genel yapısı içinde mimar eğitimi için düşünülmüş özel bir eğitim programı yoktu. İnşaatla ilgili her türlü teknik bilgi, askeri eğitimin bir parçası olarak verilmekteydi. Acemi Oğlanlar Ocağı'ndaki askeri eğitim ya da Enderun-u Hümayun'da aldıkları eğitim sonucu yetenekleri kanıtlananlar, Hassa Mimarlar Ocağı'na seçilmekteydi. On beşinci yüzyılın başlarına kadar Batı ülkelerinde mimarlık mesleği ile ilgili olarak benimsenen yöntemler Osmanlı sistemiyle aynı olmasına karşın on beşinci yüzyıldan itibaren Batı'daki mimarlık mesleği gelişerek detaylar üzerinde yoğunlaşmıştır. Ancak Osmanlı Döneminde Batı'daki gibi bir gelişme olmamış ve geleneksel sistem on dokuzuncu yüzyıl başlarına kadar devam etmiştir (Nalçakan, 2006).

Osmanlı İmparatorluğu'nda on sekizinci yüzyıl başlangıcından itibaren yürütülen ve özellikle askeri alanda yoğunlaşan Batılılaşma politikası bağlamında devlet kurumlarında Batı'dan getirilen uzman kişilerin görevlendirilmesi ve yurt dışına öğrenci gönderilmesi gibi yöntemlere başvurulmuş ve hızla biçimlendirilmeye çalışılan eğitim kurumlarında da Batı'ya benzer sistemler kullanılmıştır. Bunun örneği Sanayi-i Nefise Mektebi ve Hendese-i Mülkiye okullarıdır. Türkiye'de formel mimarlık öğretimi Sanayi-i Nefise Mektebi-Güzel Sanatlar Akademisi'nde başlamıştır. Bu okulun Türk mimarlık öğrenimindeki önemi büyüktür. Yüksek Mühendis Mektebi-Teknik Üniversite'de bağımsız

bir mimarlık bölümü kuruluncaya kadar Türkiye'nin mimarlık ortamını büyük ölçüde bu okul mezunları oluşturmuştur (İnceoğlu, 2004).

1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte ülkede her alanda olduğu gibi eğitim alanında da hızlı bir yeniden yapılandırma süreci başlamıştır.

1930–1940 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi

1930'lu yıllarda mimarlık okullarında başlayan değişimin ilki 1928 yılında Hendese-i Mülkiye Mektebi'nin Mühendis Mektebi adını alması ve mimarlığın ilk üç yıldan sonra seçilen bir uzmanlık alanı olmasıdır. Bu aşama, ilerdeki mimarlık fakültesinin ilk adımı olmuştur. 1930 yılına kadar Birinci Ulusal Mimarlık Akımı'nın ilkelerine göre eğitimini sürdüren Sanayi-i Nefise Mektebi, 1927 yılında Güzel Sanatlar Akademisi adını almıştır. Bu dönemde mimarlık, bilim ve teknolojiye dayandırılan bir meslek haline gelmiştir. 1930'lu yılların sonlarına doğru İkinci Ulusal Mimarlık Akımı, mimarlık eğitimine hakim olmuştur (Nalçakan, 2006).

1940–1950 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi

İstanbul Teknik Okul'da 1942 yılında mimarlık bölümü kurulmuştur. Bu bölüm Yıldız Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nün çekirdeğini oluşturmuştur. Aynı yıllar Yüksek Mühendis Okulu'nun gelişim yılları olmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesi'ne dönüşen Yüksek Mühendis Mektebi'ndeki mimarlık fakültesi, mimarlık alanındaki çalışmalar için uygun bir ortam yaratmıştır (İnceoğlu, 2004).

1950–1960 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi

1956 yılında İngilizce eğitim yapan Orta Doğu Teknik Üniversitesi kurulmuştur. Bu dönemde değişik okullarda izlenen eğitim modelleri, mimarlık eğitiminde lisans ve lisansüstü olarak iki seviyede programlanmıştır.

1954 yılında 6235 Türk Mühendis ve Mimarlığın yasası ile Mimarlar Odası kurulmuştur. 1928 yılından Mimarlar Odasının kurulduğu 1954 yılına kadar mimarlar, genel dernek statüsünde çalışan "Yüksek Mimarlar Birliği" ve "Mimarlar Derneği" ile mesleki örgütlenmelerini sürdürmüşlerdir. Mimarlar Derneği, mesleki etkinliğin geliştirilmesi ve yasal güvenceler sağlanmasında önemli kazanımlar elde etmiş ve görevini Mimarlar Odası'na devretmiştir. Yasa, Mimarlar Odası'na;

- Mimarların ortak ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki çalışmalarını kolaylaştırmak,
- Mesleğin genel çıkarlarına uygun olarak gelişimini sağlamak,
- Mimarların birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü hakim kılmak, mesleki disiplini sağlamak,

- Meslek ve meslek çıkarlarıyla ilgili konularda resmi makamlarla işbirliği yaparak yardım ve önerilerde bulunmak,
- Meslekle ilgili bütün mevzuatı, normları, şartnameleri incelemek, bunlar hakkında görüşü ve düşünceleri ilgililere bildirmek, görevlerini vermektedir (URL-3).

1960–1970 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi

Bu dönemde mevcut mimarlık okullarındaki eğitim programlarına yenilikler getirilmiştir. Gittikçe artan yüksek öğretim talebi karşısında, 1965 yılında Özel Okullar Yasası çıkarılmış, bu özel yüksek okullar arasında mimarlık okulları da yer almıştır.

1969 yılında 1184 sayılı yasa ile Devlet Mühendislik Mimarlık Akademilerine dönüştürülen yüksek okullara, devletleştirilen özel okullar bağlanmıştır.

1970–1980 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi

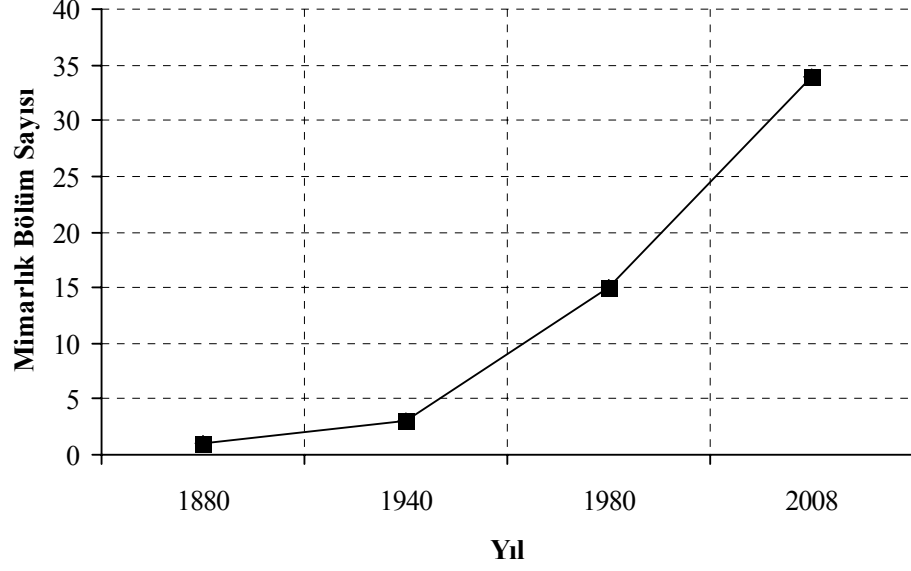
Bu yıllarda ülke genelindeki gelişim süreci ile birlikte yüksek eğitim kurumlarının sayısı da artmış ve 1975 yılında on iki tane mimarlık eğitimi veren kurumun ortaya çıkışını sağlamıştır.

1980–1990 Yılları Arasında Mimarlık Eğitimi

Akademiler 1981 yılında 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kurulu Yasası'nın kabulü ile üniversite haline dönüştürülmüştür. Yüksek okullar üniversitelere bağlanarak mimarlık okullarının sayısı yediye düşürülmüştür. 1985 yılında yeni açılan mimarlık fakülteleri ile birlikte bu sayı on ikiye yükselmiştir.

1990 Sonrası Mimarlık Eğitimi

1990–1991 öğretim yılı başında mimarlık fakültelerinin sayısı on iki iken, 1994–1995 öğretim yılında bu sayı on altıya çıkmış ve aynı dönemde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde dört mimarlık fakültesi de mimarlık eğitimine başlamıştır. Şekil 1, Türkiye'de eğitim veren mimarlık bölümleri sayısının yıllara göre artışını göstermektedir.

Şekil 1. Türkiye’de eğitim veren mimarlık bölüm sayısının yıllara göre artış grafiği

1995 yılında Avrupa Birliği ve Hizmetlerin Serbest Dolaşımı (GATS) antlaşmalarıyla serbest dolaşım konusunda mimarlık ortamı geleceğe yönelik ciddi bir sorumluluk taşımaya başlamıştır. Çünkü bu antlaşmalarla Türkiye serbest dolaşıma açılmış, yabancı mimarların devlet projelerinde yer almaları sağlanmıştır. Böylece mimarlık alanındaki teknolojik gelişmeler dünyanın her yanına yayılmakta, ülkeler ekonomik koşulları doğrultusunda bu gelişmelerden yararlanmaya çalışmaktadır. Türkiye de bu gelişmelerden büyük ölçüde etkilenmiştir. Bu etkilerin en belirgin olduğu alan ise eğitimidir. Mimarlık eğitimindeki etkilerin başında ise akreditasyon (eşkredilendirme) gelmektedir. Akreditasyon bir eğitim kurumunun ister kendisi tarafından gönüllü talep edilmiş, ister yetkili kuruluşlar tarafından zorunlu tutulmuş olsun, toplum yararı açısından; öncelikle eğitim programının başarı ile tamamlayarak mezun olanların edindiği standartların yetkin bir mesleki pratik için gerekli tasarım, teknik, mesleki becerilerin ve kazanılan etik formasyonun yeterli olmasını garanti altına almayı amaçlamaktadır. Türkiye’de 2006 yılında Mimarlık Eğitim Kurultaylarında (I-II-III), çeşitli uluslararası belgelere dayandırılarak yapılan çalışmalar sonucu Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK) oluşturulmuştur.

Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK)'in amacı, “Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) sistemi içinde değişik nitelikte ve çok sayıda mimarlık eğitimi veren kurum bulunmasına karşın, öğrenci ve öğretim elemanlarının niceliği ile niteliği, öğretim planları ve ders içerikleri, eğitim ve öğretimde izlenen yöntem, mekan standartları, öğrencilere sağlanan destek, mezunların durumu, UNESCO, Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) ve Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) kurallarına uyum ve benzeri konularda kurumlar arası eşdeğerliğe ilişkin bir ölçme ve değerlendirme sistemi bulunmadığından, her kurum kendine özgü ve denetlenemeyen bir uygulamanın içindedir. Bu açıdan ivedilikle ülke gerçeklerine uygun, evrensel kriterlerle de örtüşen bir ulusal akreditasyon sisteminin oluşturulması ve eğitim kurumlarının performanslarının belirli aralıklarla, öncelikle süreci izleyen bir anlayışla, meslek topluluğu tarafından ölçülerek sonuç, kamuya ve ilgili kurumlara duyurulması, Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK)'in temel hedefleri içinde yer almaktadır. Ancak bu yapılırken, öncelikle kriterleri nesnel ve doğru saptanmış ölçme sistemi ile isteğe bağlı ve yol gösterici bir anlayışla üniversitelerin kurumsal kimliği özenle korunarak, tekdüze ve bir standart dayatması getirilmeden, kurumların kendi hedeflerini esneklik ve uyum içinde, işbirliği ve yarışma ortamı yaratarak, özellikle eğitimde toplam kalitenin yükseltilmesi amacına dönük olarak kurumsallaştırılması hedeflenmiştir. Yüksek Öğretim Kurumu'nun bu konuda yayınlamış olduğu yönetmelik bağlamında kurumların içsel ve dışsal anlamdaki özdeğerlendirme sistemine katkı sağlamak üzere mimarlık alanında gönüllülük esasına dayalı, bağımsız çalışan ve sertifika veren ulusal bir akreditasyon sisteminin (MİAK) oluşturulması ve kurumsallaşması için eğitim kurumları Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu (MOBBİG) ile Mimarlar Odası'nın ortak çalışma yürütmesi kararlaştırılmıştır” şeklinde açıklanmaktadır (URL-4).

2000'li yıllarda dünya ile bütünleşme, mezunların Avrupa ve dünya genelinde serbest dolaşımının sağlanması, öğrenci ve öğretim elemanlarının değişim programlarının gerçekleştirilmesi, eğitimde ve meslekte kalitenin arttırılmasını amaçlayan akreditasyon çalışmalarına Türkiye genelinde birçok mimarlık bölümünde başlanmıştır.

2007 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzuna göre Türkiye'de yirmi iki devlet üniversitesi ve yedi vakıf üniversitesi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde beş vakıf üniversitesinde toplam otuz dört mimarlık bölümü bulunmaktadır, (Tablo 3).

Tablo 3. 2007 ÖSYM kılavuzuna göre eğitim veren mimarlık bölümleri tablosu

Üniversite	Fakülte	Kontenjan
Anadolu	Mühendislik Mimarlık	50
Bahçeşehir	Mimarlık	40
Balıkesir	Mühendislik Mimarlık	30
Beykent	Mühendislik Mimarlık	30
Bozok	Mühendislik Mimarlık	30
Çukurova	Mimarlık	50
Dicle	Mühendislik Mimarlık	30
Dokuz Eylül	Mimarlık	60
Erciyes	Mimarlık	40
Eskişehir Osmangazi	Mühendislik Mimarlık	30
Gazi	Mühendislik Mimarlık	60
Haliç	Mimarlık	65
İstanbul Kültür	Mühendislik Mimarlık	70
İstanbul Teknik	Mimarlık	130
İzmir Ekonomi	Güzel Sanatlar ve Tasarım	55
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	Mimarlık	30
Karabük	Güzel Sanatlar ve Tasarım	30
Karadeniz Teknik	Mimarlık	60
Kocaeli	Mimarlık ve Tasarım	40
Maltepe	Mimarlık	45
Mardin Artuklu	Mühendislik Mimarlık	20
Mersin	Mimarlık	25
Mimar Sinan Güzel Sanatlar	Mimarlık	80
Orta Doğu Teknik	Mimarlık	60
Selçuk	Mühendislik Mimarlık	50
Süleyman Demirel	Mühendislik Mimarlık	30
Trakya	Mühendislik Mimarlık	60
Uludağ	Mühendislik Mimarlık	40
Yaşar	Mühendislik Mimarlık	40
Yeditepe	Mühendislik Mimarlık	60
Yıldız Teknik	Mimarlık	120
Doğu Akdeniz	Mimarlık	53
Girne Amerikan	Mühendislik Mimarlık	66
Lefke Avrupa	Mimarlık Mühendislik	42
Uluslararası Kıbrıs	Güzel Sanatlar	35
Yakın Doğu	Mimarlık	55

2.1.2.7. Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA)'ya Göre Mimarlık ve Mimarlık Eğitimi

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) 1948'de mimarın eğitimi ve mimarın mesleği uygulamasına yönelik temel ve kalıcı yaklaşımlarla kurulmuştur. Kurulduğu 1948 yılından bu yana, UIA, yirmi bir ayrı tema ile yirmi bir kongre düzenlemiştir. Bu kongrelerde seçilen temalar, kongrenin yapıldığı dönemin özgün koşullarından da hareketle mimarlığın toplumsal görevlerini değerlendirmekte, mimarlık ve eğitim, çevre, teknoloji, yapı malzemeleri gibi konulara eğilmektedir.

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA):

- Mesleği uygulamada yeterlik konusunda uluslararası düzeyde tanınmış ve kabul edilmiş standartları oluşturmak ve niteliklerin karşılıklı tanınması ve her ũlkede mimarın haklarının ve statüsünün korunmasının teşvik edilmesi ve mimarın toplumdaki işlevinin tanınması doğrultusunda çalışmayı,
- Her açıdan mimarlık eğitiminin gelişmesini teşvik etmeyi ve mimarların, araştırmacıların ve ũđrencilerin uluslararası düzeyde değişimini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

1970'lerin ilk başlarından itibaren, UNESCO ile ortaklaşa, "Mimarlık Eğitimi" konusunda bazı gũçlü noktaların ũn plana çıktığı çalışmalar sũrdũrũlmüřtũr. 1970 yılında Zũrich'te yapılan bir uzmanlar toplantısında konuya ilişkin araştırmalar ve çalışmalar yapılmış, bunu 1974'te Lome'de, 1976'da Paris ve Chandigarh'da yapılan uluslararası seminerler izlemiş ve bu toplantılarda tavsiye metinleri ũretilmiřtir. 1990'larda, Barselona'da 1996'da yapılan genel kurulda kabul edilen Şart'ın yayını ve ũzerinde çalışılmasına odaklanılmıştır. 1996'dan bu yana bu belge, bazı ũye kesimlerce yeniden gũzden geçirilmektedir.

UNESCO–UIA Mimarlık Eğitim Şartı, yeni yũzyılda toplumun karşılaştığı sorunları çũzme yolunda olumlu katkılarda bulunabilecek ve değişik kũltũrel mirasları dikkate alan sũrdũrũlebilir gelişmeler doğrultusunda çalışabilecek yetenekte mimarların eğitimi için belirgin bir çerçeve tanımlamaktadır.

UIA/UNESCO Mimarlık Eğitimi Şartı:

1996 yılında Barselona'da Uluslar Arası Mimarlar Birliği (UIA) XX. Genel Kurulu'nda kabul edilen Mimarlık Eğitimi Şartı'nın genel içeriği aşağıda belirtilmiştir.

0. Amaçlar

Bu Şart'ın amacı, ilk etapta, bireysel kazanımların herkes tarafından paylaşılabilmesini sağlayacak kũresel bir mimarlık eğitimi ağı kurulmasına ũncũlũk etmek ve mimarlık eğitiminin ağdaş dũnyadaki en ũnemli çevresel ve mesleki zorlukları içinde barındırdığı anlayışını yaymaktır.

I. Genel Konular

UIA/UNESCO Mimarlık Eğitimi Şartı'nın konuları aşağıda belirtilen maddeler olarak belirlenmiştir:

0. Eğitimciler, mimarları gũnũmũz ve gelecek için yeni çũzũmler ũretmek ũzere hazırlamalıdır; ũnkũ ũnũmũzdeki dŕnem birçok insan yerleşmesindeki sosyal ve

işlevsel bozulmadan kaynaklanan ciddi ve karmaşık sorunları da beraberinde getirecektir. Bu sorunlar arasında, küresel kentleşme ve bunun sonucunda mevcut çevrelerin tükenmesi, ciddi bir konut, kentsel hizmet ve sosyal altyapı sıkıntısı ve mimarların yapılı çevre projelerinden gittikçe daha çok dışlanması sayılabilir.

1. Mimarlık, yapıların niteliği ve çevreleriyle ilişkilene biçimleri, hem doğal ve yapılı çevreye, hem de toplu ve tekil kültürel mirasa gösterilen saygı, toplumu ilgilendiren konulardır.
2. Mimarların bölgesel özellikleri anlamaları ve bireylerin, sosyal grupların, toplulukların ve insan yerleşmelerinin ihtiyaçları, beklentileri ve yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yönelik pratik uygulamalar önerebilmelerinin sağlanması kamu yararındır.
3. Mimarların eğitim ve yetiştirme yöntemleri, bir yandan işverenlerin, kullanıcıların, yapı endüstrisinin ve mimarlık mesleğinin değişen talep ve ihtiyaçlarını (yapı elde etme sistemleri de dahil olmak üzere) karşılayacak şekilde, diğer yandan da bu tür değişimlerin arkasındaki politik ve mali nedenleri de dikkate alarak, müfredatın gelişiminde kültürel bir zenginlik sağlayacak ve esnekliğe olanak verecek biçimde çeşitli olmalıdır.
4. Bölgesel ve kültürel gelenek ve uygulamaların bilincinde olunması ve müfredatta bu çeşitliliği yansıtan farklılıklar bulunması gereğinin yanı sıra, kullanılan pedagojik yöntemlerde ortak bir zemin de mevcuttur. Bazı ortak yeteneklerin belirlenmesiyle, ülkelerin, mimarlık okullarının ve meslek kuruluşlarının geleceğin mimarlarına verdikleri eğitimleri değerlendirmeleri ve geliştirmeleri olanaklı hale gelecektir.
5. Mimarların farklı ülkeler arasında giderek artan hareketliliği, her diplomanın, sertifikanın veya benzeri resmi yeterlik belgesinin karşılıklı olarak tanınması veya onaylanmasını gerektirmektedir.
6. Derecelerin, diplomaların, sertifikaların ve mimarlık alanında uygulama yapmak için gerekli diğer resmi yeterlik belgelerinin karşılıklı tanınması, bu belge sahiplerinin söz konusu yetkinliklere sahip olduklarını ve bu Şart'ta tanımlanan eğitim ve yetişme gerekliliklerini sağladıklarını ve bu düzeyi koruyacakları konusunda güvence veren nesnel ölçütlere dayanmalıdır.
7. Geleceğin dünyasına dair ilk tohumları mimarlık okullarında atılacak olan vizyon şu hedefler üzerine kurulu olmalıdır:

- İnsan yerleşmelerindeki bütün insanlar için insan onuruna yaraşır bir yaşam kalitesi,
 - İnsanların sosyal, kültürel ve estetik gereksinimlerine saygılı ve mimarlıkta malzemelerin etkin kullanımı ile hem ilk maliyetleri hem de gelecekteki bakım masraflarını dikkate alan bir teknik uygulama,
 - Yapılı ve doğal çevrenin, mevcut kaynakların rasyonel kullanımı da dahil olmak üzere, ekolojik olarak dengeli ve sürdürülebilir gelişimi,
 - Herkesin kendi malı ve sorumluluğu olarak görüp değer verdiği bir mimarlık.
8. Mimarlık ve çevreyle ilgili konular ilk ve orta dereceli okulların genel eğitiminin bir parçası haline getirilmelidir; çünkü hem geleceğin mimarlarına hem de gelecekte yapıları kullanacak olanlara, yapılı çevreye ilişkin bilincin erken kazandırılması önemlidir. Mimarlar için sürekli mesleki gelişim sistemleri oluşturulmalıdır, çünkü mimarlık eğitimi hiçbir zaman ucu kapalı bir süreç değildir, aksine yaşam boyu öğrenmeye dayanır.

II. Mimarlık Eğitiminin Amaçları

UIA/UNESCO Mimarlık Eğitimi Şartı'nda mimarlık eğitimin amaçları aşağıda belirtilen maddeler olarak belirlenmiştir:

0. Mimarlık eğitimi, öğrencilerin, toplumun ve bireyin ihtiyaçlarına fiziksel bir biçim getiren ve bunu yaparken duygu, akıl ve sezgi arasındaki gerilimleri dengelemesi gereken mimarlık uygulaması bağlamında, inşa etme eylemini kavramsallaştırabilme, tasarlayabilme ve gerçekleştirebilme kapasitelerini geliştirmektedir.
1. Mimarlık, beşeri bilimler, sosyal ve fiziksel bilimler, teknoloji, çevre bilimleri, yaratıcı sanatlar ve genel bilimlerin bilgilerinden yararlanan bir disiplindir.
2. Resmi bir yetkinlik derecesi sağlayan ve meslek adamlarının mimarlık alanında uygulama yapabilmesine olanak veren eğitim, temel konusu mimarlık disiplini olan ve üniversiteler, politeknik okullar ve akademilerde verilen, üniversite/yüksek öğretim düzeyinde bir eğitim olmalıdır. (Burada bahsedilen yüksek öğretim, yurtdışında lise düzeyini takip eden ve bir mesleki derece ile sonuçlanan, "üçüncü eğitim" yani "tertiary education" adı verilen, üniversite ve kolej düzeyindeki eğitimidir).

3. Mimarlık eğitimi;
 - Gerek estetik gerekse teknik gereksinimleri karşılayan mimari tasarımlar yapabilme becerisini,
 - Mimarlık ve ilgili sanat dalları, teknolojiler ve insan bilimlerine ilişkin kuramlar ve bunların tarihleri hakkında yeterli bilgiyi,
 - Mimari tasarımın kalitesinin etkileyicisi olarak, güzel sanatlar konusunda bilgili olmayı,
 - Kentsel tasarım, planlama ve planlama sürecinin gerektirdiği beceriler konusunda yeterli bilgiyi,
 - İnsanlar ve yapılar, bu yapılarla çevreleri arasındaki ilişkileri anlayabilmeyi, yapıları ve yapılar arasındaki mekanları, insan gereksinim ve ölçüleriyle ilişkilendirme gereğini kavramış olmayı,
 - Mimarlık mesleği ve mimarın toplumdaki yerini kavramayı ve bunlara, özellikle sosyal faktörleri göz önüne alan tekliflerin hazırlanmasında işlerlik kazandırabilmeyi,
 - Yapı tasarımı ile bağlantılı olarak strüktür tasarımı, inşaat ve mühendislik sorunlarını kavramış olmayı,
 - İç mekanlarda konfor koşulları yaratabilmek ve iklim koşullarına karşı korunma sağlayabilmek için yapıların fiziksel sorunları ve teknolojileri ile işlevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmayı,
 - Yapıların kullanıcılarının taleplerini maliyet öğeleri ve imar kurallarının koyduğu sınırlar içinde karşılamak için gerekli tasarım becerilerine sahip olmayı,
 - Tasarım kavramlarını yapılarla dönüştürmek, planları genel planlarla bütünleştirmek için gerekli olan üretim, örgütlenme, yasal düzenlemeler ve işlemler konusunda yeterli bilgiye sahip olmayı, içermektedir.
4. Müfredatın oluşturulmasında dikkate alınması gereken özel noktalar şunlardır:
 - Hem insani, sosyal, kültürel, kentsel, mimari ve çevresel değerlere hem de mimarlık mirasına karşı sorumluluk bilinci,
 - Ekolojik açıdan sürdürülebilir tasarımlar ve çevresel koruma ve iyileştirme çalışmalarının nasıl gerçekleştirilebileceğine dair yeterli bilgi,

- Mimarlıkla ilgili disiplinler ve inşaat yöntemlerinin kapsamlı bir şekilde anlaşılması üzerine kurulu, yapı teknikleri konusunda yaratıcı bir ustalığın gelişimi,
- Proje finansmanı, proje yönetimi, maliyet kontrolü ve yapı elde etme yöntemlerine ilişkin yeterli düzeyde bilgi,
- Hem öğrenciler hem de eğitmenler için mimarlık öğreniminin doğal parçası haline gelmek üzere, araştırma teknikleri konusunda eğitim.

5. Mimarlık eğitimi tasarım, bilgi ve beceri alanlarında yetiler kazanmayı sağlamalıdır.

A. Tasarım

- Hayal gücünü geliştirme, yaratıcı düşünme, yenilikler getirme ve tasarım öncülüğünü yürütme becerisi,
- Bilgi toplama, sorunları tanımlama, analiz ve eleştirel düşünce gücünü uygulama ve eyleme dönük stratejiler belirleme becerisi,
- Tasarım araştırmasında üç boyutlu düşünme,
- Tasarım çözümünün oluşturulmasında, farklı etkenleri bir araya getirme, bilgileri bütünleştirme ve yeteneklerini kullanma becerisi.

B. Bilgi

Kazanılması gereken yetilerden biri olan bilgi, kültürel ve sanatsal çalışmalar, sosyal çalışmalar, çevresel çalışmalar, teknik çalışmalar, tasarım çalışmaları ve mesleki çalışmalar olarak sınıflandırılmıştır.

B1. Kültürel ve Sanatsal Çalışmalar

- Yerel mimarlık ve dünya mimarlığında daha önceki tarihi ve kültürel örneklerin oluşturduğu bilgiyi dikkate alarak hareket etme becerisi,
- Güzel sanatlar bilgisini mimari tasarımda bir kalite unsuru olarak ele alarak çalışma becerisi,
- Yapılı çevredeki tarihi miras konusuna dair anlayış,
- Mimarlık ve diğer yaratıcı disiplinler arasındaki bağlantılara ilişkin bilinç.

B2. Sosyal Çalışmalar

- Toplumunu tanıyarak hareket etme ve toplumun ihtiyaçlarını temsil eden işverenler ve kullanıcılarla çalışma becerisi,

- Toplumı temsil eden kullanıcı ve işveren ihtiyaçlarının tanımından hareketle proje teklifi geliştirme ve farklı türdeki yapıları çevreler için bağlamsal ve işlevsel ihtiyaçları araştırma ve tanımlama becerisi,
- Yapılı çevrelerin gerçekleştirildiği sosyal bağlama, ergonomi ve mekânsal ihtiyaçlara ve eşitlik ile erişimle ilgili konulara dair anlayış,
- Planlama, tasarım, inşaat, sağlık, güvenlik ve yapıları çevrelerin kullanımı ile ilgili yasa, yönetmelik ve standartlarla ilgili bilinç.

B3. Çevresel Çalışmalar

- Doğal sistemler ve yapıları çevrelerle ilgili bilgiyi kullanarak hareket etme becerisi,
- Koruma ve atık yönetimi konularına ilişkin anlayış,
- Hem malzemelerin yaşam döngülerine, ekolojik sürdürülebilirlik, çevresel etki, düşük enerji kullanımlı tasarım gibi konulara, hem de pasif sistemler ve bunların yönetilmesine ilişkin kavrayış,
- Hem peyzaj mimarlığı ve kentsel tasarım, hem de bölgesel ve ulusal planlamanın tarihi ve uygulaması, ayrıca bunların yerel ve küresel nüfus ve kaynaklarla ilişkisi konusunda bilinç,
- Doğal sistemlerin, doğal afet riskleri de dikkate alınarak yönetimi konusunda bilinç.

B4. Teknik Çalışmalar

- Strüktür, malzeme ve yapı sistemi konusunda teknik bilgi,
- Yapım tekniklerinin kullanımında yenilikçi bir teknik yetkinlikle hareket edebilme becerisi ve bu tekniklerin gelişimine ilişkin kavrayış,
- Teknik tasarım süreçleri ve strüktür, yapı teknolojileri ve hizmet sistemlerinin işlevsel bir bütüne dönüştürülmesi konusunda kavrayış,
- Hem altyapı sistemleri hem de ulaşım, iletişim, bakım ve güvenlik sistemlerine ilişkin kavrayış,
- Tasarımın gerçekleştirilmesinde teknik dokümantasyon ve şartnamelerin rolünün ve inşaat, maliyet, planlama ve kontrol süreçlerinin anlaşılması.

B5. Tasarım Çalışmaları

- Tasarım kuramı ve yöntemlerine ilişkin bilgi,
- Tasarım prosedürleri ve süreçlerinin anlaşılması,
- Tasarımda geçmiş örnekler ve mimari eleştiriye ilişkin bilgi.

B6. Mesleki Çalışmalar

- Mesleki, ticari, mali ve yasal bağlamlara ilişkin bilgiye dayanarak hareket edebilme becerisi,
- Mimarlık hizmetlerinin elde edilmesinin farklı yöntemlerini anlama becerisi,
- İnşaat ve kalkınma endüstrilerinin, mali dinamiklerinin, emlak yatırımlarının ve hizmet yönetiminin işleyişi konusunda kavrayış,
- Mimarların geleneksel ve yeni çalışma alanlarındaki ve uluslararası bağlamdaki potansiyel rollerine ilişkin kavrayış,
- Ticaret ilkeleri ve bunların yapılı çevrelerin gelişimi, proje yönetimi ve mesleki danışmanlık hizmetlerinde kullanılma şekillerine ilişkin kavrayış,
- Mimarlık uygulamaları için geçerli olan mesleki etik ve davranış kuralları ile mimarların kayıt, uygulama ve inşaat sözleşmelerindeki yasal yükümlülüklerine ilişkin kavrayış.

C. Beceri

- İşbirliği, konuşma, hesaplama, yazma, çizme, maket yapma ve değerlendirme yollarıyla çalışma ve fikirleri aktarma becerisi,
- Bir tasarım önerisini araştırmak, geliştirmek, tanımlamak ve aktarmak için, serbest el, elektronik, grafik ve maket yapma gibi yetenekleri kullanabilme becerisi,
- Elle ve/veya elektronik yöntemlerle yapılı çevrelerin performans ölçümünü yapmak gibi değerlendirme sistemlerine ilişkin kavrayış (URL-5).

UIA/UNESCO Mimarlık Eğitimi Şartı maddelerinin de belirlemiş olduğu gibi dünyadaki mimarlık eğitimi gelişmelerine paralel olarak, Türkiye’de de özellikle son yıllarda, mimarlık alanında hem eğitim hem de meslek alanının tanımlanması için kurumsal yapılanmalarda önemli adımların atıldığını gözlenmektedir. Özellikle eğitim alanında MOBBİG (Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu) önemli bir misyonu üstelenmekle birlikte, Mimarlar Odası, MİDEKON (Mimarlık Fakülteleri Dekanları Konseyi), MİAK (Mimarlık Akreditasyon Kurulu), vb. diğer kurumsal yapılanmaların ortak ve/veya koordineli çalışması ulusal platformda mimarlık mesleği ve mimarlık eğitimine üst düzey bir bakış açısı getirmekte, eğitim, eğitimde kalite, eğitim sonrası pratik, yeterlilik için değerlendirme, kayıt ve meslek içi sürekli eğitim sistemi içinde kalitenin artmasını sağlamaktadır.

2.2. Mesleki Uzmanlaşma ve Tasarım Alanında Farklılaşan Uzmanlıklar

İnsanla var olup onun temel ihtiyaçlarından doğan mimarlık temel alanı küreselleşme ve bununla birlikte gelişen mesleki uzmanlıklar sonucu farklı uzmanlık dallarına ayrılmıştır. Küreselleşme, artık hayatımızın her alanında, kontrol edilemez bir süratle kendini hissettirmektedir. Bilgi teknolojileri ve internet, ülkelerin ekonomisini, mesleklerin yapısını, insan gücünün profilini, yönetim ve iş yapma biçimlerini, ticareti, kültürü, eğitimi, sağlık ve eğlence gibi yaşamın her alanını etkisi altına alarak değiştirmeye başlamıştır. Ortaya çıkan ekonomiye, “bilgi temelli ekonomi (e-ekonomi)”, bu yeni topluma ise “bilgi toplumu” adı verilmektedir. Küreselleşme, bilgiye ulaşım ve iletişim maliyetlerini büyük oranda düşürmektedir. Artık herkes daha çok bilmekte ve bu yeni dünya, her şeyi bilenlerin yanı sıra, derinlemesine bilenlerin kazandığı bir dünya olmaktadır. Bilgiye ulaşımın kolaylaşması ve ucuzlaması, üretimde iş bölümü ve uzmanlaşmaya olanak sağlamıştır. Bu bilgi toplumunda, yeni teknolojilerin, yeni akımların, yeni tercihlerin, ilk yansıdığı ve kullanıldığı alan ekonomik süreçtir. Yeniliklerin üretim sürecinde kullanılması ise, yeni iş bölümü ve uzmanlaşmaların doğmasına neden olmaktadır. Yeni iş bölümü ve uzmanlaşma, yeni mesleklerin çıkışı anlamına gelmektedir.

Sosyal bilimciler, meslek kavramına dair yaptıkları çalışmalar sonucu, modern meslek kavramını oluşturmuşlardır. Kavram, bilgi değişimi, deneyim ve uluslararası para piyasalarında uzmanlaşma fikrinin oluşmasını içermektedir. Buna göre; meslekten söz edebilmenin iki koşulu vardır: Birincisi eğitim, diğeri ise hukuki tanınırlılıktır (URL-6).

Eğitim koşullarını ve hukuki tanınırlılığını sağlayan meslekler, gelişmiş toplumlarda yerini almaktadır. Gelişmiş toplum, iş bölümü yapabilmiş ülke demektir. Toplumun ilerlemesi onu meydana getiren bireylerin gereksinimlerinin çeşitlenmesi ve artması ve bunlara cevap veren uzmanlık dallarının ortaya çıkması ile yorumlanır. Bugün, çağdaş ve ilerleyen dünyada yeni oluşan toplumsal ve bireysel gereksinimlere cevap veren yeni uzmanlık dallarının ortaya çıkışı ise temel mesleklerden ve mesleki uygulamalardan kaynak almıştır. Kalkınma aşamasında bulunan ülkemizde, statik ve statü toplumundan dinamik bir sınıf toplumuna geçiş söz konusudur. Bu toplumsal hareketliliğin temelinde ise kültür ve ekonomik gelişmenin sağladığı iş bölümü ve ihtisaslaşma yatmaktadır (Kaçar, 1998).

Modern çağda bilgi aktarımının hızla gelişmesi, bireylerin de bu devinim içinde hızlı hareket etmeleri ve hızlı yaşamaları zorunluluğunu doğurmuştur. Bunun sonucu olarak yirminci yüzyılda birçok meslek grubunda iş bölümleri, belirli konular üzerinde uzmanlaşmalar olmuştur. Bu uzmanlaşmalar, sosyal, teknolojik ve politik gereksinimler sonucu günümüzde daha da hızlanarak devam etmektedir. Daha önceleri planlama ve tasarım ile ilgili birçok alanda mimar sorumlu iken günümüzde farklı disiplinlerde uzmanların bir arada olmasını gerektirecek uygulamalar haline gelmiştir. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK)'ün uzmanlaşmada belirlediği temel alanlardan biri olan mimarlık temel alanı da kentsel planlama, mimarlık, endüstri ürünleri tasarımı ve iç mimarlık meslek alanlarına ayrılmaktadır.

Bu çalışma kapsamında mimarlık temel alanına bağlı olarak gelişen ve daha sonra toplumu oluşturan bireylerin gereksinimlerinin çeşitlenmesi ve artmasıyla birlikte farklı uzmanlık dallarından biri olarak toplumda yerini alan iç mimarlık ve iç mimar ile ilgili kavramlara ve tanımlarına değinilip, iç mimarlık mesleği ve eğitimi irdelenecektir. İç mimarlık mesleğinin doğuşu, dünyada ve Türkiye'deki kurumsallaşma ve gelişim süreçleri ele alınarak incelenecek ve iç mimarlık eğitiminin tarihsel süreçteki gelişimi değerlendirildikten sonra Türkiye'de eğitim veren iç mimarlık bölümlerine ait genel bilgilere yer verilip, eğitim programları karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır.

2.3. İç Mimarlık, İç Mimar ile İlgili Kavramlar-Tanımlar

İç mimarlık mesleği hem sektör hem de eğitim alanlarında yirminci yüzyılın başında Amerika Birleşik Devletlerinde kurumsallaşmıştır. Dünyaya yayılan bu meslek, özünde güzel sanatlar ve süsleme (dekoratif) sanatların bir doğal gelişimi, ev ekonomisinin bir parçası ve mimarlığın odaklanan özel bir alanı olarak yapılandırılmış ve uzmanlaşarak gelişmiştir. Bu açıdan bakıldığında güzel sanatların gerektirdiği plastik değerleri içeren, estetik bilgi ile yoğrulmuştur. Ancak mimarlığın bina olgusuyla ilişkilendirilen bir konumda da yer almaktadır. Bina içinde yer alan mekanların hacim ve yüzeylerini değerlendiren bir boyutu içermesine karşın, yapı sistemleri, fiziksel çevre kontrolü, aydınlatma, ergonomi, ısıtma gibi mekan konforu konularında da bilgi sahibi olunmasını gerektirmektedir. Bu açıdan bakıldığında iç mimarlık mesleği, mekanı kullanan bireylerin kalitesini, konforunu öne çıkartan tanımlı mekanların, tanımlı işlevlerle, kullanıcı için biçimlendirilmesi ve tasarlanmasını içermektedir.

Bir iç mekan tasarımında, kullanıcının gereksinimleri, konforu, alışkanlıkları, estetik deneyim gibi veriler, tasarımcının o mekanda oluşturmayı hedeflediği ortamın niteliğini belirleyen ve onu yaşanır kılan öğelerin başında gelmektedir. Aynı zamanda, mekanın organizasyonu ve kurgusunu da belirleyen bu veriler ışığında, tasarımcı özgün ve yaratıcı yaklaşımlarıyla mekanları benzerlerinden farklı kılabilir. Kullanıcı, mekan içinde, belirli eylemlerin gerekliliklerini de yerine getirmektedir. Bu eylemler, kişinin vücudu en durağan konumda da olsa, mekan bir canlılık ve hareket getirmektedir. Devinimi sağlayan bu davranışlar, belirli bir düzen içinde bütünlüğü ve birlikteliği yansıtmaktadır. Çoğu zaman bilinçaltının egemen olduğu ve artık otomatikleşen bu davranışların çoğunun farkına bile varılmamaktadır. Bireyin kültür yapısını ve alışkanlıklarını tanımlayan bu davranışlar bütünlüğü, mekanın yapısal olduğu kadar, duyumsal işlevini de ortaya koymaktadır. “Rahat oda”, “huzurlu ev”, “tam bana göre bir yer” gibi tanımlamalar, göreceli olmasına karşın, kullanıcının belirli bir konfor ortamı içinde bulunduğunu ve kendi kalite düzeyine uygun bir mekanda yer aldığını gösterebilmektedir. Bir iç mekanda, konfor, birey ile fiziksel çevresi arasında doğrudan ilişki oluşturmaktadır. Mekan içinde yer alan birey, o mekanın dolaşımı, rengi, ışık şiddeti, kokusu ve ısısı gibi fiziksel her türlü örgütlenmeyle iletişim içindedir. Çevreden aldığı duyular ile etkilenen kullanıcı, o mekanı yaşanır kılan davranışları rahatlıkla sergileyebilmektedir. Tepki gösteren veya göstermeyen bir davranışa neden olan bir çevre, aynı zamanda sosyal değerleri de ifade etmekte ve bir yerin sosyal önemi, algılanan yapıyı çevrenin uyarıcı özellikleriyle güçlenmektedir (Aydınlı, 1993). Bununla birlikte, estetik beğeni oluşturacak nitelikler, kalite olarak mekan içindeki düzeni ve beklentileri destekleyerek biçimlenmesine yardımcı olabilmektedir. Bu ise, hem tasarımcının hem de kullanıcının kişisel kültürünün ve en önemlisi onu oluşturacak estetik beğenilerin gelişmesine bağlı olmaktadır.

İç mekânın, bir yaşam biçimine uygun olarak düzenlenmesi, bu mekanda oturan bireyin veya topluluğun karakterini somut olarak yansıtır. İç mekân tasarımı, insanın toplumsal konumunun göstergesine dönüşür. Yirminci yüzyıl başında, varlıklı müşterilere hizmet eden iç mimarlar, sanatla sanayiye uyumlu hale getirmişlerdir. Günümüzde birçok iç mimar, seri üretimi yapılan mobilyaya damgasını vurmakta, Amerika Birleşik Devletleri’nde Knoll International veya Hermann Miller, iç mimarlar veya sanayi tasarımcıları tarafından gerçekleştirilen mobilyaları piyasaya sunmaktadırlar. Çağdaş iç mimarlıkta Arne Jacobsen (1902–1971), Charles Eames (1907–1978) gibi tasarımcılar özellikle biçim ve sadeliğe önem vermişlerdir (Şekil 2, Şekil 3).

Şekil 2. Swan Chair, Arne Jacobsen
(URL-11)

Şekil 3. Eames Chair, Charles Eames
(URL-12)

Kalıplanmış plastiğin ortaya çıkması, özellikle sandalye, koltuk, bank vb. oturma birimlerinde özgün biçimler tasarlanmasını sağlamıştır. Bu dönemde Joe. Colombo (1930–1971), Raymond Loewy (1893–1986) ve Verner Panton (1926–1998) tasarımları ile iç mimarlık alanındaki gelişmelere öncülük etmişlerdir (Şekil 4).

Şekil 4. Universale Chair, Joe Colombo, 1965 (URL-13)

Verner Panton 1973'te ilk kez tek parça plastik dökümden oluşan sandalyeyi tasarlayarak iç mimarlık alanında önemli gelişmelerin öncülüğünü yapmıştır (Şekil 5).

Şekil 5. The Pantone Chair, Verner Panton, 1973 (URL-14)

Çağdaş konutlarda boyutların küçülmesi, mekanın yeniden düzenlenmesi gerektirdiğinden Le Corbusier'in iç mekan tasarımlarında olduğu gibi, mobilya, dolaplar veya hareketsiz birimler biçiminde iç mimarlıkta bütünleşmeye başlamış, kullanılmadığında gizlenebilen, katlanabilir veya üst üste konulabilir mobilyalar tasarlanmış, kısacası, parçalara ayrılmayan mobilyanın yerini, mekana esnek çözümler getiren mobilya tipi almıştır (Kolektif, 1994) (Şekil 6).

Şekil 6. Le Petit Cabanon Evi, Le Corbusier, 1965 (URL-15)

2.3.1. İç Mimarlık Kavramı-Tanımı

İç mimarlık, kullanıcının estetiksel kimlik oluşturma beklentilerini karşılamanın yanı sıra, fonksiyonel ihtiyaçlarına da cevap vererek, en uygun konforlu ortamı sağlamak için bilimsel ve teknik verileri kullanan, tasarıma dayalı bir meslek dalıdır.

Mimari yapı bütünlüğünde açık-kapalı her çevrenin, hacim, donatı değerleri ile birlikte işlevselliğinin incelenerek insan faktörü, fizyolojik, ergonomik, psikolojik değerler, sosyo-ekonomik kriterler paralelinde planlanması ve bilimsel, sanatsal, teknik kuramların organizasyonudur. Bu organizasyon, yapı, hacim, işlev, birey, toplum ile biçim, renk, malzeme, teknik, zaman, ekonomi kuramlarının, bilimsel, sanatsal, teknik içeriğinin, bilgide, beceride, tasarım yeteneğinde bütünleşmesiyle gerçekleşmektedir (URL-16).

İç mimarlık kavramı ilk kez yerleşmiş kültürle birlikte ortaya çıkmıştır. Göçebe kavimler iç mekanları yalnızca halı ve kilim gibi taşınabilir öğelerle donatmışlardır. Mimarlık, iç mekan düzenlemesi ve mobilya ilişkisi ilk kez Rönesans'ta estetik değerler çerçevesinde düşünülmeye başlanmıştır. Önceleri işlev, rahatlık, dayanıklılık ve maliyet, estetik değerlerden daha önemli olmuştur. On yedinci ve on sekizinci yüzyıllarda iç dekorasyon Barok, Rokoko ve Yeni-Klasik üslupların gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Fransa'daki Versailles Sarayı zengin bezemeli duvar ve tavanları, iç içe odalardan oluşan daireleri, geniş ve zarif merdivenleri, göz alıcı mobilyaları, duvar halıları, döşemeleri ve aksesuarlarıyla Geç Barok üslubun zenginliğini yansıtmıştır. On dokuzuncu yüzyılda iç dekorasyona farklı tarihsel üslupların bir arada kullanıldığı seçmeci (eklektik) bir tutum ve aşırı zengin bir bezeme anlayışı egemen olmuştur. Yüzyıl sonlarına doğru, bu yaklaşıma karşı doğan tepki sonucunda daha yalın biçimlere eğilim artmıştır. Ayrıca bu dönemde usta işçilik de değer kazanmıştır. Günümüzde ise ayrıntısı az, bezemesiz, yalın, beyaz renkli mekanlar yaygınlaşmış, biçimsellikten uzak, rahat yaşam biçimleri iç mimarlığa yansımıştır (Kolektif, 1994).

İç mimarlık kavramı farklı kaynaklarda farklı biçimlerde tanımlanmaktadır:

- İç mimarlık (Alm. innenarchitektur, raumkunst, innendekoration; İng. interior design, interior architecture; Osm. dahili mimari) mekanların biçimlenmesini ele alan mimarlık dalıdır. Bu biçimlenme, iç mekanların tasarımı, döşenmesi ve süslenmesi gibi konuları içine alır (Turani, 2007).

- İç mimarlık mesleği bir yapının iç mekanlarının işlevlerine uygun ve uyumlu biçimde düzenlenmesi etkinliğidir. Çevre tasarımının bir parçası olup mimarlıkla yakın ilişki içindedir. (Kolektif, 1994)
- Hasol'a (2008) göre iç mimarlık, bir binanın iç bitirme, donatım ve mobilya işlerini tasarlayıp gerçekleştirme meslek ve sanattır. İç mimarlık, mimarlık mesleğinin bir uzmanlık alanıdır.
- Bir yapıyı, kullanım ve estetik bakımından ele alıp insanın fiziksel ve ruhsal özelliklerine uygun olarak tasarlama, iç mimari, dekoratörlük (URL-17).
- Kaptan'a (2001) göre iç mimarlık, mimari yapı içinde yer alan hacimlerin, kullanıcı gereksinimlerini karşılayacak biçimde örgütlenmesi, mekan konforunun sağlanması, form, doku, renk, malzeme, aydınlatma, donatı elemanları ve aksesuar öğelerinin iç mimar tarafından düzenlenerek tasarlanmasını kapsamaktadır.
- Kaçar (1996), iç mimarlığı, insanların gereksinimlerini karşılamak amacıyla belirlenmiş mekanları pratik, estetik ve sembolik işlev açılarından ele alan, insanların fiziksel ve ruhsal özellikleri ve eylemlerine uygun olarak tasarlayan bir meslek alanı olarak tanımlamıştır.

2.3.2. İç Mimar Kavramı-Tanımı

İç mimar, mekan organizasyonuna yeni ve ekonomik çözümler getirmek amacı ile yetiştirilmektedir. Kullanıcının zevki, istekleri, fiziksel ve ruhsal özellikleri doğrultusunda işlevsel mekanlar tasarlamakta, malzeme ve teknoloji alanındaki gelişmeleri mekana uygulamaktadır (URL-18).

İç mimar, kullanılan iç mekanların tasarım ve dekorasyonunu, burada yaşayanların sosyo-ekonomik durumunu, beğeni düzeyini ve yaşam biçimini yansıtacak şekilde tasarlamaktadır. Bu doğrultuda renk uyumu, doku, ışık, ölçek ve uyumlu oranlar gibi temel tasarım ilkelerine bağlı kalınarak çok farklı iç mekanlar tasarlanabilmektedir. Büro, hastane ve eğitim yapılarının iç mekanlarını düzenleyen iç mimar ise daha standartlaşmış bir yaklaşım içindedir. Bu gibi mekanların tasarımında sistem ve işlevlerin net bir biçimde düzenlenmesi estetik kaygılardan önde gelir. Havaalanı, hastane, okul gibi kamu yapılarının iç mekan düzenlemesinde net ve çekici bir grafik anlatım sağlamak önemlidir.

İç mimar mekanın işlevi ve görünümüyle aynı oranda ilgilenmektedir. Mobilya ve benzeri öğelerin seçimi de onun görevleri arasındadır. İç mimar istediği renk, ışıklandırma, kumaş, mobilya, duvar ve yer kaplaması ile çeşitli aksesuarlar oluşturmaktadır. Renk seçimi uyandırmak istediği etkiyi sağlamasında önemli bir etkidir. Doku ve ışıklandırma da yaratılmak istenen havayı pekiştirecek biçimde kullanılmaktadır (Kolektif, 1994).

İç mimar kavramı farklı kaynaklarda farklı biçimlerde tanımlanmıştır:

- İç mimar, bir yapıyı kullanım ve estetik bakımından ele alıp insanın fiziksel ve ruhsal özelliklerine uygun olarak tasarlayan kimse, dekoratör (Turani, 2007).
- Hasol'a (2008) göre iç mimar, iç mimarlık konusunda çalışan meslek adamıdır.
- İç mimar, bir meslek adamı olarak insan-ekipman-mekan sorunlarını alışılmış biçim ve ölçülendirmelerin ötesinde temel verileri ile ele alarak yeniden günümüz ve gelecek kaygısı ile araştırır (URL-19).
- Larousse sözlüğüne göre iç mimar, bir yapının, bir mimar tarafından tasarlanmış inşaatı bittikten sonra iç mekanının düzenlenmesi, donatılması, bezenmesi vb. ince inşaatıyla ilgili işlerin tümünü yürütmekle görevli kişidir (Kolektif, 1994).
- İç mimar, mekan organizasyonuna yeni ve ekonomik çözümler getirmek amacı ile yetiştirilmektedir. Kullanıcının zevki, istekleri, fiziksel ve ruhsal özellikleri doğrultusunda işlevsel mekanlar tasarlamaktadır. İç mimar malzeme ve teknoloji alanındaki gelişmeleri mekana uygulamaktadır (Kaçar, 1996).

1963'te kurulan IFI: Uluslararası İç Mimarlar Federasyonu (International Federation of Interior Architects) 1983 yılındaki Hamburg toplantısında iç mekan tasarımcısı tanımı ve kimliği ile ilgili bir dizi karar almıştır. Bu tanımda iç mekan tasarımcısı;

- İç mekanların işlevsel ve nitelikli olabilmesine ilişkin sorunları tanımlayarak araştırarak ve yaratıcılığını katarak çözen,
- İç mekanı tasarlayan, tasarım analizi yapan, şantiye denetimi, yapı sistemleri, estetik, iç mekana ilişkin yapı bilgisi, donatı, malzeme, ekipman ve konusunda bilgi veren,
- İç mekana ilişkin çizim ve dokümanları hazırlamak üzere eğitim ve deneyimle donanmış kişi olarak tanımlanmaktadır (The International Hand Book Of Interior Designers Practise, 1991).

İç mimarların başlıca hizmet alanları;

- a) Yapıda müşterek eser sahibi olarak teknik ve estetik projelendirme, uygulama, danışmanlık ve müşavirlik hizmetleri;
- b) İç mekanların tadilat, tamirat, işlev değişikliği, yenileme ve donatımı için, teknik ve estetik projelendirme, uygulama, danışmanlık ve müşavirlik hizmetleri;
- c) Yapıların iç mekanlarının sürdürülebilirliği için, yapıda sürekli teknik danışmalık adı altında teknik ve estetik projelendirme, uygulama, danışmanlık ve müşavirlik hizmetleridir.

İç mimarların uğraş konuları;

- a) İç Mimarlık Tasarım Hizmetleri;
 - 1) İç mekan tasarımı, bu mekanların özgün hareketli-sabit mobilya ve aksesuar tasarımları,
 - 2) İç mekana ait, donanım, donatım ve üretimlerinin projelendirilmesi ve uygulanması,
 - 3) Eski işlevi günün koşullarına göre yeni tasarım fikirleriyle geliştirme, yenileme ve/veya eski işlevi dışında yeni bir işlev kazandırılacak yapıların iç mekanlarında öngörülecek işlev tadilat projelerinin üretimi ve düzenlenmesi,
 - 4) İç mekana yönelik rölöve ve ölçülendirme,
 - 5) İç mimarlık proje hizmetleri,
 - 6) İç mekana ilişkin şartnameler, ihale dosyası hazırlanması ve mesleki denetim ve kontrolörlük hizmetleri,
 - 7) İç mekan dekorasyonu,
 - 8) Mekan içi teknik uygulamalarda; projelere uygun olarak ve/veya tadilat, yenileme ve yeniden işlevlendirme sürecinde oluşturulan projeler üzerinden her türlü teknik çalışma, öneri üretme ve kontrolörlüğü,
 - 9) İç mimarlık çevre tasarımı hizmetleri; projelere uygun olarak ve/veya tadilat, yenileme ve yeniden işlevlendirme sürecinde oluşturulan projeler üzerinden her türlü teknik çalışma, öneri üretme ve kontrolörlüğü,
 - 10) Tasarlanan iç mekana uygun olarak renk, doku ve malzeme seçimi uygulaması,
 - 11) Fuar stantları ve sergi düzenleme ile sergi alanlarının organizasyonu, benzeri süreli tasarım uygulamaları, süreli kurulumlarla gerekli aksesuar ve ortam gereksinimlerinin tasarlanması ve uygulanması,
 - 12) Kara, deniz, hava taşıt araçlarının iç mekan düzenlemeleri,

- 13) Set ve sahne dekorları,
 - 14) İç mekan restorasyonu, restitüsyon ve koruma amaçlı projelerde ilgili eğitimi almış diğer disiplinlerle birlikte proje üretilmesi ve uygulanması,
 - 15) Sürekli teknik kontrollük ve yapı sürdürülebilirliği üzerine çalışmaları,
 - 16) Danışmanlık ve müşavirlik hizmetlerini kapsar.
- b) İç Mimarlık Uygulama ve Yönetimi Hizmetleri: İştiraken üretilen eser ve/veya içinde çalışılan eser için iç mimarlık meslek kontrolörlüğü, proje ve şantiye koordinasyonu, iç mimarlık uygulamalarında şantiye şefliği, iç mimarlık teknik uygulama sorumluluğu, yapı içi teknik sürdürülebilirliği ve kabul teslim çalışmalarıdır.
 - c) İç Mimarlık Tasarım Danışmanlık Hizmetleri: İştiraken üretilen eser ve/veya içinde çalışılan eser ve yapı içi teknik sürdürülebilirliği için iç mimarlık danışmanlık, müşavirlik, bilirkişilik, hakemlik, eksperlik, jüri üyeliği, raportörlük, iç mimarlık proje yönetimi, yapılabirlik çalışmaları, program hazırlığı, özel araştırma ve çalışmalar, dosya hazırlığı, işi ve işlem takibi gerektiren işlerin yapılması, ihale dosyası hazırlanması, karşılaştırmalı keşif mahal listeleri çıkarılması, teknik ekipman ve malzeme seçimiyle işleve uygun koşullardaki malzemelerin seçim ve uygulanması için şartname hazırlanmasıdır.
 - d) İç Mimarlık Eğitim Çalışmaları: İç mimarlık eğitimi ve öğretimi ile eğitimi geliştirme çalışmalarıdır. İç mimarlık eğitimi veren bölümlerin geliştirilmesi, eğitim ve öğretimin takibi ile ıslahı ve öğretim kadrolarının geliştirilmesini kapsar.
 - e) Diğer Sanatsal Çalışmalar: Sanat eseri seçimi, maket çalışmaları, üç boyutlu görsel çalışmalarla süreli kurulumlarda (fuar, toplantı ve organizasyonlarla sergi, konferans, kongre vb) mekan organizasyonu ve tasarımıyla uygulaması hizmetleridir (TMMOB İç Mimarlar Odası Yayınları, 2008).

2.4. İç Mimarlık Mesleği ve Tarihsel Gelişimi

Mimarlık temel alanına bağlı olarak gelişen iç mimarlık mesleği, mekan konforunun artması, estetik olguların gelişmesi ile birlikte ortaya çıkmıştır. Günümüz estetik olgularının oluşumuna kadar geçen gelişim süreci ise tarih öncesi dönem, antik çağ dönemi, orta çağ dönemi, yirminci yüzyıl başlangıcı ve yirminci yüzyıl dönemi olmak üzere alt başlıklara ayrılarak incelenmiştir.

2.4.1. Tarih Öncesi Dönem

Dışa dönük bir yaşamın sürdüğü tarih öncesi dönemlerde amaç, barınma ve dış etkenlerden korunmaktır. İlk çağlarda insanlar, doğal etmenlerin oluşturduğu kaya kovukları ve mağaralarda ısınma, yatma, yeme, depolama gibi gereksinimlerini, buldukları ilkel ama işlevsel düzenlemelerle çözümlenmişlerdir. Ateş yaktıkları ocaklar, gıdaları depoladıkları yerler, yattıkları setler, gereksinim sonucu olarak belirlenmiştir. Tarih öncesi çağda yaşam, doğadan bulunanlar veya elde edilenler aracılığıyla sürdürülmüştür. Günümüz estetik koşullarının henüz oluşmadığı o dönemlerde, duvar resimleri bu gereksinimi bir açıdan karşılamıştır. Bu resimlerin, esas işlevi ise iletişim sağlanması ve bilgilendirmedir (Kaptan, 1999).

Mağaralarda yaşayan insanoğlu kaynakların daha zor ulaşılabilir olduğunu fark ettiği zaman, bunları yapay yolla elde etme ve üretme olanaklarını aramıştır. İklimin değişmesi, yerkürenin giderek ısınması, insanoğluna üretme olanağı sağlamıştır. Tarım ve hayvancılığın başlaması ile mağaralardan düzlüklere inen ve yerleşen insanoğlu, paleolitik dönemdeki yaşam tarzını (avcılık ve besin toplayıcılığı) değiştirmiştir (Sevin, 1991). Tarım ile başlayan yeni yaşam tarzı, beslenme biçiminin de değişmesine neden olmuştur. Soğuk dönemlerde tüketilmek üzere yetiştirilen ürünlerin depolanması, insanların barınma ve dolayısı ile yerleşim düzenlerini etkilemiştir (Özdoğan, 1996). Yaşayışlarındaki değişim ile toplumlar, üreten ve aynı zamanda tüketen toplumlar olmuşlardır. Buna bağlı olarak bir arada yaşamak zorunluluğu toplumsal yaşamın örgütlenmesini sağlamıştır.

Neolitik dönemde, özellikle Anadolu'da "insan eliyle yapılan ilk kent" "Çatalhöyük" (Konya- Çumra), "Çayönü" (Diyarbakır- Ergani), Aşıklı Höyük" (Kızılkaya- Aksaray) gibi toplu yaşam alanlarında, iç mekanlarından söz etmek olasıdır (Sevin, 1991).

Çatalhöyük'te, bir ailenin yaşadığı tek göz odaların, ortak kullanım alanı (buluşma ve atık alanı) çevresinde kümelenmesiyle oluşan yapılaşmalarda mekanlar, ahşap ve kerpiçten bitişik düzen içinde örgütlenmişlerdir. Bu mekanların girişleri tavandandır. Plan şemaları birbirine yakın olan bu odalar çalışma, yeme ve uyuma gereksinimlerini içerirken duvarları sıvalı ve boyalıdır. Duvarlarda süsleme olarak hayvan resimleri, boynuzlar, hayvan başları ve kafatasları ile fetişler yer almaktadır (Croix, Tansey 1986). Bu tip iç mekanlarda gereksinimler ön plandadır. Bu dönemde iç mimarlık mesleğinden söz etmek mümkün değildir.

2.4.2. Antik Çağ Dönemi

Antik Çağ'a kadar mekanda hem işlev hem yapı açısından coğrafi özellikler dışında fazla bir değişiklik yaşanmamıştır. Tarih öncesi dönemden itibaren Ege çevresi ve Anadolu'da sıklıkla karşılaşılan dikdörtgen plan şemalı megaron tipi mekan geleneği, Antik Çağ boyunca çeşitlenerek sürdürülmüştür.

Antik Yunan'da iç mekan, barınma, korunma, saklama, saklanma gibi birçok amaç ve işlevin kullanılmasının yanı sıra, üretim, ibadet ve yönetim gibi toplumsal olgular için de kullanılmıştır. İç mekan özellikle dini yapılarda ve toplumun ileri gelenlerinin toplandığı yapılarda, işleve uygun olarak biçimlendirilmiştir. Bu iç mekanların düzenlemeleri çağa uygun olarak ve özellikle gücü simgeleyecek biçimde yapılmıştır. Toplumun günlük yaşamındaki gereksinimlerine bağlı olarak, pratik ve yalın çözümler üretilerek iç mekanlar biçimlendirilmiştir.

Antik Çağ Yunan kültüründe, yerleşim birimlerinde yaşayan ve çoğunlukla tarım ve hayvancılık ile uğraşan insanoğlu, nüfus yoğunluğunun artması ve bunu izleyen süreçte tarım ve hayvancılık dışındaki zanaat, ulaşım, ticaret gibi işlerle uğraşan bir grubun varlığı sonucu, yaşamlarını kentlerde sürdürmeye başlamıştır (Aktüre, 1994). Toplumda sosyo ekonomik yapı ticaret kavramının gelişmesiyle değişmeye başlamıştır. Bu dönemde tek ya da iki gözlü yapıların yerini, çok odalı yapılar almıştır. Göçler, istilalar, ticaretin gelişmesi ve ulaşımın artması ile farklı toplumların kültürel etkileşimleri sonucu malzeme kullanımı ve mekan kullanımları değişikliklere uğramıştır. Dönemin başında eşitlik ilkesi ile kurgulanan yapılar, daha sonra sınıf ve statü gösteren yapılara dönüşmüştür (Abbasoğlu, 1999).

Eski Mısır kültürünün yapı taşı işlemeciliği ile geliştirilen “altın oran” kavramı kullanılarak yapı formunda yalın ama mükemmel çözümler üretilmiştir (Pile, 2000). Kolon-lento sistemiyle, büyük ve kütleli taşların kullanıldığı geniş yapılar uygulanmıştır. Kolon sistemiyle zenginleştirilen yapılarda, dış görünüşte, oran ve estetik özenle bir araya getirilmiştir, ancak yapılarda iç mekana önem verilmezken, her yapı sembolik değerler yüklenerek var olmuştur (Çelik, 1996).

Roma kültürü, Antik Yunan kültürü üzerine kurulmuş ve temellerini bu kültürden almıştır. Roma’da kolon-lento yapı sisteminin yanında, kemer-tonoz-kubbenin kullanılması, iç mekan açısından değişik değerlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Yapılarda, gücü ve büyüklüğü simgeleyen, insan oranından büyük, süslemeli ve geniş iç mekanlar düzenlenmiştir. Ancak ayrı bir uzmanlık alanı olarak iç mimarlık mesleğinden söz edilemez.

2.4.3. Orta Çağ Dönemi

Antik Çağ’dan Orta Çağ’a geçiş süreci ekonomik-toplumsal düzende, inanç ve yönetim sistemlerinde beliren değişimlerle bağlantılı olarak gelişmiştir. Orta Çağ ile birlikte, insanlar eskiye oranla daha fazla sayıda kümelenmişler ve oluşturdukları kentlerde yaşamlarını sürdürmüşlerdir. 12. yüzyıldan sonra kentler toplumsal, ekonomik ve kültürel merkezler olarak giderek önem kazanmaya başlamıştır. Kendi kendine yeterli ve dışa kapalı birimler, yerlerini karşılıklı bağımlılık ve daha ileri bir iş bölümünün olduğu kentlere bırakmıştır. Yeni bir kültür birikimi ve bilinç ile atılıma geçen toplum, insan, doğa, bireycilik ve bilime yönelerek keşifler dönemini başlatmışlardır (Akyürek, 1994). Yeniden doğuş olarak adlandırılan dönemde Avrupa’da aristokrat sınıfın ve sarayların iç mekan düzenlemeleriyle devam eden süreçte, iç mekan düzenlemeleri, genellikle sanatçılara bırakılmıştır. Günümüzün iç mimarlık anlayışı ve kavramıyla ilgili olmayan o dönemlerde, ressamlar, heykeltıraşlar mekanları süslemekte ve aristokrat kesimin yapı içindeki yaşamlarını renklendirmekteydi.

2.4.4. On Dokuzuncu Yüzyıl Dönemi

On yedinci yüzyıldan itibaren bilgi sürekli artmış, artan ve birikmeye başlayan bilgi pratik yaşama kolaylıkla uygulanabilmiştir. On dokuzuncu yüzyılda Avrupa’da yaşanan kültürel, ekonomik ve politik alanlardaki gelişmelerin sonucunda, toplumların yaşam alışkanlıkları ve kültürel değişimler başlamıştır. Daha iyi yaşam ve daha çok kazanma isteği, Avrupa’da kente göçün giderek artmasına neden olmuştur. Fransız Devrimi ile başlayan demokratikleşme süreci, teknolojik gelişmeler ile teknolojinin uygun yerde ve uygun biçimde kullanılması, bilimsel ve entelektüel gelişmeler her alanı olduğu gibi tasarım alanını da etkilemiştir. Endüstri Devrimi’nin yapı taşlarından olan ekonomik boyut, seri üretim tekniği ve makineleşme gibi önemli öğeler on dokuzuncu yüzyıl süresince tutarlı ve verimli bir biçimde bir araya gelmiştir (Malnar, Vodvarka 1991, Kaptan 2003).

Amaçları ve beğenileri belirli bir kesimin gereksinimini karşılayan eşyaları yapan tasarımcı için de durum değişmiştir. Bundan böyle, oluşturacağı ürünler özel istek ve gereksinimleri bilinmeyen bir grup tüketici için tasarlanacak ve makine ile gerçekleştirilecektir. Artık biçimler ile makineler arasındaki ilişkinin bilinmesi ve bu ilişkinin doğru yönlendirilmesi gerekmektedir (Çelik, 1996). Geleneksel bilgi, yöntem ve malzemenin dışında, yeni, farklı ve estetiği arayan bu anlayış sanatın diğer kolları ile meslek gruplarını etkileyerek halkın her kesimine ulaşmıştır.

On dokuzuncu yüzyılda iç mekanları düzenleyen mimarlar, heykeltıraşlar ve esnaf, sanatçı ve zanaatçı olarak düşünölmekteydi (Tate, Smith, 1986). Bu nedenlerle sanatçılar ve zanaatçılar, dönemin özelliklerine göre, mekanları gösterişli bir biçimde süslemişlerdir. Süslemelerde dikkat çeken önemli öğelerden biri dönemin özelliklerini taşıyan mobilyalardır. Ancak genel anlamda iç mimarlıktan söz etmek olası değildir. Bu dönemde yapılan iş süsleme olarak adlandırılmaktadır.

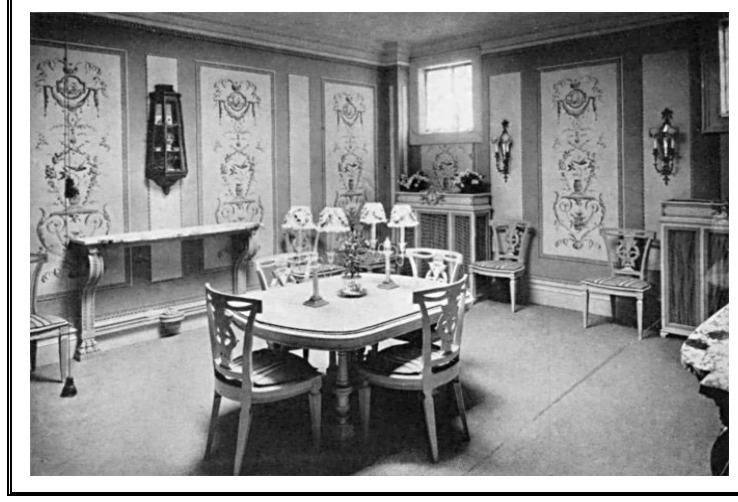
2.4.5. Yirminci Yüzyıl Başlangıcında İç Mimarlık Uygulamaları

On dokuzuncu yüzyılın sonlarında yeşermeye başlayan modern düşünce, yavaş yavaş yaşamın tüm alanlarında kendini hissettirmiştir. Modernizm, plastik sanatlar dahil sanatın diğer kolları ile meslek gruplarını etkileyerek halkın her kesimine ulaşmıştır. Modern düşüncenin etkisi ile 1900–1910 yılları arasında, özellikle Amerika’da iç mimarlık, iki farklı yapılaşmanın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunlardan ilki, yüzyıllardır yapılan

ve artık gelenekselliği düşünölen, sadece görsellik ve süsleme üzerine kurulu bir yapılaşmadır. Mekan içindeki donatı elemanlarının renk ve kumaş seçimi, yer malzemesi ve duvar rengi seçimi ile süslemeyi ön plana çıkaran ve tutucu olarak nitelenen bu yapılaşma “gelenekselciler” adını almıştır (Tate, Smith,1986). Bu grup, mekannın yüzeyleri üzerinde uyguladıkları değişiklikler ile mekanı biçimlendirmişlerdir. İkinci grupta ise, yeniliği, farklıyı, geleceği, araştırmayı ve kısacası buluşları öne çıkartan radikal yapılaşmayı gösteren “yenilikçiler” olarak adlandırılmıştır (Tate, Smith, 1986). Yenilikçiler ile gelenekselciler arasındaki bu zıtlık daha yirminci yüzyılın başlarında iç mimarlığa damgasını vurarak iç mimarlık mesleğinin iki farklı uygulamasının doğmasına neden olmuştur.

2.4.5.1. Gelenekselci Yaklaşım

Gelenekselcilerin ilk temsilcisi, Elsie de Wolfe (1865–1950) adlı bir dekoratördür. İç mekan düzenlemesinden para kazanan ilk bayan profesyoneldir. Elsie de Wolfe’den önce profesyonel anlamda bağımsız çalışan dekoratör yoktur (Tate, Smith, 1986). On dört yıl profesyonel oyuncu olarak çalışan Wolfe, 1904 yılında New York’ta bir dekorasyon mağazası açmıştır. Colony Club adlı ilk bayan kulübünü düzenlemiştir. Daha sonraki yıllarda Frick Museum olacak olan Frick Manison’ın konutunun giriş katını tasarlamıştır (Thompson, 1992). Böylelikle meslek hem profesyonelliğe adım atmış, hem de New York’ta düzenlediği Colony Club ile modern anlamda ilk iç mekan üslubunun doğmasını sağlamıştır (Şekil 7). Bunun adı “Elsie de Wolfe Stili”dir. Bu stil, iç mekan tasarımlarında Victorian döneminin tasarım üsluplarını modern düşünce ve anlayışa dönüştürerek biçimlendiren yeni bir tasarım anlayışıdır. Aynı dönemlerde gelen istekler doğrultusunda New York School of Applied and Fine Arts adlı okulda iç dekorasyon ile ilgili kurslar açılmıştır. İlginin artması sonucu medya bu konuya ilgi duyarak ilk dekorasyon dergileri olan “House Beautiful” ve “House and Garden” dergilerini çıkarmıştır. Böylelikle modern dekorasyon ve iç mekan düzenlemelerindeki gelişmeler, geniş kitleler tarafından izlenebilmiştir (Kaptan, 2003).

Şekil 7. Colony Club, Elsie de Wolfe, 1907 (URL-7)

2.4.5.2. Yenilikçi Yaklaşım

Yenilikçilerin ilk temsilcisi ise, Frank Lloyd Wright (1867–1959)’tır. Elsie de Wolfe ile birlikte aynı dönemde Amerika’da profesyonel olarak çalışmıştır. Ortaya koyduğu eserler ile hem Amerikan mimarisinin gelişmesine, hem de modern iç mimarlık olgusunun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bütün çalışmalarında mekan, tek ve akan bir var oluştur ve süslemesi, teknolojisi ve malzemeleri ile birincil bir amaç gütmektedir (Tate, Smith, 1986). Frank Lloyd Wright, tasarım ve uygulama sürecinin her kademesinde yer alarak tasarladıklarını titizlikle uygulanmasına çalışmıştır. Yapının konstrüksiyonundan, kütlelerin dengelerinden, mekanın biçimlenmesine, formun donatı elemanlarına etkisinden aydınlatmaya kadar her öğede, geçmişin gelenekleri, günümüz olguları ve geleceğin bilinmeyenini tek bir potada yoğurarak mekanın kimlik kazanmasını amaçlamaktadır. 1900–1910 yılları arasındaki dönemde, arasında, Darwin D. Martin House (Buffalo, 1904), Unity Temple (Oak Park, Illinois, 1906)’ın da içinde bulunduğu altı “masterpiece” eseri görseleğe sunmuştur. Bu dönemlerde Wright, “İçerideki mekan, yapının gerçeği haline gelmiştir” diyerek dikkatleri mimariden iç mimariye yöneltmeye çalışarak, bir anlamda yirminci yüzyılda modern iç mimarlığın doğuşunun sinyallerini vermiştir (Pfeiffer, 1991).

2.4.6. Yirminci Yüzyılda İç Mimarlık Uygulamaları

1910–1920 yılları arasında modern hareketin doğuşu ile birlikte iç mimarlık mesleği de tasarım hayatında, ayrı bir disiplin olarak, yerini almaya başlamıştır. 1910–1920 yıllarındaki uygulamalar Birinci Nesil Dönem, 1940–1950 yıllarındaki uygulamalar İkinci Nesil Dönem, 1960–1970 yıllarındaki uygulamalar Üçüncü Nesil Dönem, 1970–1980 yıllarındaki uygulamalar Dördüncü Nesil Dönem ve 1980 yıllarından başlayarak günümüz uygulamalarını da kapsayan dönem ise Beşinci Nesil Dönem olarak dönemlere ayrılmaktadır.

2.4.6.1. Birinci Nesil Dönem

Birinci Nesil olarak kabul edilen bu ilk dönem (1910–1920), iç mimarlık mesleğine de yeni bakış açıları ile yeni bir mekan anlayışı getirmiştir. Birinci Dünya Savaşı sonrası orta sınıf, yaşadığı mekanlar ile daha fazla ilgilenmeye başlamıştır. Bu dönemlerde Michigan'daki Grand Rapids ile North Carolina'daki High Point gibi büyük mobilya üretim merkezleri büyük satış merkezlerinde mobilyalarını pazarlama olanağı bulmuşlardır. Yine de modern anlamda ilk iç mekan tasarımına, Birinci Dünya savaşının bitiminde, uzun bombardımanlar sırasında kalın sığınaklara bir tepki olarak Fransa'da doğan Art Deco stilinde rastlanmaktadır. 1920'lerde Art Deco, ev ve ofis düzenlemelerini etkilemiştir. Macy's Wanamaker's ve Marshall Fields gibi yapı eşyaları ve mobilyalar satan alış veriş merkezlerinde Art Deco Stili'nin yayılmasını sağlamışlardır (Piotrowski, 1989). Bu stilde, mekanlar, ışıltılı, parlak renkler ile birlikte işlevsel ama konforlu düzenlemeler ile hemen kendini fark ettirmektedir. Bununla birlikte, güneşe benzer formlar, ışınal tasarımlar ile mekanı özel mekanlar haline getirme çabası ilk kez bu dönemlerde görülmüştür. Fransa'da Emilie-Jacques Ruhlmann, Andre Groult, Louis Sue ve Andre Mare gibi Art Nouveau Üslubu ile çalışan tasarımcılar zaman içinde Art Deco Üslubu'na dönerek günün çağdaş düşüncesini yakalamaya çalışmışlardır.

1920'lerde Dorothy Draper, uzmanlık alanı, ticari mekan olan ilk bayan dekoratör olarak çalışmalarına devam etmiştir. Aynı dönemlerde Le Corbusier ve Amedee Ozanfant "Pürizm" ile ilgili manifestolarını yayınlamışlardır. Bu manifesto eski dünya ile savaş sonrası yeni dünyayı birbirinden ayıran bir çizgidir. Yeni dünyada Walter Gropius tasarım dünyasını tümünden değiştirecek modern hareketi başlatırken Mies Van der Rohe cam, metal

ve taşıyıcı duvarlardan oluşan ilk yapı şemasını ortaya koyarak gelecek elli yılın iç mekan biçimlenmesine etki etmektedir (Tate, Smith, 1986). Bütün bu gelişmeler aslında iç mimarlık mesleğinin hem kuramsal hem de uygulama alanındaki temellerini oluşturmaktadır. Modern düşüncenin modern malzemeler ile ortaya konması sonucu biçimlenmeye başlayan ve yirminci yüzyıl öncesindeki mekanlara benzemeyen mekanların oluşması ile tasarım kavramının gelişmesi, yenilikçi düşüncelerin egemen kılınmasına neden olmuştur.

2.4.6.2. İkinci Nesil Dönem

İkinci Dünya Savaşının bitimiyle beraber, iç mimarlık mesleğinde, İkinci Nesil Dönem başlamaktadır. 1940–1950 yılları arasını kapsayan bu dönemde Dorothy Draper, Frances Elkins, Rugby Rosswood, Alexander Girard, Eero Saarinen, Charles Eames, Florence Schust Knoll gibi tasarımcılar iç mimarlık alanında eserler vermişlerdir. İç mekan düzenlemeleri, İkinci Nesil döneminde, çoğunlukla, İtalyan ve İskandinav tasarım özelliklerinin etkisinde kalmıştır. Genellikle ahşap, yarı ahşap yapılandırılmış mekanların fonksiyonel mobilyalar ile donatılması sık rastlanan bir özellik olarak görülmüştür. Savaş sonrası yıkılan Avrupa şehirlerinin yeniden yapılanması döneminde, gereksinimlerin karşılanması amacıyla kurulan büyük şirketlerin öncülüğünde iç mimarlık tekrardan önem kazanmaya başlamıştır. Yapılacak işlerin çokluğu ve zamanın az olması, bu şirketlerin belirli konularda uzmanlaşmasını gerektirmiştir. Böylelikle yapıların, çevreleri ile birlikte iç mekanlarının da hızlı bir biçimde tasarlanması ve uygulanması sağlanmıştır.

2.4.6.3. Üçüncü Nesil Dönem

1960'larda iç mimarlık büyük bir patlama ile karşı karşıya kalmıştır. Binlerce tasarımcı, iç mimar, üretici, esnaf, mimar kendi kültür ve eğitim özellikleri ile projeler üretmeye ve onları uygulamaya başlamıştır. 1960–1970 yılları arasındaki bu çok renkli dönem Üçüncü Nesil olarak adlandırılmaktadır. Teknik olanakların gelişmesi, form ve insan eliyle biçimlenmesinin etkileri ile yeni ve farklı tasarımların ortaya çıkması iç mimarlık meslek alanını genişletmiştir (Tate, Smith, 1986). Mimarlıkta minimalizm olarak nitelenen enternasyonal üslubun egemen olduğu döneme denk gelen bu dönemde, üçüncü

kuşak iç mimarlar, yeni iş olanakları yaratan bu modern düşünce ürünü üslubu kabul edip benimsemişlerdir. Bu döneme simgesini vurmuş en önemli tasarımlardan biri de Mies Van der Rohe ve Philp Johnson'ın tasarladıkları The Seagram Building binasında yer alan Four Season Restaurant (Dört Mevsim Restoranı)'dır.

Yapı tasarlandıktan sonra bir ekip tarafından iç mekan tasarımı çalışmalarına başlanmıştır. Dört Mevsim Restoranı'nı tasarlayan ekipte, mimar Philp Johnson, iç mimar William Pahlmann, elektrik mühendisi Richard Kelly, endüstri tasarımcısı Garth Huxtable, peyzaj tasarımcısı Karl Linn ve grafik tasarımcısı Emil Antoncci yer almıştır. Döneme damgasını vuran bu düzenlemede, aynı zamanda hareket, denge, dinlenme ve rahatlama duygusu veren, dikdörtgen ve serbest form tasarımları ile yaşanan bir mekan oluşturmuşlardır (Tate, Smith, 1986). Bununla birlikte mekanın, en önemli özelliği, hem kendi içinde hem de bütün ile oluşturduğu işlev ve estetiğin birlikteliği, bütünlüğü ile uyumudur (Şekil 8).

Şekil 8. Four Season Restaurant, Seagram Building, NewYork 1958 (URL-8)

Bu dönemde, Benjamin Baldwin, Nicos Zographos ve SOM (Skidmore, Owing and Merrill) ile Davis Allen (SOM Chicago ofisinin kıdemli iç mimarı) iç mimarlık alanında tasarımlar ve uygulamalar yapmışlardır (Kaptan, 2003).

2.4.6.4. Dördüncü Nesil Dönem

Amerika'nın Vietnam'a müdahalesi, Japon endüstri devrimi, ekonomik krizlerin etkilediği 1970–1980 dönemleri arasındaki Dördüncü Nesil Dönem'de iç mimarların bir kısmı kuramsal, teorik ve akademik çalışmalar yapmışlardır. Bu dönemlerde her üniversite kendi iç mimarlık programını uygulamış ve iç mimarlık örgütleri tarafından farklı denklik ve lisans belgesi almışlardır. Eğitimdeki bu farklılıklar, dil birliğinin, uyumun ve eşit bilgi seviyesinin olmamasına ve eğitim formasyonunun oluşmamasına neden olmuştur.

Eski üslupların modern düşünce ile yeni görüntüler elde edip gündeme tekrardan gelmesinin yanında, bu dönemde restorasyon ve yenileme alanlarında çalışmalar da dikkati çekmektedir. Bu dönemin en önemli tasarımcıları “New York Beşlisi” olarak adlandırılan Richard Meier, Charles Gwathney, Michael Graves, Peter Eisenmann, ve John Hejduk'tur. Meier'in Saltzman House ve Guggenheim Müzesi'nin okuma odasını, Gwathney'in 1974 yılında Pearl's Restaurant ve 1976 yılında New York'taki Shezan Restaurant, Graves'in ise, ENT (American Ear, Nose and Throat Associates) Binası'nın iç düzenlemeleri, uyguladıkları tasarımlardan bazılarıdır (Şekil 9).

Şekil 9. Pearl's Restaurant, Gwathney, 1974 (URL-9)

Dönemin sonlarında Avrupa ve Amerika'da birçok otelin yapılması ile ilgi bu otellerin iç mimari tasarımlarına odaklanılmıştır. Aynı zamanda teknolojinin inanılmaz ivmelenmesi sonucu bilgisayarın normal hayatta kullanılmaya başlaması ile oluşan yeni

işlevin ve gereksinimlerin karşılanması amacıyla satış mağazalarının ve ofislerin yeniden organize edilerek mekanların tekrar örgütlenmesi de yine bu dönemde gerçekleşmeye başlamıştır.

2.4.6.5. Beşinci Nesil Dönem

1980 yıllarından başlayarak günümüz uygulamalarını da kapsayan dönem Beşinci Nesil Dönem'dir. 1980'li yıllardan başlayarak günümüze değin gelişen teknolojinin ulaştığı noktada, neredeyse her gün yeni bir malzeme bulunmakta ve uygulama tekniklerindeki değişiklikler artmaktadır. Böylece, iç mimarlığın uygulama alanları, ilk dönemlerdekinden farklılık göstermekle beraber iç mimarlığın kapsamının da farklılaştığı gözlemlenmektedir. Yirminci yüzyılın başlarında konut düzenlemeleriyle başlayan iç mimarlık mesleği, sırasıyla, satış merkezleri, restoranlar ve ofis tasarımları ile devamlılık ve süreklilik göstermektedir. Günümüzde ise, iç mimarlık, sağlık merkezleri, oteller, tatil köyleri, okullar, ticari ve endüstriyel yapılar, tiyatro ve sinemalar ile müzelerde uygulama alanları bulmaktadır. İç mimarlığın oluşum sürecinde her ne kadar iç mimarlık eğitimi almamış tasarımcılar bu işi yapmış olsa da, eğitimin ve teknolojinin gelişmesi ile özellikle 1980'lerden sonra, daha özgün ve özel bilgiler ile donatılmış, tasarım sürecini bilen ve bu konuda eğitim almış bireylerin iç mimarlık yaptığı gözlenmektedir (Kaptan, 2001).

Beşinci Nesil iç mimarlar gelişen kültür ve estetik yaşantı içinde işlevin yanında güzeli, farklıyı, yeniyi, o güne kadar görülmemişi tasarlama çabası içindedir. Bu dönemde öne çıkan tasarım özelliklerinden bazıları; mekan kimliği ile ortam oluşturma, atmosfer yaratma ve mekan içinde bir takım simgeler örgütleyerek, kullanıcıya mesajlar vermektir. Böylelikle tasarımcı hem farklı mekanlar yaratmakta, hem de yirmi birinci yüzyıla damgasını vuracak iç mimarlık mesleğinin yeni kapsam ve kavramını oluşturmaktadır.

Sonuç olarak iç mimarlık mesleğinin gelişim sürecini özetlersek;

- İç dekorasyon terimi ilk kez 1904 yılında kullanıldı ve New York School of Applied and Fine Arts'da iç dekorasyon ile ilgili kurslar gelen istek doğrultusunda açıldı.
- Elsie de Wolfe, iç dekoratör olarak, ilk profesyonel işini yaptı (1905).
- Elsie de Wolfe, "The House In Good Taste" adlı ilk dekorasyon kitabını çıkardı (1913).

- Büyük satış mağazalarında ev mobilyaları satılmaya başladı. Mobilya üretim merkezleri gelişmeye başladı. Art Deco Üslubu ile ev ve ofis düzenlemeleri yapıldı. Dorothy Draper uzmanlık alanı ilk ticari mekan tasarımı olan bayan dekoratör olarak çalışmalar yaptı. Büyük şehirlerde dekorasyon kulüpleri kurulmaya başlandı (1920).
- Grand Rapids Mobilya Fuarı açtı. Grand Rapids önderliğinde ilk meslek toplantısı yapıldı. Temmuz ayında American Institute of Decorators AIID: Amerikan İç Dekoratörler Kuruluşu kuruldu (1931).
- AIID adını American Institute of Decorators (AID Amerikan Dekoratörler Kuruluşu) olarak değiştirdi (1936).
- AID'nin New York kolu, National Society for Interior Designers (NSID: Ulusal İç Mimarlar Derneği)'i kurdular (1957).
- Dünyadaki gelişmelere bağlı olarak Türkiye'de iç mimarlık meslek alanında gelişmeler başladı ve Türkiye'de İç Mimarlar Derneği kuruldu (1954).
- International Federation of Interior Architects/Interior Designers (IFI: Uluslar arası İç Mimarlar Federasyonu) kuruldu (1963).
- İç mimar eğitimcilerin gereksinimleri karşılamak ve ilerletmek için Interior Design Educators Council (IDEC: İç Mimarlar Eğitim Konseyi) kuruldu (1968).
- Lisans ve lisansüstü iç mimarlık eğitim programlarını oluşturmak, gözden geçirmek ve denklik vermek ile sorumlu Foundation for Interior Design Education Research (FIDER: İç Mimarlık Eğitim Araştırma Kuruluşu) kuruldu (1973).
- Ortak sınav hazırlanması, geliştirilmesi ve uygulama ile görevli olan NCIDQ: Ulusal İç Mimarlık Nitelikleri Konseyi (National Council for Interior Design Qualification) kuruldu (1974).
- Türkiye'de iç mimarlık mesleğine artan ilgi ve meslek adamlarının yetişmesi sonucu 1976 yılında 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) kanunu'nun (ek: 1) 2/a maddesine göre TMMOB İç Mimarlar Odası kuruldu.
- Hulusi Gönenli başkanlığında İç Mimarlar Odası çalışmalarına başladı (1977).
- Günümüzde popüler mesleklerden biri haline gelen iç mimarlık mesleği ve iç mimarlık eğitimi dünyada ve Türkiye'de önem kazanmaktadır.

- Her yıl Türkiye’de ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde 32 üniversitede 1700’e yakın öğrenci, iç mimar olarak yetiştirilmek üzere, bu bölümlere alınmaktadır.

2.5. İç Mimarlık Eğitimi ve Tarihsel Gelişimi

İç mimarlık meslek eğitimi, yirminci yüzyılın başlarında uzmanlaşmanın da etkisiyle bölünmeye ve özelleşmeye başlayan tasarım mesleklerinin bir uzantısı olarak olgunlaşmaya başlamıştır. Bilginin çokluğu ve bu bilginin hızlı bir biçimde kullanılma istemi uzmanlaşmanın meslek alanında olduğu gibi eğitim alanında da etkin olmasını gerektirmiştir. Profesyonel düzeyde ilk iç mekan uygulaması, yirminci yüzyılın başlarında, uzmanlaşma kavramının geliştiği ve olgunlaşarak iş çevreleri ve eğitimi de etkilediği Amerika Birleşik Devletleri’nde rastlanmaktadır. İç mimarlık mesleğinin kuramsal ve uygulama alanlarındaki alt yapısının olduğu bu ülkede, aynı zamanda iç mimarlık eğitimi de kurumsallaşmıştır. İlk yıllarda iç dekorasyon olarak adlandırılan meslek ve eğitimi, bu yüzyılın ilk yarısından sonra değişen ve gelişen kavramların ışığında iç tasarım ve iç mimarlık olarak adlandırılmaya başlanmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri’nde tasarım ve sanat eğitiminin gelişimi on dokuzuncu yüzyıllarda yeni okul ve eğitim programlarının kurgulanması ile başlamıştır. İç mekan tasarımı ile ilgili ilk çalışmaların ortaya konması, yazılı medyada Ladies Home Journal (1883), House Beautiful (1896) ve House and Garden (1901) gibi iç mimariye yönelik yayınların yapılması sonucu, toplumun artan ilgisi ve bu işi yapmak isteyen bireylerin eğitilmesi gerekliliği, mesleğin kurumsallaşmasını zorunlu kılmıştır. İş çevrelerinde uzmanlaşmayı yoğun olarak kullanan Amerika Birleşik Devletleri eğitimin kurumsallaştığı bir merkez olmuştur. İlk eğitim 1900’lü yıllarda kurslar düzeyinde başlamıştır. 1904 yılında, New York School of Applied and Fine Arts’da (günümüzde Parsons School of Design adıyla eğitime devam etmektedir) gelen istekler doğrultusunda, iç dekorasyon ile ilgili ilk seçmeli dersler okul programına alınmıştır. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra iç mimarlık eğitimi üniversitelerde gerekli eğitimi verecek bölümlerin açılması ile akademik bir kimliğe kavuşmuştur (Kaptan, 1998).

Avrupa’da iç mimarlık eğitimi, geleneksel eğitim kurumlarının yapısına uygun olarak süsleme, düzenleme biçimiyle on dokuzuncu yüzyılın son yıllarında yer almaktadır. Çoğu zaman kurs ya da ders biçimiyle yer alan iç mimarlık eğitimi, ancak İkinci Dünya

Savaşı sonrasında kurumsallaşmaya başlamıştır. Atölye, seçmeli ders ya da ders programı içinde yer alan bir zorunlu ders olmasının dışında bölüm olarak kurumsallaşması 1960'lı yıllara kadar sürmüştür.

Uzak Doğu'da ve Avustralya'da iç mimarlık eğitimi Amerika Birleşik Devletleri'nin ve İngiltere'nin temel eğitim ilkelerine uygun olarak gelişmiştir. Uzak Doğu'da geleneksel eğitim yapısı ile tek farklılık Japonya'da gözlemlenmektedir. Geleneksel mekan kurgusu ile birçok kültürden farklı olarak gelişim gösteren iç mimarlık, Japonya'da ürün tasarımı, çevre tasarımı ya da mimarlık fakültelerinde yer almaktadır. İkinci Dünya Savaşı ile yabancılaşmaya başlayan eğitim, yirminci yüzyılın ikinci yarısından sonra bilim ve teknoloji alımı dışında geleneksel yapıya dönüşmüştür (Güvenç, 1990).

Günümüzde, iç mimarlık mesleği, mimari yapı içinde yer alan hacimlerin, kullanıcı gereksinimlerini karşılayacak biçimde örgütlenmesi, mekan konforunun sağlanması, form, doku, renk, malzeme, aydınlatma, donatı elemanları ve aksesuar öğelerinin iç mimar tarafından düzenlenerek tasarlanmasını kapsamaktadır (Kaptan, 1999). Bu nedenle, bu tasarım alanında bireylerin uzmanlaşması ile ilgili eğitim alması gerekmektedir. Yirmi birinci yüzyılın popüler meslekleri arasında olan iç mimarlık mesleği, eğitimi, uygulama alanları ve yardımcı meslek grupları ile yaşamda yer alması kaçınılmaz bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır.

Yirminci birinci yüzyıl mesleği olarak nitelenen iç mimarlık mesleğinin tasarım dünyası içinde önemli bir yeri vardır ve gelinen bu noktada iç mimarın ferdi çabaları bu yerin korunması için yeterli olmamaktadır. Bu eksikliği gidermek, dünya çapında bütün iç mimarları tek bir ortak dile, yapıya ve standarda kavuşturmak için bir takım kuruluşların kurulması kaçınılmaz olmuştur. Bu kuruluşlar, iç mimarın haklarının yanında, müşterinin de haklarının korunması, uygulamalarda bir düzen ve birlikteliğin sağlanması, eğitimin bütünlüğü, meslek haklarına sahip çıkılması ile meslek bilgi ve standartların geliştirilmesini amaçlamışlardır.

2.5.1. Amerika ve Avrupa'da Kurulan İç Mimarlık Kuruluşları

Avrupa ve Amerika'da özellikle orta sınıfın oldukça fazla etkilendiği büyük ekonomik kriz sonunda mobilya üreten fabrikalar kapanmaya başlamıştır. William R. Moore ile Grand Rapids üretim merkezlerinin önderliğinde, Temmuz 1931 tarihinde, bütün tasarımcıların bir araya geldiği bir konferans organize edilmiştir. Bu konferansın sonunda

ilk başkanlığını William R. Moore'un yaptığı AIID: Amerikan İç Dekoratörler Kuruluşu (American Institute of Interior Decorators) kurulmuştur (Piotrowski, 1989). Daha sonraları bu kuruluş adını AID: Amerikan Dekoratörler Kuruluşu (America Institute of Decorators) olarak değiştirmiştir. İkinci dünya savaşı sonrası konut dışındaki mekanların kullanıcılar için önemli duruma gelmesi ve yeni işlevlerin mekanın örgütlenmesinde önemli rol oynaması, iç mimarlığın kapsamının ve tanımının değişmesine yol açmıştır. Bauhaus'un etkisiyle tasarım kavramının oluşması ve buna bağlı olarak yeni iş kollarının kurulması iç mimarlığın hem eğitim hem de profesyonel alanda tekrar organize olmasını gerektirmiştir. Böylelikle tasarım kavramı dekorasyonun yerini almıştır (Piotrowski, 1989). Bunun sonucu olarak da iç dekorasyon (interior decoration) olarak tanımlanan meslek terminolojisi iç mekan tasarımı, iç mimarlık (interior design) olarak değiştirilmiştir. Bu değişikliği savunan AID'in New York şubesinden bir grup yollarını ayırarak NSID: Ulusal İç Mimarlar Derneği (National Society for Interior Designers) adlı derneği kurmuşlardır (Piotrowski, 1989). Böylece bu iki kuruluş arasında açığa çıkan ve hem terminoloji, hem temel mesleki tanımlar, hem standartlar, hem de profesyonellikteki sorumluluk alanları konularındaki anlaşmazlık 1975 yılına kadar sürmüştür. 1961 yılında adını değiştirerek AIID: Amerikan İç Mimarlar Kuruluşu (American Institutes of Interior Designers) yapan AID ile NSID her konuda anlaşarak birleşmiş ve tek bir kuruluş olarak ASID: Amerikan İç Mimarlar Derneği (American Society of Interior Designers) adını almıştır. Bu dernek, bugün hala çalışmalarına yirmi dokuz bini aşan üyesi ile devam ederek, dünyadaki en güçlü ve etkin organizasyonlardan birini oluşturmaktadır (Kaptan, 1998).

Yirminci yüzyılın başlarında, yenilikçiler ile gelenekselciler adını alarak iki gruba ayrılan iç mimarlık, eğitimde de bu ikilemi bir süre devam ettirmiştir. Yüzyılın başlarında kurs düzeyinde devam eden eğitim, özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası hız kazanarak süreklilik göstermiştir. Amerika'da AID ile NSID adlı örgütler iki farklı eğitim programı, sınav sistemi, lisans ve denklik uygularken, 1974 yılında kurulan NCIDQ: Ulusal İç Mimarlık Nitelikleri Konseyi (National Council of Interior Design Qualification) ile hem lisans, hem denklik, hem de eğitim sisteminde bir dil birliğine ulaşmışlardır (Kaptan, 1998).

NCIDQ'nun kurulması ile iç mimarlığın gelişmesinin sağlanması amacıyla 3 temel öge belirlenmiştir. Bunlar;

- 1- Mesleğin tanımının belirlenmesi,
- 2- Gerekli olan bilgilerin ve yeteneklerin tanımlanması,

3- Sorumlu olduğu bireysel uygulamalardaki yeterliliğin tanımlanması ile, halkın güvenliğini, iyiliğini ve sağlığını korumaktır (Thompson, 1992).

Ancak, o dönemde Amerika’da kurulan yüz elliden fazla iç mimarlık bölümünün problemleri devam etmekteydi. Farklı meslek gruplarından ve farklı eğitimlerden gelen eğitimciler gerekli yapılaşmayı sağlayamamışlardır. Kendi aralarındaki iletişimin sağlanması amacıyla 1963’te IDEC: İç Mimar Eğitimcileri Konseyi (Interior Design Educators Council) kurulmuştur. Eğitimde olan problemler, bu konseyin önderliğinde çözüme ulaştırılarak, eğitimin uyumu ve sürekliliği sağlanmıştır.

AID ve NSID kuruluşlarının eğitim üzerindeki çalışmaları, en etkin kuruluş olan FIDER: İç Mimarlık Eğitim Araştırma Kuruluşu (Foundation for Interior Design Education Research) adlı kuruluşun 1973 yılında kurulmasıyla noktalanmıştır. FIDER Amerika ve Kanada’da yer alan üniversitelerin eğitim programlarının düzenlenmesi, üniversite mezunlarına ve lisansüstü eğitim yapan iç mimarlara denklik verilmesini sağlayan, günün gelişen yapısı içinde iç mimarlık eğitimi için araştırmalar yapan bir kuruluştur. Profesyonel olarak çalışan iç mimarların, eğitimcilerin ve meslekte olan gelişmelerin bir standarda oturtulmasına çalışan FIDER’e bağlı olarak eğitim ve denklik veren, içinde Syracuse University, Pratt University, Rochester Institute of Technology, Purdue University gibi okulların da bulunduğu yüzden fazla okul eğitimlerine devam etmektedir (URL–10).

Bu kuruluşlardan içerik olarak değil ama işlev bakımından farklı olarak, 1963 yılında IFI: Uluslar arası İç Mimarlar Federasyonu (International Federation of Interior Architects/Interior Designers) kurulmuştur. Kuruluş, bütün dünyada yer alan iç mimarlık örgütlerinin (sivil toplum örgütleri ve devlet tarafından kurulan örgütler) bir araya geldiği bir kuruluştur. Bir sivil toplum örgütü olan IFI’de her ülkeden bir temsilci bulunabilmektedir. Bu kuruluş dünya örgütlerinin de kabul ettiği ve tüzüklerine eklediği bir takım belirlemeler ile işe başlamıştır. Bu saptamalar, “iç mimarlığın tanımı, kapsamı, minimum standartları, iç mimarların tanımı, yetki alanları, sorumluluklarını” (IFI, 1997) kapsamaktadır. IFI, iki yılda bir düzenlediği konferanslar ile tasarım dünyasında yaşanan gelişmeleri izlemekte ve bu gelişmelerin iç mimarlığa etkilerini değerlendirmektedir.

Amerika ve Avrupa’daki gelişmelerden etkilenen Türkiye’de de iç mimarlık mesleğinin gelişimine yönelik hareketler 1900’lü yılların başlarında açılan iç mimarlık bölümleri ile başlamıştır.

2.5.2. Türkiye’de İç Mimarlık Eğitiminin Gelişim Süreci

Dünyadaki gelişim sürecine göre daha yeni olan iç mimarlık eğitiminin Türkiye’deki gelişimi, 1882 yılında Sanayi-i Nefise Mektebi ile başlamıştır.

1882 yılında Osman Hamdi Bey’e verilen Sanayi-i Nefise Mektebi Müdürlüğü görevi ile içinde, resim, heykel, mimarlık ve hakkaklık (gravür) bölümlerinin bulunduğu okul eğitime başlamıştır. Resmi adı Mektebi-i Sanayi-i Nefise-i Şahane olan okul, 1927 yılına kadar halk arasında ve resmi yazışmalarda Sanayi-i Nefise Mektebi-i Alisi olarak anılmış, daha sonraları ise Güzel Sanatlar Akademisi olarak eğitim hayatını sürdürmüştür (Cesar, 1983). Akademinin günümüzdeki adı ise Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi’dir.

1914 yılında Mektebi-i Sanayi-i Nefise-i Şahane Okulu içinde Cemil Bey tarafından tezyinat bölümü açılmıştır. 1927 yılında müdürlüğün başına getirilen Namık İsmail, Paris’te 1925 yılında açılan Uluslararası Dekoratif Sanatlar Sergisi’nden etkilenerek, Tezyinat bölümünde daha etkin ve çağdaş bir eğitim verilebileceğini düşünmüştür. Bunu izleyen yıllarda seramik ve grafik atölyeleri kurulmuş ve eğitime başlanmıştır (Cesar, 1983).

Sanayi-i Nefise-i Mektebi’nin iç mimarlık eğitim programının temelinde mimarlık eğitiminde olduğu gibi atölye çalışması yatmaktadır. İlk yılı hazırlık olmak üzere dört yıllık bir eğitim süreci olan bölümde, üç yıllık meslek bilgisi eğitimi, uzmanlık alanları belirlenmiş atölyelerde uzman olan eğitmenler tarafından verilmiştir.

1929 yılında Mektebi-i Sanayi-i Nefise-i Şahane Okulu içinde tezyinat bölümüne Philip Ginther adında bir hoca getirilmiştir. 17 Ocak 1929’da aynı zamanda bölüm başkanlığı da yapan Ginther iç mimarlık bölümünün de kurulmasını sağlamıştır. 1934 yılındaki Tezyinat Sanatları Bölümü’nün Yönetmeliği’nde Dahili Tezyinat Atölyesi bugünkü adıyla İç Mimarlık Atölyesi olarak geçmektedir. Süsleme sanatları bölümüne girmek isteyenlerin bir yetenek sınavını başarmış olmaları istenmektedir. Bu sınavı başaran adaylar dört uzmanlık alanı olan: umumi tezyinat, grafik, çinicilik ve dahili tezyinat atölyelerine devam etmişlerdir. Dahili tezyinat atölyelerinde eğitim, usta-çırak ilişkisi gözetilerek yapılmıştır. 1960’lı yıllara kadar iç mimarlık atölyesi kapsamında eğitim verilmiştir. 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun çıkmasından önce, 1979 yıllarında başlayan fakülteleşme çabaları sonunda kurulan yedi fakülteden biri olan Endüstri Sanatları Fakültesi içinde iç mimarlık bölümleri yer almıştır. Avrupa’da yaşanan kültürel

ve politik değişmelerin ve bunu izleyen yıllarda İkinci Dünya Savaşı nedeniyle, 1950’li yıllarda akademik alanda birçok eğitmen Türkiye’ye gelmiştir. Bugünkü adlarıyla Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi’nde olduğu kadar Marmara Üniversitesi’nde de iç mekan tasarım eğitiminde bir yapılanma sürecine girilmiştir. Endüstrideki gelişmeler ile çağdaş, estetik beğenin gereksinimlerinin karşılanabilmesi için, hem eğitim hem de araştırmada bilimsel çalışmalar yapılabilmesi amacıyla, 1957 yılında Milli Eğitim Bakanlığı, Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu’nun açılmasına karar vermiştir. Kurumun amacı:

1. Günlük yaşamda kullanılan her türlü ürün ile yaşama mekanının güzel gözükmesine olanak sağlayacak, alanının bilgi ve malzemelerini bilen ve bunları yaratıcı düşünceler ile biçimlendirmeye olanak sağlayacak sanatçılar yetiştirmek,
2. Verilen eğitimin ve yaratıcı bireylerin yardımıyla ülke endüstrisi ile el sanatlarına olumlu etkisinin sağlanabilmesidir (Aslier, 1970).

Bu amaçlarla kurulan Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu’nun danışmanlığına Stuttgart Akademisi’nden Adolf Schneck getirilmiştir (Aslier, 1970). Böylelikle, Güzel Sanatlar Akademisi’nde Fransız eğitim sistemine uygun olarak verilen eğitime alternatif olarak Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu’nda Alman eğitim sistemi kabul edilmiştir. Adolf Schneck, Bauhaus eğitim sisteminin bir benzerini Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu’nda uygulamıştır. Bu amaçla kurulan her bölümün başına Almanya’dan uzman eğitimciler getirilmiştir. Bu yöntem ile okulda iki aşamalı bir yaratıcılık-tasarım eğitimi verilmeye başlanmıştır.

Yaratıcı biçimlendirme eğitimi, iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Okula alınan öğrencilerin hepsi, önce temel sanat eğitimi görmüşlerdir. Öğrenciler içlerinde var olan bireysel güçleri ile maddeleri, maddeleri işlemeğe ait teknikleri ve daha önce yaratılmış değerler arasında ilişki kuracak ilk çalışmaları temel sanat eğitimi çalışmalarında yapmışlardır. Temel sanat eğitimi çalışmaları ile yaratıcı güçlerini uyandırıp geliştiren öğrenciler, ikinci yılda meslek biçimlendirme çalışmalarına geçmişlerdir (Aslier, 1970).

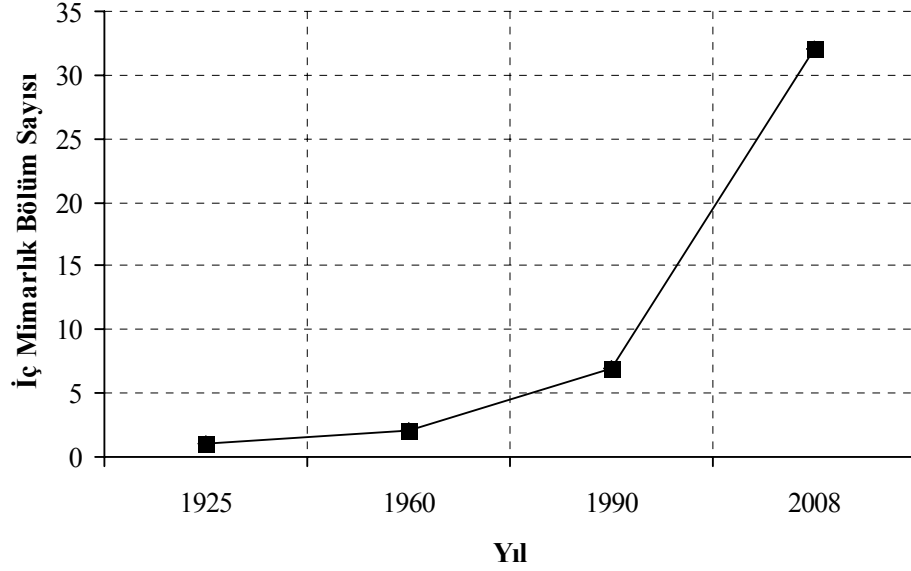
Meslek biçimlendirme çalışmaları uzmanlık alanlarına göre beş ayrı disiplin içinde gerçekleştirilmiştir. Kuruluş aşamasındaki bu bölümler, Grafik Sanatları Bölümü, Dekoratif Resim Bölümü, Mobilya ve İç Mimarlık Bölümü, Tekstil Sanatları Bölümü ve Seramik Sanatları bölümlerinden oluşmuştur.

Bu bölümlerden biri olan Mobilya ve İç Mimarlık Bölümünün çalışma alanı, çeşitli yapıların belirli işlevlere göre iç planlarını, mobilya ve benzeri eşyanın tasarımlarını,

uygulama koşullarına uygun olarak tasarlayıp çizebilmeleri olarak belirlenmiştir (Aslıer, 1970).

1980 yılında hem siyasi hem de ekonomi alanlarında yaşanan gelişmeler ile başlayan toplumsal ve ekonomik değişimler sonucunda Türkiye’de başlayan teknoloji transferi ve malzeme kullanımı ile iç mimarlık mesleği gözde bir meslek durumuna gelmiştir.

1990’ların başına kadar yedi üniversitede iç mimarlık eğitimi verilirken, günümüzde 2007 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzuna göre Türkiye’de on devlet üniversitesi ve on yedi vakıf üniversitesi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde beş vakıf üniversitesinde toplam otuz iki iç mimarlık bölümü bulunmaktadır. Şekil 10, Türkiye’de eğitim veren iç mimarlık bölümleri sayısının yıllara göre artışını göstermektedir.

Şekil 10. Türkiye’de eğitim veren iç mimarlık bölüm sayısının yıllara göre artış grafiği

İç mimarlık bölümleri vakıf üniversitelerinde devlet üniversitelerine göre daha fazla sayıda bulunmaktadır. Mimarlık, Mühendislik-Mimarlık, Mühendislik ve Tasarım, Güzel Sanatlar, Güzel Sanatlar ve Tasarım, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık, Sanat ve Tasarım gibi farklı fakülteler bünyesinde eğitim veren iç mimarlık bölümlerinin öğrenci kontenjan sayıları, üniversitelere göre farklılık göstermektedir. Farklı fakülteler bünyesinde

eğitim veren bölümler “İç Mimarlık Bölümü” ve “İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü” olarak adlandırılmaktadır (Tablo 4).

Tablo 4. 2007 ÖSYM kılavuzuna göre eğitim veren iç mimarlık bölümleri tablosu

Üniversite	Fakülte	Kuruluş Yılı	Kontenjan	Bölüm
Akdeniz	Güzel Sanatlar	2000	15	İç Mim. ve Çevre Tas.
Anadolu	Güzel Sanatlar	1991	40	İç Mimarlık
Atılım	Güzel San. Tas. ve Mim.	2007	30	İç Mim. ve Çevre. Tas.
Bahçeşehir	Mimarlık	2004	80	İç Mim. ve Çevre Tas.
Başkent	Güzel San. Tas. ve Mim.	2004	40	İç Mim. ve Çevre. Tas.
Beykent	Mühendislik Mimarlık	1998	35	İç Mimarlık
Bilkent	Güzel San. Tas. ve Mim.	1986	146	İç Mim. ve Çevre. Tas.
Çankaya	Mühendislik Mimarlık	1997	50	İç Mimarlık
Çukurova	Güzel Sanatlar	2000	15	İç Mimarlık
Doğuş	Sanat ve Tasarım	2005	34	İç Mimarlık
Hacettepe	Güzel Sanatlar	1983	30	İç Mim. ve Çevre. Tas.
Haliç	Mimarlık	1999	60	İç Mimarlık
Işık	Güzel Sanatlar	2007	60	İç Mimarlık
İstanbul Kültür	Sanat ve Tasarım	1997	30	İç Mim. ve Çevre. Tas.
İstanbul Teknik	Mimarlık	2002	24	İç Mimarlık
İstanbul Ticaret	Mühendislik ve Tasarım	2005	40	İç Mim. ve Çevre Tas.
İzmir Ekonomi	Güzel San. ve Tas.	2004	50	İç Mim. ve Çevre Tas.
Kadir Has	Güzel Sanatlar	2002	40	İç Mim. ve Çevre Tas.
Karadeniz Teknik	Mimarlık	1993	30	İç Mimarlık
Kocaeli	Mimarlık ve Tasarım	1998	40	İç Mimarlık
Maltepe	Mimarlık	1997	60	İç Mimarlık
Marmara	Güzel Sanatlar	1957	24	İç Mimarlık
Mimar Sinan Güzel Sanatlar	Mimarlık	1925	30	İç Mimarlık
Okan	Güzel Sanatlar	2006	70	İç Mimarlık
Selçuk	Güzel Sanatlar	2003	20	İç Mim. ve Çevre Tas.
Yaşar	Mühendislik Mimarlık	2004	40	İç Mimarlık
Yeditepe	Güzel Sanatlar	1996	60	İç Mimarlık
Doğu Akdeniz	Mimarlık	1990	62	İç Mimarlık
Girne Amerikan	Mühendislik Mimarlık	1994	60	İç Mimarlık
Lefke Avrupa	Mimarlık Mühendislik	1990	40	İç Mimarlık
Uluslararası Kıbrıs	Güzel Sanatlar	1998	50	İç Mimarlık
Yakın Doğu	Mimarlık	2003	53	İç Mimarlık

2.6. Araştırma Yöntemi

2000’li yılların popüler mesleklerden biri haline gelen iç mimarlık mesleği ve iç mimarlık eğitimi Türkiye’de ve dünyada önem kazanmıştır. İç mimarlık eğitimi veren bölümlerin eğitim kalitelerini arttırmak ve eğitimde belirli standartların sağlanması amacıyla akreditasyon çalışmaları Amerika Birleşik Devletleri’nde ve Kanada’da uygulanmaya başlanmıştır. Türkiye’de eğitim veren iç mimarlık bölümlerinde ise akreditasyon çalışmaları yetersizdir. Bu nedenle araştırma yönteminin oluşturulmasında

mimarlık eğitimindeki akreditasyon çalışmalarını düzenleyen Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MIAK)'ın belirlediği koşullar esas alınmaktadır.

Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MIAK) Koşulları,

1. Programla İlgili Genel Bilgiler

Kurumun Tarihi ve Kurumla İlgili Kısa Açıklama

Kurumun Misyonu

Programın Tarihi

Programın Misyonu

Programın Özdeğerlendirmesi

2. Önceki Ziyaretten Sonra Programla İlgili Gelişmeler

2.1. Ziyaret Takımı'nın Bulgularına Yönelik Yanıtlar

2.2. MIAK Koşullarındaki Değişmelere Yönelik Yanıtlar

3. Akreditasyon Koşulları

3.1. Programın Felsefesi

3.1.1. Programın Mimarlık Alanının Paydaşlarının İhtiyaçlarını Karşılama

a) Mimarlık Eğitimi ve Akademik Kapsam

b) Mimarlık Eğitimi ve Öğrenciler

c) Mimarlık Eğitimi ve Mimarlık Lisansı

d) Mimarlık Eğitimi ve Mimarlık Mesleği

e) Mimarlık Eğitimi ve Toplum

3.1.2. Programın Özdeğerlendirme Prosedürleri

3.1.3. Toplum Bilgilendirme

3.2. Programın Kompozisyonu ve Yapısı

3.2.1. Mesleki Dereceler ve Ders Programı (Program süresi, krediler)

3.2.2. Stüdyo Kültürü

3.3. Mezunun Kazanması Beklenen Bilgi ve Beceriler

3.4. İnsan Kaynakları

3.4.1. İnsan Kaynakları

- Her öğretim üyesinin eğitim ve diğer çalışmalarla ilgili sorumluluklarının dağılımının gösterilmesi
- Her tasarım seviyesindeki tasarım stüdyoları için öğretim üyesi-öğrenci oranlarının gösterilmesi

3.4.2. İdari Yapı

- 3.5. Öğrenme Kaynakları (Fiziksel Kaynaklar)
 - 3.5.1. Fiziksel Kaynaklar
 - 3.5.2. Bilgi Kaynakları
- 3.6. Mali Kaynaklar
- 3.7. Nitelik Sağlama ve Geliştirme
- 3.8. Öğrenci Destek ve Kılavuzluk
- 3.9. Teşvik ve Ödüllendirme Sistemleri
- 4.1. Bütünleyici Enformasyon
 - 4.1. Öğrenci Gelişimi Değerlendirme Prosedürleri
 - 4.2. Stüdyo Kültürü Politikası
 - 4.3. Ders İçerikleri
 - 4.4. Öğretim Üyesi Özgeçmişleri
 - 4.5. Yıllık Raporlar
 - 4.6. Bölüm Kataloğu

Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK)'ın mimarlık eğitimi veren bölümlerin akredite olabilmeleri için oluşturdukları koşullardan yola çıkılarak, “İç Mimarlık Eğitim Programlarının Karşılaştırmalı Analizine Yönelik Bir Çalışma” başlıklı bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın süreci beş aşamalı olup, birinci aşama genel bilgiler, ikinci aşama yapılan çalışmalar, üçüncü aşama analiz, dördüncü aşama değerlendirme ve beşinci aşama ise sonuçlar ve öneriler kısmıdır.

Araştırma kapsamında Türkiye’de iç mimarlık eğitiminde en az on yılını tamamlamış, akademik anlamda yapılanmasını sağlamış ve iç mimarlık eğitimine yön veren altı kurumsallaşmış üniversitenin iç mimarlık bölümleri araştırmaya konu edilmiştir. Bu bölümler kuruluş yılları sırasına göre,

1. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ) İç Mimarlık Bölümü (1925)
2. Marmara Üniversitesi (MÜ) İç Mimarlık Bölümü (1957)
3. Hacettepe Üniversitesi (HÜ) İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü (1983)
4. Bilkent Üniversitesi (BÜ) İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü (1986)
5. Anadolu Üniversitesi (AÜ) İç Mimarlık Bölümü (1991)
6. Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) İç Mimarlık Bölümü (1993)’dür.

Araştırma kapsamına alınan iç mimarlık bölümleri Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK)'ın belirlediği koşullardan yola çıkılarak, aşağıdaki başlıklar esas alınıp, eğitim programları bağlamında analiz edilmiştir.

1. İç mimarlık eğitim programlarıyla ilgili genel bilgiler,

Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK)'ın "Programla İlgili Genel Bilgiler" maddesinden yola çıkılarak, iç mimarlık eğitim programlarıyla ilgili genel bilgiler; bölüm misyon ve vizyonları, öğrenci seçim kriterleri, öğrenci kontenjan sayıları, öğretim üyesi sayıları ve yurt dışı değişim programları bağlamında analiz edilmiştir.

- a) Üniversitelerin kimliklerini tanımamıza yardımcı olan, hedeflerini ortaya koydukları bölüm misyon ve vizyonları
- b) Öğrenci seçim kriterleri
- c) Öğrenci kontenjan sayıları
- d) Öğretim üyesi sayısı
- e) Yurt dışı öğrenci/ öğretim elemanı değişim programları

2. İç mimarlık bölümlerinin eğitim programlarının kompozisyon ve yapısı, Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK)'ın "Programın Kompozisyonu ve Yapısı" maddesinden yola çıkılarak iç mimarlık eğitim programları lisans ve yüksek lisans başlıkları altında analiz edilmiştir.

Lisans programı

İç mimarlık eğitimi veren bölümlerin lisans programlarının kompozisyon ve yapısının analizi,

- a) Zorunlu ders programları,
- b) Seçmeli ders programları,
- c) Toplam kredi sayısı,
- d) Toplam ders saati,
- e) Zorunlu ders saatleri,
- f) Seçmeli ders saatleri,
- g) Kuramsal ağırlıklı ders saatleri,
- h) Tasarım ağırlıklı ders saatleri,
- i) Proje ders saatleri, kapsamında ele alınıp değerlendirilmiştir.

2.2.Yüksek lisans/doktora programları

Yüksek lisans programlarının kompozisyon ve yapısının değerlendirilmesinde,

- a) Ders programları, ele alınıp değerlendirilmiştir.

Çalışmanın değerlendirme bölümünde ise,

1. İnsan Kaynakları Koşulları:

Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK)'ın "İnsan Kaynakları" maddesinden yola çıkılarak, araştırma kapsamında seçilen iç mimarlık bölümleri, öğretim elemanı-öğrenci sayısı ilişkisi, öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı ve öğretim elemanı-zorunlu ders sayısı ilişkisi bakımından ele alınıp değerlendirilmiştir.

- 1.1.Öğretim üyesi sayısı ile öğrenci sayısı ilişkisi
 - 1.2.Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı ilişkisi
 - 1.3.Öğretim üyesi sayısı ile zorunlu ders sayısı ilişkisi,
2. Programın Kompozisyon ve Yapısı:

Analiz bölümünde, Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK)'ın "Programın Kompozisyonu ve Yapısı" maddesine ders programlarının yapısı incelenen iç mimarlık bölümleri değerlendirme bölümünde;

- 2.1.Seçmeli ders saatlerinin toplam ders saatine oranı
- 2.2.Zorunlu ders saatlerinin toplam ders saatine oranı
- 2.3.Kuramsal ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oranı
- 2.4.Tasarım ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oranı
- 2.5.Proje ders saatlerinin toplam ders saatine oranı, bakımından ele alınıp değerlendirilmiştir.

3. ANALİZ

Yapılan araştırma kapsamında iç mimarlık eğitim programlarının analizinin amacı, mimarlık eğitiminde çalışmaların yoğun olarak sürdürüğü Avrupa Birliği uyum süreci, akreditasyon (eşkredilendirme) süreci gibi, mimarlık eğitimini dünya standartlarına ulaştırmaya yönelik gelişmelerin iç mimarlık eğitimi veren bölümlerde de uygulanması gerekliliği ve iç mimarlık eğitiminin belirli standartlara ulaştırılması hedefidir.

Analiz kapsamına alınan iç mimarlık bölümleri kuruluş yılları esas alınarak incelenmiştir. İlk aşamada iç mimarlık bölümlerine ait genel bilgilere yer verilmiş ve bu bilgiler tablo ile özetlenmiştir. İkinci aşamada ise yarıyıllara göre lisans zorunlu ders programları, lisans seçmeli ders programları ve lisansüstü ders programlarının tabloları verilmiştir. Lisans zorunlu ders programları tablolarında beyaz renkli hücreler kuramsal ağırlıklı dersleri, açık gri renkli hücreler seçmeli dersleri, koyu gri renkli hücreler ise tasarım ağırlıklı dersleri göstermektedir.

3.1. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ) İç Mimarlık Bölümü'ne Ait Bilgilerin Analizi

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde iç mimarlık eğitim ve öğretimi 1925 yılından bu yana, yetmiş üç yıldır sürdürülmekte ve yetmiş meslek adamları mezun olmaktadır. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde eğitim süresi dört yıldır. Mimarlık fakültesi içerisinde eğitim verilmekte ve özel yetenek sınavı sonuçlarına göre öğrenci alınmaktadır. Fen Bilimleri Enstitüsü bünyesinde iki yıllık yüksek lisans ve sanatta yeterlik, doktora eğitimleri verilmektedir. İç Mimarlık Bölümü'nde eğitim ve öğretim; dersler, atölye çalışmaları, eskizler, seminer ve benzeri çalışmalar, inceleme gezileri ve diploma çalışmasından oluşan bir bütündür.

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölüm Vizyonu

Eğitim, öğretim, araştırma ve etkinlikleriyle bilime, teknolojiye, sanata ve çevreye katkıda bulunmak ve iç mimarlık alanında disiplinler arası çalışma becerisi olan, araştırma yapan, bilimsel düşünebilen, yenilikleri izleyen ve kendini sürekli geliştiren iç mimarlar ve akademisyenler yetiştirmek bölüm vizyonunu oluşturmaktadır.

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölüm Misyonu

Özgün ve çağdaş iç mimari tasarım uygulamaları gerçekleştirilebilmek için gerekli yapı ve yapım teknolojisi bilgi ve becerisine sahip, bu imkanları doğru kullanabilen, iç mimarlığın aynı zamanda bir sanat dalı olduğu gerçeğinin bilincinde, geleneksel ve kültürel değerlere, kimliklere saygılı ve doğal değerleri koruyarak sürdürülmesi bilincini topluma kazandıracak iç mimarlar yetiştirmek ve iç mimarlık alanında eğitime, bilime, teknolojiye, sanat ve çevreye katkıda bulunmak üzere özgün ve yenilikçi bilimsel ve teknik bilgi üretmek bölüm misyonunu oluşturmaktadır (URL-20).

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'ne ait genel bilgiler Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 5. MSGSÜ iç mimarlık bölümü'ne ait genel bilgiler tablosu

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	
Kuruluş Yılı	1925
Bölüm	İç Mimarlık
Bağlı Bulunduğu Fakülte	Mimarlık
Öğrenci Seçim Kriteri	Özel Yetenek
Öğrenci Kontenjan Sayısı	30
Öğretim Elemanı Sayısı (Prof., Doç., Yrd.Doç.)*+(Öğr.Gör., Arş.Gör.)**	22 (15*+7**)
Yurt Dışı Öğrenci/ Öğretim Elemanı Değişim Programları	Var

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün yarıyıllara göre lisans zorunlu ders programları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. MSGSÜ iç mimarlık bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu

1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	3.Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Tasarıma Giriş I 3K-4S	Tasarıma Giriş II 3K-4S	Sihhi Tesisat 2K-2S	Isıtma Havalan. 2K-2S	Mobilya I 2K-3S	Mobilya II 2K-3S	Mobilya Tasarımı I 2K-3S	Mobilya Tasarımı II 2K-3S
Tasarı Geometrisi 4K-5S	Perspektif 4K-5S	Malzeme I 2K-2S	Malzeme II 2K-2S	Malzeme III 2K-2S	Malzeme IV 2K-2S	Yapı Maliyeti 2K-2S	Yapım Yönetimi 2K-2S
Temel Eğitim 6K-8S	Mesleki Temel Eği. 6K-8S	Tasarım Tarihi I 2K-2S	Mimarlık Tarihi II 2K-2S	Genel Hukuk Bil. 2K-2S	Mesleki Hukuk Bil. 2K-2S	Rölöve I 3K-4S	Rölöve II 3K-4S
Teknik Resim I 2K-3S	Teknik Resim II 2K-3S	Mimarlık Tarihi I 2K-2S	Proje II 6K-8S	Proje III 6K-8S	Proje IV 6K-8S	Proje V 6K-8S	Koruma ve Yenileme 2K-2S
Yapı Bilgisi I 3K-4S	Yapı Bilgisi II 3K-4S	Proje I 6K-8S	Mekan Tasarl. IV 2K-3S	İç Mimar. Uygulama Projesi I 3K-4S	İç Mimar. Uygulama Projesi II 3K-4S	Tarihi Çevre Değerlen. 2K-2S	Bitirme Projesi 6K-10S

Tablo 6'nın devamı

1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	3.Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Mekan Tasarlama I 2K-3S	Mekan Tasarlama II 2K-3S	Detay Çözümle. I 2K-3S	Yabancı Dil IV 0K-2S	Mobilya Uygulama Atölyesi I 2K-4S	Mobilya Uygulama Atölyesi II 2K-4S	Atatürk İlke. İnk. Tarihi I 0K-2S	Atatürk İlke. İnk. Tarihi II 0K-2S
Türk Dili 0K-2S	Türk Dili II 0K-2S	Mekan Tasarlama III 2K-3S	Detay Çözüm. II 2K-3S	Genel Aydınlat. 2K-2S	Yapılarda Özel Aydınlat. 2K-2S	Seçmeli 2K-3S	Seçmeli 2K-3S
Yabancı Dil 0K-2S	Yabancı Dil II 0K-2S	Yabancı Dil III 0K-2S	Tasarım Tarihi II 2K-2S	Seçmeli 2K-3S	Seçmeli 2K-3S		
		Seçmeli 2K-3S	Seçmeli 2K-3S				
4 Yılda 156 Kredi 222 Saat							
Kuramsal Ağırlıklı Dersler			Seçmeli Dersler		Tasarım Ağırlıklı Dersler		

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün dört yılda öğrencilerine verdiği toplam kredi sayısı 156, toplam ders saati 222'dir. Lisans zorunlu ders sayısı 64 olup, bu derslerin 44'ü kuramsal ağırlıklı dersler, 14'ü tasarım ağırlıklı dersler ve 6'sı seçmeli derslerdir.

Mimar Sinan Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün yarıyıllara göre seçmeli ders programları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. MSGSÜ iç mimarlık bölümü lisans seçmeli ders programları tablosu
(2 Kredi, 3 Saat)

3.4.Yarıyıl	5.6.Yarıyıl	7.8.Yarıyıl
Serbest El Perspektif	Strüktür	Anlatım Teknikleri
Kurum Kimliği ve Kurumsal Tasarım	Aydınlatma Teknikleri	Tasarım Prensipleri ve Mekan
Bilgisayar Ortamında İki Boyutlu Çizim Tekniği	Maket	Fotoğraf/Strüktür
	Deneysel Tasarlama	Bilgisayar İle Anlatım Teknikleri I-II
	Biçim Algı İlişkisinin Mekanda Kullanımı	

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü eğitim programında seçmeli dersler 3. yarıyıldan itibaren verilmektedir. Seçmeli dersler eğitim programında 3 saat ve 2 kredi üzerinden değerlendirilmektedir.

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde Fen Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yüksek lisans ve doktora programları mevcuttur. Tablo 8, yarıyıllara göre lisansüstü ders programlarını göstermektedir.

Tablo 8. MSGSÜ iç mimarlık bölümü lisansüstü ders programları tablosu

Yüksek Lisans (YL) Programı		Sanatta Yeterlilik (Doktora) Programı	
1.Yarıyıl	2. Yarıyıl	1. Yarıyıl	2. Yarıyıl
Seminer	Mobilya Tasarımı	Yapı Camları	Mutfak Tasarımında Teknolojik Etkenler
Proje	İç Mimaride Aydınlatma	Boyama Teknikleri	Ahşap Üzerine Süsleme Yöntemleri
Ortaçağdan 19.yy'a Kadar Mobilya ve İç Mekan	Çağdaş Mobilya ve İç Mimarlığın Gelişimi	Yapı Elemanlarında Süsleme Yöntemleri	Yüksek Yapılarda İç Mimarlık Sorunları
İç Mekanda Malzeme ve Uygulama Yöntemleri	Bilgi-İletişim Çağı ve Tasarım	İç Mekanda Malzeme Seçimi	Bilgi-İletişim Çağı ve Tasarım
İç Mimaride Çağdaş Yapı Donatımı	Mobilyanın Biçimlendirilmesinde Etken Faktörler	Erken Cumhuriyet Dönemi Konutlarında Mekan ve Mobilya	İç Mimari Tasarımda Algılama ve Kimlik Oluşumları
Mobil Konutlarda Mekan Organizasyonu	Erken Cumhuriyet Dönemi Konutlarında Mekan ve Mobilya	Tasarım Etkinlikleri İçinde Mobilya	İleri Anlatım Teknikleri
İç Mimari Tasarımda Algılama ve Kimlik Oluşumları		İç Peyzaj Düzenlemeleri	Proje

3.2. Marmara Üniversitesi (MÜ) İç Mimarlık Bölümü'ne Ait Bilgilerin Analizi

Kurum 1957 yılında, Bauhaus ekolünü izleyerek "Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu" adıyla kurulmuştur. Amaç, Türkiye' de gelişmekte olan sanayiye tasarımcı yetiştirmektir. Okul, dekoratif resim, grafik sanatlar, seramik sanatları, tekstil sanatları, mobilya ve iç mimarlık adlı beş bölümle öğretime başlamıştır. Bauhaus Okulu ilkeleri doğrultusunda hazırlanmış olan programlar gelişme süreci içinde bu ilkeleri koruyarak, gelişen koşullara uymayı başarmıştır. Almanya ve Türkiye' den seçilen öğretim elemanlarıyla ilk çekirdek kadro oluşturulmuştur. Okul 1960–61 döneminde ilk mezunlarını vermiş ve bu yıldan itibaren kurum, geleceğin öğretim elemanları kadrosunu da kendi içinde oluşturmaya başlamıştır.

Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde eğitim, tasarım konu ağırlıkları dengelenerek, "İç Mimarlık, Çevre Tasarımı" ve "İç Mimarlık Mobilya Tasarımı" adları ile iki sanat dalı olarak sürdürülmektedir. İç Mimarlık Çevre Tasarımı Sanat Dalında, çeşitli yapıların iç hacimlerinin belli tasarım kriterleri ile tasarlanmasında iç mimarlık öğelerinin daha ağırlıklı ele alındığı, buna bağlı mobilya ve donanımın tasarıma katıldığı eğitim programı uygulanmaktadır. İç Mimarlık Mobilya Tasarım Sanat Dalında ise mobilya ve programlarının tasarımda daha ağırlıklı ele alınarak, üretim-uygulama tekniklerinin araştırıldığı, bu mobilyaların kullanıldığı hacimler de tasarım kriterleri ışığında eğitimde programlanmaktadır. Bu iki dal ağırlıkları farklı, ancak iç mimarlık konusu kapsamı gereği birbirleriyle ilişkili olarak eğitim vermektedir. Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü özel yetenek sınavı ile öğrenci almaktadır. Bölümün eğitim süresi dört yıldır.

Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölüm Vizyonu

İç mimarlık eğitimi birey ve toplulukların değişik amaçlarla yararlandıkları özel ve genel tüm çevre ve mobilyaların tasarlanması doğrultusunda öğrencilerin eleştirel düşünme, sanatsal ve biçimsel araştırma, yakın disiplinlerle ortak çalışma yöntemlerine uyum, kişisel yetenekleriyle tasarlama yönlerinin gelişmesini amaçlar.

Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölüm Misyonu

Eğitim sürecinde görme, algılama, düşünme, inceleme, irdeleme, fikir geliştirme, uygulama biçimleri, araştırma ve karşılaştırma yöntemleri ile analiz-sentez metotlarını kuramsal anlatımlar ve deneysel, pratik, proje uygulamaları ile alan öğrenciler tasarım becerilerini geliştirerek, iç mimarlık mesleğine hazırlanmaktadır (URL-21).

Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün eğitim programı diğer üniversitelere göre farklı kurgulanmıştır. İlk iki yıl ortak ders alan iç mimarlık bölümü öğrencileri 3. sınıftan itibaren "İç Mimarlık Mobilya Tasarımı" ve "İç Mimarlık Çevre Tasarımı" olmak üzere iki farklı uzmanlık dalına ayrılmaktadır. Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'ne ait genel bilgiler Tablo 9'da özetlenmiştir.

Tablo 9. MÜ iç mimarlık bölümü'ne ait genel bilgiler tablosu

Marmara Üniversitesi	
Kuruluş Yılı	1957
Bölüm	İç Mimarlık
Bağlı Bulunduğu Fakülte	Güzel Sanatlar
Öğrenci Seçim Kriteri	Özel Yetenek
Öğrenci Kontenjan Sayısı	24
Öğretim Elemanı Sayısı (Prof., Doç., Yrd.Doç.)*+(Öğr.Gör., Arş.Gör.)**	11 (5*+6**)
Yurt Dışı Öğrenci/ Öğretim Elemanı Değişim Programları	Var

Marmara Üniversitesi İç Mimarlık ve Mobilya Tasarımı Bölümü'nün yarıyıllara göre lisans zorunlu ders programı Tablo 10'da ve İç Mimarlık Çevre Tasarımı Bölümü'nün yarıyıllara göre lisans zorunlu ders programı Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 10. MÜ iç mimarlık mobilya tasarımı bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu

1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	3.Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Türk Dili I 2K-2S	Türk Dili II 2K-2S	Mobilya Konstr. 1 3K-3S	Mobilya Konstr. 2 3K-3S	Mobilya Tasarımı 1 9K-8S	Mobilya Tasarımı 2 10K-8S	Mobilya Tasarımı 3 9K-6S	Bitirme Projesi 5K-2S
Atatürk İlkeleri I 2K-2S	Atatürk İlkeleri II 2K-2S	Tas Kuram ve Yönt. 1 3K-3S	Tas Kuram ve Yönt. 2 3K-3S	Rölöve- Restorasyon-1 3K-2S	Maliyet 2K-2S	Sosyal Psikoloji 3K-2S	Mobilya Tasarımı 6 12K-8S
Genel San. Tarihi I 3K-2S	Genel San. Tarihi II 3K-2S	İç Mim. Tasarım I 8K-6S	İç Mim. Tasarım II 8K-6S	Mobilya Konstr. 3 3K-3S	Renk-Işık 3K-2S	İşl.Yöntm. Org. 3K-2S	Seçmeli I 6K-4S
Uygurlik Tarihi I 3K-2S	Uygurlik Tarihi I 3K-2S	Malzeme 2K-2S	Tasarım Tarihi 1 2K-2S	Tas Kur.ve Yönt. 3 3K-2S	Mobilya Konstr. 4 5K-4S	Seçmeli I 2K-2S	Seçmeli II 7K-8S
Yabancı Dil I 2K-2S	Yabancı Dil II 2K-2S	Yapı İçi Konstr. 1 3K-3S	Yapı İçi Konstr. 2 3K-3S	Tasarım Tarihi 2 2K-2S	Seçmeli I 2K-2S	Seçmeli II 4K-2S	
Temel San Eğitimi I 10K-12S	Temel San Eğitimi II 10K-12S	Mimarlık Yapı Bil. 1 2K-2S	Mimarlık Yapı Bil. 2 2K-2S	Yapı İçi Konstr. 3 3K-3S	Seçmeli II 2K-2S	Seçmeli III 5K-4S	
İç Mim. Temel Tasarım I 4K-2S	İç Mim. Temel Tasarım I 4K-2S	Görsel Anlatım Tekn. I 3K-2S	Görsel Anlatım Tekn. II 3K-2S	Seçmeli I 2K-2S			
Teknik Resim I 6K-6S	Teknik Resim II 6K-6S	Üretim Uyg Tekn. 4K-4S	Üretim Uyg Tekn. 4K-4S	Seçmeli II 2K-2S			
		Seçmeli I 2K-2S	Seçmeli I 2K-2S				
		Seçmeli II 2K-2S	Seçmeli II 2K-2S				
4 Yılda 233 Kredi 202 Saat							
Kuramsal Ağırlıklı Dersler			Seçmeli Dersler		Tasarım Ağırlıklı Dersler		

Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Mobilya Tasarımı Bölümü'nün dört yılda öğrencilerine verdiği toplam kredi sayısı 233, toplam ders saati 202'dir. Lisans zorunlu ders sayısı 60 olup, bu derslerin 34'ü kuramsal ağırlıklı dersler, 13'ü tasarım ağırlıklı dersler ve 13'ü seçmeli derslerdir.

Tablo 11. MÜ iç mimarlık çevre tasarımı bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu

1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	3.Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Türk Dili I 2K-2S	Türk Dili II 2K-2S	Mobilya Konstr. 1 3K-3S	Mobilya Konstr. 2 3K-3S	Rölöve- Restorasyo n-I 3K-2S	Mimarlık Yapı Bilg. 4 3K-3S	İç Mim. Çevre Tasarımı 3 9K-6S	Bitirme Projesi Hazır. 5K-2S
Atatürk İlkeleri I 2K-2S	Atatürk İlkeleri II 2K-2S	Tasarım Kuram ve Yönt. 1 3K-3S	Tasarım Kuram ve Yönt. 2 3K-3S	Mimarlık Yapı Bilg. 3 3K-3S	İç Mim. Çevre Tasarımı 2 9K-8S	Sosyal Psikoloji 3K-2S	İç Mim. Çevre Tasarımı 6 12K-8S
Genel Sanat Tarihi I 3K-2S	Genel Sanat Tarihi II 3K-2S	İç Mim. Tasarım I 8K-6S	İç Mim. Tasarım II 8K-6S	İç Mim. Çevre Tasarımı 1 9K-8S	Maliyet 2K-2S	İşl. Yön. Org. 3K-2S	Seçmeli I 7K-8S
Uygurluk Tarihi I 3K-3S	Uygurluk Tarihi I 3K-3S	Malzeme 2K-2S	Tasarım Tarihi 1 2K-2S	Tasarım Kuram ve Yönt. 3 3K-2S	Yapı Fiziği Tes. Donatım 2K-2S	Seçmeli I 2K-2S	Seçmeli II 6K-4S
Yabancı Dil I 2K-2S	Yabancı Dil II 2K-2S	Yapı İçi Konstr. 1 3K-3S	Yapı İçi Konstr. 2 3K-3S	Tasarım Tarihi 2 2K-2S	Renk-Işık 3K-2S	Seçmeli II 4K-2S	
Temel Sanat Eğitimi I 10K-12S	Temel Sanat Eğitimi II 10K-12S	Mimarlık Yapı Bilg. 1 2K-2S	Mimarlık Yapı Bilg. 2 2K-2S	Yapı İçi Konstr. 3 3K-3S	Yapı İçi Konstr. 4 3K-3S	Seçmeli III 5K-4S	
İç Mim. Temel Tasarım I 4K-2S	İç Mim. Temel Tasarım II 4K-2S	Görsel Anlatım Tekn. I 3K-2S	Görsel Anlatım Tekn. II 3K-2S	Seçmeli I 2K-2S	Seçmeli I 2K-2S		
Teknik Resim I 6K-6S	Teknik Resim II 6K-6S	Üretim Uygulama Teknikleri 4K-4S	Üretim Uygulama Teknikleri 4K-4S	Seçmeli II 2K-2S	Seçmeli II 2K-2S		
		Seçmeli I 2K-2S	Seçmeli I 2K-2S				
		Seçmeli II 2K-2S	Seçmeli II 2K-2S				
4 Yılda 235 Kredi 208 Saat							
Kuramsal Ağırlıklı Dersler			Seçmeli Dersler		Tasarım Ağırlıklı Dersler		

Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Çevre Tasarımı Bölümü'nün öğrencilerine dört yılda verdiği toplam kredi sayısı 235, toplam ders saati 208'dir. Lisans zorunlu ders sayısı 62 olup, bu derslerin 36'sı kuramsal ağırlıklı dersler, 13'ü tasarım ağırlıklı dersler ve 13'ü seçmeli derslerdir.

Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Mobilya Tasarımı Bölümü ve İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nün yarıyillara göre seçmeli ders programları Tablo 12 ve Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 12. MÜ iç mimarlık mobilya tasarımı bölümü lisans seçmeli ders programları tablosu

3. Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Tasarımda İnsan Faktörü I 2K-2S	Tasarımda İnsan Faktörü II 2K-2S	İç Mimarlık. Çevre Tasarımı I 2K-2S	Rölöve- Restorasyon II 3K-2S	Fotoğrafçılık 2K-2S	İç Mimarlık. Çevre Tasarımı 10-11-12 6K-4S
Türk Sanatı I 2K-2S	Türk Sanatı II 2K-2S	Sanat Felsefesi I 2K-2S	İç Mimarlık Çevre Tasarımı 4 2K-2S	Portfolyo 4K-2S	Mobilya Tasarımı 7-8 7K-8S
Rönesans Sanatı 2K-2S	17-18.yy Avrupa Sanatı. 2K-2S	Bilgisayar Destekli Tasarım I 2K-2S	Bilgisayar Destekli Tasarım II 2K-2S	Grafik 4K-2S	
Sanat Sosyolojisi I 2K-2S	Sanat Sosyolojisi II 2K-2S	Düşünce Tarihi I 2K-2S	Tasarım Tarihi 3	İç Mimarlık Çevre Tasarımı 7-8-9 5K-4S	
Mitoloji 2K-2S	Temel. Bilgisayar. Eğitimi II 2K-2S	İng. Metin Çöz. I 2K-2S	Düşünce Tarihi II 2K-2S	Mobilya Tasarımı 4-5 6K-6S	
Temel Bilgisayar Eğitimi I 2K-2S		Davranış Bilimleri I 2K-2S	İngilizce Metin Çözümleme II 2K-2S		
			Davranış Bilimleri II 2K-2S		
			Araştırma Yöntemleri 2K-2S		

Tablo 13. MÜ iç mimarlık çevre tasarımı bölümü lisans seçmeli ders programları tablosu

3. Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Tasarımda İnsan Faktörü I 2K-2S	Tasarımda İnsan Faktörü II 2K-2S	Mobilya Tasarımı I 2K-2S	Rölöve-Restorasyon II 3K-2S	Fotoğrafçılık 2K-2S	İç Mimarlık Çevre Tasarımı 7-8 7K-8S
Türk Sanatı I 2K-2S	Türk Sanatı II 2K-2S	Sanat Felsefesi I 2K-2S	Mobilya Tasarımı 4 2K-2S	Portfolyo 4K-2S	Mobilya Tasarımı 9-10 6K-4S
Rönesans Sanatı 2K-2S	17-18.yy. Avrupa Sanatı 2K-2S	Bilgisayar Destekli Tasarım I 2K-2S	Bilgisayar Destekli Tasarım II 2K-2S	Grafik 4K-2S	
Sanat Sosyolojisi I 2K-2S	Sanat Sosyolojisi II 2K-2S	Düşünce Tarihi I 2K-2S	Tasarım Tarihi 3 2K-2S	Mobilya Tasarımı 7-8 5K-4S	
Mitoloji 2K-2S	Temel Bilgisayar Eğitimi II 2K-2S	İngilizce Metin Çözümleme I 2K-2S	Düşünce Tarihi II 2K-2S	İç Mimarlık. Çevre Tasarımı 4-5 6K-6S	
Temel Bilgisayar Eğitimi I 2K-2S		Davranış Bilimleri I 2K-2S	İngilizce. Metin Çözümleme II 2K-2S		
			Davranış Bilimleri II 2K-2S		
			Araştırma Yöntemleri 2K-2S		

Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Mobilya Tasarımı ve İç Mimarlık Çevre Tasarımı Bölümleri'nde seçmeli dersler eğitim programı içerisinde saat ve kredi olarak önemli yere sahiptir. 3. yarıyıldan itibaren eğitim programı içerisinde yer alan seçmeli derslerin saatleri ve kredileri çeşitlilik göstermektedir

Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde Güzel Sanatlar Enstitüsü'ne bağlı yüksek lisans ve sanatta yeterlilik programları mevcuttur (Tablo 14).

Tablo 14. MÜ iç mimarlık bölümü lisansüstü ders programları tablosu

Yüksek Lisans (YL) Programı		Sanatta Yeterlilik Programı	
1. Yarıyıl	2. Yarıyıl	1. Yarıyıl	2. Yarıyıl
İç Mim.Tas.İlk. ve Çev. Tas. Yor. I (zorunlu)	İç Mim. Tas. İlk. ve Çev. Tas. Yor. II (zorunlu)	İç Mim. Tas. Kur. İle Eleşt. Düş. I (zorunlu)	İç Mim. Tas. Kur. İle Eleşt. Düş. II (zorunlu)
Tasarım Teorisi I* (zorunlu seçmeli)	Tasarım Teorisi II* (zorunlu seçmeli)	İç Mim. Çevre Tas. I (seçmeli)	İç Mim. Çevre Tas. II (seçmeli)
İç Mim. Çevre Tas. I (seçmeli)	Renk-Işık (Seminer)* (zorunlu seçmeli)	İç Mim. Mob. Tas. I (seçmeli)	İç Mimarlık Mob. Tas. II (seçmeli)
İç Mim. Mob. Tas ve Konstr. I (seçmeli)	İç Mim. Çevre Tas. II (seçmeli)	Mim. Çevre Tas. I (seçmeli)	Mim. Çevre Tas. II (seçmeli)
İç Mim. Mob. Tas. (seçmeli)	İç Mim. Mob. Tas ve Konstr. II (seçmeli)	İç Mim. Mobilya Tas. Tarihi (seçmeli)I	İç Mimarlık Mob. Tas. Tarihi II (seçmeli)
Mim. Çevre Tas. I (seçmeli)	İç Mim. Mob. Tas. II (seçmeli)	Medya ve Mekan I (seçmeli)	Medya ve Mekan II (seçmeli)
Rest. Koruma Teo. I (seçmeli)	Mim. Çevre Tas. II (seçmeli)	İç Mim.Tas: Gündelik Yaşam ve Mekan I (seçmeli)	İç Mim. Tas. Gündelik Yaşam ve Mekan II (seçmeli)
Tas. Yönetimi I (seçmeli)	Rest. Koruma Teo. II (seçmeli)	Yapı İçi Strüktür I (seçmeli)	Yapı İçi Strüktür II (seçmeli)
Yapı İçi Konstrüksiyon I (seçmeli)	Tas. Yönetimi II (seçmeli)		
İç Mimarlık Tasarımı I (seçmeli)	Yapı İçi Konstrüksiyon II (seçmeli)		
Sinema ve Mekan I (seçmeli)	İç Mimarlık Tasarımı II (seçmeli)		
Çağdaş Sanat Pratiği (seçmeli)	Sinema ve Mekan II (seçmeli)		
Araştırma Yöntemleri (seçmeli)	19 yy. Karş. Sanat Tarihi (seçmeli)		
Sanat Sosyolojisi (seçmeli)	Çağdaş Sanat Pratiği (seçmeli)		
Çağdaş Türk Sanatı (seçmeli)	Üretim Org. Yönetimi (seçmeli)		
Sanat Müzeciliği (seçmeli)	Sanat Müzeciliği (seçmeli)		
19 yy. Karş. Sanat Tarihi (seçmeli)	Sanat Sosyolojisi (seçmeli)		
	Mitoloji (seçmeli)		

Tasarım Teorisi I (güz dönemi), 1017.102, tasarım teorisi II, 1017.106-renk-ışık (seminer)* (bahar dönemi) derslerini seçmek zorunludur.

3.3. Hacettepe Üniversitesi (HÜ) İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'ne Ait Bilgilerin Analizi

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, 1983 yılından bu yana resim, heykel, grafik, seramik, iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümleriyle Ankara, Beytepe Yerleşkesi'nde güzel sanatlar eğitimi vermektedir. Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anasanat Dalı Yüksek Öğretim Kurulu'nun 25.07.1984 tarihli toplantısında alınan karar gereğince kurulmuş ve 1985–1986 ders yılında eğitim ve öğretime başlamıştır. Dört yıllık lisans eğitimi ile birlikte, yüksek lisans ve sanatta yeterlik düzeyinde eğitim vermektedir. Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü özel yetenek sınavı ile öğrenci almaktadır.

Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölüm Vizyonu

İç mimarlık alanında çağdaş düşünce ve değerler ile donanımlı, yaratıcı bireyler yetiştirmek; toplumda mekan tasarımına verilen önemi artırmaya katkıda bulunmak; uluslar arası düzeyde tanınan ve aranılan, yetiştirdiği yaratıcı bireyler ile tasarımın çağdaş ve evrensel ölçütlerine katkıda bulunan öncü bir eğitim kurumu olmaktır.

Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölüm Misyonu

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anasanat Dalı dört yıllık eğitim programı süresince sanatçı adaylarının temelini görsel iletişim esasına dayalı, form ve fonksiyonu bütünleştirici sanatsal ve bilimsel yönden donanımlı tasarımlar oluşturacak, mekansal, çevresel düzenlemeler yapacak, bunları sistemleştirecek ve çağdaş çözümler üretebilecek tasarımcılar yetiştirmeyi amaçlamaktadır (URL–22).

Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'ne ait genel bilgiler Tablo 15'te özetlenmiştir.

Tablo 15. HÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü'ne ait genel bilgiler tablosu

Hacettepe Üniversitesi	
Kuruluş Yılı	1983
Bölüm	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
Bağlı Bulunduğu Fakülte	Güzel Sanatlar
Öğrenci Seçim Kriteri	Özel Yetenek
Öğrenci Kontenjan Sayısı	30
Öğretim Elemanı Sayısı (Prof., Doç., Yrd.Doç.)*+(Öğr.Gör., Arş.Gör.)**	18 (4*+14**)
Yurt Dışı Öğrenci/ Öğretim Elemanı Değişim Programları	Var

Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nün yarıyıllara göre lisans zorunlu ders programı Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. HÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu

1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	3.Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Fotoğraf 2K-3S	Teknik Resim 2K-3S	İç Mekan Tasarımı I 4K-8S	İç Mekan Tas. II 4K-8S	İç Mekan Tas. III 4K-8S	İç Mekan Tas. IV 4K-8S	İç Mekan Tas. V 4K-8S	İç Mekan Tas. VI 4K-8S
Temel Sanat Eğitimi I 3K-4S	Temel Sanat Eğitimi II 3K-4S	Grafik Tasarım 2K-3S	Mobilya Yapım Yönt. II 3K-4S	Strüktür Bilgisi 3K-4S	Çevre Psikolojisi 3K-4S	Mesleki Hukuk 3K-3S	Yakın Çev İç Mekan Özel Prob. II 3K-4S
Desen I 2K-3S	Desen II 2K-3S	Mobilya Yapım Yönt. I 3K-4S	Yapı ve Malzeme II 3K-5S	Rölöve Restorasyon 3K-4S	Mobilya Tarihi II 3K-3S	Yakın Çev İç Mekan Özel Prob. I 3K-4S	Bilgisayar Destekli Tas. III 3K-4S
Modelaj I 2K-3S	Modelaj II 2K-3S	Yapı ve Malzeme I 3K-5S	Mekan Tasarım Tarihi I 3K-3S	Mobilya Tarihi I 3K-3S	Maliyet Analizi 3K-3S	Bilgisayar Destekli Tasarım II 3K-4S	Tasarım Veri ve Araş Yönt. 3K-4S
İç Mimari Temel Tasarım I 2K-4S	İç Mimari Temel Tasarım II 2K-4S	Görsel Anlatım Tekn. 3K-4S	Tasarım Teori ve Yönt. 3K-3S	Çevre Kontrol ve Donatım Sistemleri 3K-5S	Bilgisayar Destekli Tasarım I 3K-4S	Seçmeli Ders I 3K-4S	Seçmeli Ders I 3K-4S
Sanat Tarihi I 3K-3S	Sanat Tarihi II 3K-3S	Mekan Tasarım Tarihi I 3K-3S	Ergonomi 3K-3S	Bilgisayar Giriş 3K-4S		Seçmeli Ders II 3K-4S	Seçmeli Ders II 3K-4S
Kültür Tarihi I 3K-3S	Mitoloji 3K-3S						
Çevre Tasarımı I 2K-4S	Çevre Tasarımı II 2K-4S						
4 Yılda 148 Kredi 208 Saat							
Kuramsal Ağırlıklı Dersler			Seçmeli Dersler		Tasarım Ağırlıklı Dersler		

Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nün öğrencilerine dört yılda verdiği toplam kredi sayısı 148, toplam ders saati 208'dir. Lisans zorunlu ders sayısı 51 olup, bu derslerin 29'u kuramsal ağırlıklı dersler, 18'i tasarım ağırlıklı dersler ve 4'ü seçmeli derslerdir.

Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nün yarıyıllara göre seçmeli ders programları Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17. HÜ İç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü seçmeli ders programları tablosu (3K-4S)

7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Yakın Çevrede Yeni Oluşumlar I	Yakın Çevrede Yeni Oluşumlar II
İç Mekan Yeni Oluşumlar I	İç Mekan Yeni Oluşumlar II

Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde seçmeli ders sayısı oldukça azdır. Seçmeli dersler 7.yarıyıldan itibaren eğitim program içerisinde yer almaktadır.

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde, İç mimarlık Sanat Dalı ve Çevre Tasarımı Sanat Dalında yürütülen yüksek lisans ve sanatta yeterlik programları İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anasanat Dalı Başkanlığı'nca yürütülmektedir. Lisansüstü ders programları Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18. HÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü lisansüstü ders programları tablosu

Yüksek Lisans(YL) Programı		Sanatta Yeterlilik(Doktora) Programı	
1.Yarıyıl	2. Yarıyıl	1. Yarıyıl	2. Yarıyıl
Özel Konular	Özel Konular	Özel Konular	Özel Konular
Modüler Koordinasyon İlke ve Yöntemler	İç Mekan ve Yakın Çevrede Mod. Tas. Oluş.	Çağdaş İç Mekan Düzenlemeleri	Günümüzde İç Mekan Düzenleme. Yenilikler
İç Mekanda Tasarım ve Oluşum Probl. Analizi	İç Mekanda Işık, Renk ve Doku	Modüler Elemanlarla Tasarım ve Uygulama I	Modüler Elemanlarla Tasarım ve Uygulama II
Seminer I	Proje	İç Mekan Tasarımına Analitik Yaklaşım I	İç Mekan Tasarımına Analitik Yaklaşım II
İç Mekanda Mobilya ve Donatı Sistemleri	Bildirişim Problemleri	İç Mekan Biçimlemesi ve Akustik	İç Mekan Biçimlemesi ve Taşıyıcı Sistem İlişkisi
Bilgisayarla Tasarım I	Bilgisayarla Tasarım I	Yakın Çevre Tasarım ve Oluşum Sistemleri I	Yakın Çevre Tasarım ve Oluşum Sistemleri II
Çevre Tasarımı İlke ve Yöntemleri I	Çevre Tasarımı İlke ve Yöntemleri II	Tarihi ve Geleneksel Yakın Çevre Dokusu ve Analizi I	Tarihi ve Geleneksel Yakın Çevre Dokusu ve Analizi II
Yakın Çevrede Tasarım ve Oluşum Problem Analizi	Yakın Çevrede Işık, Renk ve Doku	Yakın Çevre Tasarımına Analitik Yaklaşım I	Yakın Çevre Tasarımına Analitik Yaklaşım II
Yakın Çevrede Kent Mobilyası ve Donatı Sistemleri	Yakın Çevre ve Donatısında Görsel Bildirişim Problemleri	Çağdaş Yakın Çevre Düzenlemeleri	Günümüzde Yakın Çevre Düzenlemelerinde Yenilikler
Tarihi ve Geleneksel Yapı ve Çevrenin Korunması ve Değerlen. I	Tarihi ve Geleneksel Yapı ve Çevrenin Korunması ve Değerlen. II		

3.4. Bilkent Üniversitesi (BÜ) İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'ne Ait Bilgilerin Analizi

1986'da Bilkent Üniversitesi'nin ilk fakültelerinden biri olarak açılan Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi'nde 2008 yılında beş bölüm yer almaktadır. Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nün amacı, mekanların yaşam kalitesini ve verimliliğini, kamunun sağlık, güvenlik ve refahını artıran, deneyimli, nitelikli iç mimarlar yetiştirmektedir. Ders programı geniş bir kültür yelpazesi içinde, kuramlar ve uygulama arasında bütünlük sağlamaktadır. Meslekle ilgili derslerin yanı sıra alınan seçmeli dersler, öğrencinin eleştirel düşünme ve akıl yürütme yeteneklerini geliştirmeye olanak sağlamaktadır. Yabancı dille yapılan eğitim, meslekle ilgili terminolojinin kolaylıkla kullanılmasını sağlamanın yanı sıra, yabancı dilde yaygın olan kaynaklara erişebilmeyi olanaklı kılmaktadır. Bölümün eğitim süresi bir yıl zorunlu İngilizce hazırlık sınıfından sonra dört yıldır. Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü merkezi yerleştirme sınavı ile öğrenci almaktadır.

Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölüm Vizyonu

Eğitimin temel felsefesi, edinilen bilginin sentezini yapabilen ve çözülmesi gereken problemleri değişik açılardan görebilen kişiler yetiştirmek bölüm vizyonunu oluşturmaktadır.

Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölüm Misyonu

İç mimarlık mesleğinin uygulamasında yeni teknolojilerin ve bilginin çok önemli olduğu bilinciyle, öğrencinin değişen dünyaya uyum sağlamasına destek olan bir eğitim vermek bölüm misyonunu oluşturmaktadır (URL-23).

Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'ne ait genel bilgiler Tablo 19'da özetlenmiştir.

Tablo 19. BÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü'ne ait genel bilgiler tablosu

Bilkent Üniversitesi	
Kuruluş Yılı	1986
Bölüm	İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
Bağlı Bulunduğu Fakülte	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık
Öğrenci Seçim Kriteri	Merkezi Yerleştirme
Öğrenci Kontenjan Sayısı	146
Öğretim Elemanı Sayısı (Prof., Doç., Yrd.Doç.) ⁺ (Öğr.Gör., Arş.Gör) ^{**}	32 (10 [*] +22 ^{**})
Yurt Dışı Öğrenci/ Öğretim Elemanı Değişim Programları	Var

Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nün yarıyıllara göre lisans zorunlu ders programı Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20. BÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu

1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	3.Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Oryantasy. 1K-0S	Temel Tasarım II 6K-10S	İç Mimari Proje I 6K-15S	İç Mimari Proje II 6K-11S	İç Mimari Proje III 6K-12S	İç Mimari Proje IV 6K-12S	İç Mimari Proje V 6K-12S	İç Mimari Proje VI 9K-15S
Temel Tasarım I 6K-10S	Desen II 3K-5S	Bilgisayar ve Geometri 3K-3S	İnsan Faktörü 3K-3S	Bilgisayar Destekli Tasarım 3K-3S	İnsan ve Çevre 3K-3S	Modüler İç Mekan Sistemleri 3K-3S	Bitirme Projesi 3K-3S
Desen I 3K-5S	Teknik Resim II 3K-4S	İleri Tasarım Grafikleri 3K-6S	Yapı Perfor: Fiziksel Faktörler 3K-3S	Yapı Perfor: Kanunlar 3K-3S	Yapı Performan sı 3K-3S	İç Mimarlık Dokümant 3K-3S	Seçmeli 3K-3S
Teknik Resim I 3K-4S	Sanat ve Kültüre Giriş II 3K-3S	Konstr ve Malzeme I 4K-4S	Konstr. ve Malzeme. II 4K-4S	Detay Projesi 3K-4S	Detay 3K-3S	Seçmeli 3K-3S	Seçmeli 3K-3S
Sanat ve Kültüre Giriş I 3K-3S	İngilizce ve Kompozis. 3K-5S	Yapılı Çevre Tarihi I 3K-3S	Yapılı Çevre Tarihi II 3K-3S	Mobilya Tarihi 3K-3S	Seçmeli 3K-3S	Seçmeli 3K-3S	
İngilizce ve Kompozis. 3K-5S	Türkçe 2K-2S	İnkılap Tarihi I 2K-2S	İnkılap Tarihi II 2K-2S				
Türkçe 2K-2S							
4 Yılda 155 Kredi 214 Saat							
Kuramsal Ağırlıklı Dersler			Seçmeli Dersler		Tasarım Ağırlıklı Dersler		

Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nün öğrencilerine dört yılda verdiği toplam kredi sayısı 155, toplam ders saati 214'tür. Lisans zorunlu ders sayısı 44 olup, bu derslerin 27'si kuramsal ağırlıklı dersler, 12'si tasarım ağırlıklı dersler ve 5'i seçmeli derslerdir.

Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nün yarıyıllara göre seçmeli ders programları Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21. BÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü lisans seçmeli ders programları tablosu (3 Kredi, 3 Saat)

6. Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Bilgisayarlı Sunum Teknikleri	Boşluk ve Mekan Deneyimleri	İç Mekan Analiz Sistemleri
Bilgisayar Uygulamaları	Çalışmalar I	Tasarım Metodolojisi
Mekanlar/Anılar	Çalışmalar II	Tasarım Metodolojisi
Renk Teorisi ve Uygulamaları	Modern Mimarlık	Kamu Mekanları
İç Mimarlıkta Önemli Konular I	Çevresel Yönetim	İç Mimarlıkta Güncel Konular II
İç Mimarlıkta Önemli Konular II	İç Mimarlıkta Güncel Konular I	İç Mimari Çalışmaları
Hayali ve Gelecekteki Çevre	Modern Sanatta Önemli Konular	Resme Giriş II
TV Stüdyosu Tasarımı	Resme Giriş I	Heykele Giriş II
	Heykele Giriş I	

Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde seçmeli dersler 6. yarıyıldan itibaren 3 kredi ve 3 saat olarak eğitim programı içerisinde yer almaktadır.

Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde yüksek lisans ve sanatta yeterlilik (doktora) programları mevcuttur (Tablo 22).

Tablo 22. BÜ iç mimarlık ve çevre tasarımı bölümü lisansüstü ders programları tablosu

Yüksek Lisans (YL) Programı		Sanatta Yeterlilik (Doktora) Programı	
1. Yarıyıl	2. Yarıyıl	1. Yarıyıl	2. Yarıyıl
Proje I	Proje II	Proje I	Proje II
Araştırma Yöntemleri I	Araştırma Yöntemleri II	Araştırma Konuları I	Araştırma Konuları II
Seçmeli	Seçmeli	Seçmeli	Seçmeli

3.5. Anadolu Üniversitesi (AÜ) İç Mimarlık Bölümü'ne Ait Bilgilerin Analizi

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık Bölümü, 1991 yılında, çağdaş ve özgün iç mekan tasarımı eğitimi vermek amacıyla kurulmuştur. Ders programları bu amaca yönelik; uygulamalı, kuramsal ve teorik derslerin birbirlerini tamamlayıcı ve destekleyici olması göz önünde tutularak oluşturulmuştur. İç Mimari Proje ve Mobilya Tasarımı dersleri, farklı tasarım problemleri ve kavramsal projelerin analiz edilip çözüme ulaştırıldığı ve üzerinde çok yönlü tartışma ortamının yaratıldığı derslerdir.

Tüm derslerin içerik ve işlenişinde öğrencilerin bireysel yaratıcılığı ve derse katılımı motive edilmeye özen gösterilmektedir.

İç Mimarlık bölümünde lisans ve yüksek lisans eğitimleri mevcuttur. Yüksek lisans eğitimi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından yürütülmekte, yüksek lisans programına katılacak öğrenciler Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından yapılan sınavlara ve değerlendirmelere göre seçilmektedir. Lisans eğitimine katılacak öğrenciler özel yetenek sınavı ile seçilmektedir ve bölüme her yıl kırk öğrenci kabul edilmektedir. Bölümün eğitim süresi bir yıl zorunlu İngilizce hazırlık sınıfından sonra dört yıldır.

Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölüm Vizyonu

Yaratıcılık, estetik, çağdaş teknoloji kullanımı ve işlevsel üretim ilkelerine dayanan eğitim-öğretim sonucunda, öğrencilerin yaratıcılıkları geliştirilerek, alanlarında güçlü bir tasarımcı olmaları amaçlanmakta, bilimsel düşünme ve üretme alışkanlıkları kazandırılmaya çalışılmaktadır.

Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölüm Misyonu

Çağdaş kültür ve uygarlığın en önemli amaçlarından biri, insanın fiziksel ve psikolojik doyum içinde yaşamasını sağlayabilecek çevre ve ortamı yaratmaktır. Çağımız insanının yeni gereksinme, istek ve beklentilerinin teknolojik gelişmelerin sunduğu olanaklarla karşılanmasını sağlamak, sanat ve tasarımın diğer dallarıyla yakın ilişkide, çağdaş ve özgün bir tasarım eğitimi vermek bölümün vizyonunu oluşturmaktadır (URL-24).

Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'ne ait genel bilgiler Tablo 23'te özetlenmiştir.

Tablo 23. AÜ iç mimarlık bölümü'ne ait genel bilgiler tablosu

Anadolu Üniversitesi	
Kuruluş Yılı	1991
Bölüm	İç Mimarlık
Bağlı Bulunduğu Fakülte	Güzel Sanatlar
Öğrenci Seçim Kriteri	Özel Yetenek
Öğrenci Kontenjan Sayısı	40
Öğretim Elemanı Sayısı (Prof., Doç., Yrd.Doç.)*+(Öğr.Gör., Arş.Gör)**	15 (7*+8**)
Yurt Dışı Öğrenci/ Öğretim Elemanı Değişim Programları	Var

Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün yarıyllara göre lisans zorunlu ders programları Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24. AÜ iç mimarlık bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu

1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	3.Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
Temel Bilg. Teknoloj. 4,5K-4S	Mekan Tasarımına Giriş 4,5K-5S	Sanat Felsefesi I 3K-2S	Sanat Felsefesi II 3K-2S	Bilgisayar Destekli Tasarım I 4,5K-4S	Bilgisayar Destekli Tasarım II 4,5K-4S	Tasarım Hukuku 3K-2S	İç Mimari Proje V 9K-8S
Dizayna Giriş 3K-2S	Serbest Çizim Teknikleri 3K-3S	Görsel Anlatım Teknikleri 3K-3S	İç Mimari Proje I 9K-8S	Mobilya Tasar. Giriş 3K-2S	İç Mimari Proje III 9K-8S	İç Mimari Proje V 9K-8S	İç Mimari Proje VI 12K-8S
İleri İngilizce I 3K-2S	İş ve İnsan Bilimi 3K-2S	İç Mimari Proje I 9K-8S	İç Mimari Proje II 9K-8S	İç Mimari Proje III 9K-8S	İç Mimari Proje IV 9K-8S	İç Mimari Proje VI 12K-8S	Sözel İletişim 3K-2S
Temel Sanat Eğitimi I 7,5K-9S	İleri İngilizce II 3K-2S	İç Mimari Proje II 9K-8S	Mobilya Tasar. Giriş 3K-2S	İç Mimari Proje IV 9K-8S	Mobilya I 4,5K-3S	Rölöve Restorasy. 4,5K-4S	Mesleki Seçmeli Ders 3K-2S
Sanat Kavram. 3K-2S	Perspektif 3K-3S	Malzeme 3K-2S	Yapı II 3K-2S	İç Mekanda Renk ve Tekstil Bilgisi 3K-2S	Mobilya II 4,5K-3S	Meslek Bilgisi 4,5K-3S	Mesleki Seçmeli Ders 3K-2S
Teknik Resim 6K-6S	Temel Sanat Eğitimi II 7,5K-9S	Yapı I 3K-2S	İç Mekan Mobilya Tarihi II 3K-2S	Mobilya I 4,5K-3S	Fiziksel Çevre Kontrolü II 3K-2S	Mesleki Seçmeli Ders 3K-2S	Mesleki Seçmeli Ders 3K-2S
Türk Dili I 3K-2S	Türk Dili II 3K-2S	İç Mekan Mobilya Tarihi I 3K-2S	Mobilya Konst. 3K-3S	Mobilya II 4,5K-3S	Türk Sanat Tarihi 3K-2S	Mesleki Seçmeli Ders 3K-2S	Seçmeli Ders 3K-2S
	Seçmeli Ders 3K-2S	Genel Sanat Tarihi I 3K-2S	Genel Sanat Tarihi II 3K-2S	Maket ve Model Yapım Tekn. 3K-3S	Mesleki Seçmeli Ders 3K-2S	Seçmeli Ders 3K-2S	Seçmeli Ders 3K-2S
		Atatürk İlkeleri ve İnkilap 3K-2S	Atatürk İlkeleri ve İnkilap 3K-2S	Fiziksel Çevre Kontrolü I 3K-2S	Mesleki Seçmeli Ders 3K-2S		
				Mesleki Seçmeli Ders 3K-2S			
4 Yılda 306 Kredi 247 Saat							
Kuramsal Ağırlıklı Dersler			Seçmeli Dersler		Tasarım Ağırlıklı Dersler		

Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün dört yılda öğrencilerine verdiği toplam kredi sayısı 306, toplam ders saati 247'dir. Lisans zorunlu ders sayısı 68 olup, bu derslerin 33'ü kuramsal ağırlıklı dersler, 23'ü tasarım ağırlıklı dersler ve 12'si seçmeli derslerdir.

Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün yarıyıllara göre seçmeli ders programları Tablo 25'te verilmiştir

Tablo 25. AÜ iç mimarlık bölümü lisans seçmeli ders programları tablosu (3 Kredi, 2 Saat)

5.6.7.8.Yy. Mesleki Seçmeli Dersler					7.8.Yy. Seçmeli Dersler
Fiziksel Engelliler İçin Tasarım Kriter.	Peyzaj	Strüktür ve Tasarım	Mekan İllüstrasyonu	İç Mimaride Mekan Analizi	Estetik
İç Mekanda Gürültü Kontrolü	Yapıda Taşıyıcı Sistemler	Mitoloji ve Mekan	Farklı Mekanlarda Aydınlatma İlk.	Mobilya Tasar.Sosyo Kültürel Etkiler	İngilizce Metin İnceleme
Baskı Teknikleri	Tasarım ve Kültür	18. ve 19.yy Amerikan Mobilyası	İç Mekanda Kullanıcı-Donatı İlişkisi	Geleneksel Türk Konutunda Mekan Kurg.	Mitoloji
Sanal Ortam Tasarımı	Yapı Bileşenleri	Yapı Bileşenleri-Malzeme Seç.	GelenekselTürk Konutunda Mekan Kurg.	Yaratıcı Düşünce ve Tasarım	Sanat Psikolojisi
Mitoloji ve İkonografi	İleri Sunum Teknikleri	Anadolu'da Antik Çağ Kentlerinde İç Mekan Oluş.	Kurumsal Kimlik ve Ticari Mekanlar	Stüdyo Dekorü Uygulama Yöntemleri	Sanat ve Sanat Kuramları
Tasarımda Yeni Açılımlar	Konut Mutfaklarında Tasarım İlke.	Oyun ve Oyuncak Tasarımı	Yaratıcı Düşünce ve Tasarım	Mekanlar ve Sınırlar	
İleri Mobilya Üretim Teknik.	Islak Hacimde Mekan Tasarımı ve Uyg. Kriterleri	Mobilya Tas. Sosyo Kültürel Etkiler	Yaratıcılık Yöntemleri	Mobilya Üretiminde Üst Yüzey İşlemleri	
			Müze Tasarımına Çağdaş Yaklaş.	Osmanlı Külliye Cami. Mekan Kurg.	

Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’nde seçmeli dersler 2. yarıyıldan itibaren eğitim programı içerisinde yer almaktadır. Seçmeli dersler, mesleki seçmeli dersler ve seçmeli dersler olmak üzere ikiye ayrılır ve her iki seçmeli ders grubundaki dersler 3 kredi ve 2 saattir.

Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’nde Sosyal Bilimler Enstitüsü’ne bağlı yüksek lisans ve doktora programları mevcuttur (Tablo 26).

Tablo 26. AÜ iç mimarlık bölümü lisansüstü ders programları tablosu

Yüksek Lisans (YL) Programı		Sanatta Yeterlilik (Doktora) Programı	
1.Yarıyıl	2. Yarıyıl	1. Yarıyıl	2. Yarıyıl
Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri	Seminer	Tasarım Araştırma Atölyesi I	Tasarım Araştırma Atölyesi I
Tasarım Atölyesi I	Tasarım Atölyesi II	Mekansal İlişkiler ve Arakesitler (Seç)	Deprem Güvenliği ve Mekan Tasarımı (Seç)
Sanat Teorisi I (Seç)	Sanat Teorisi II (Seç)	Çağdaş Malzemeler ve Yapı ve Yapı Tektonikleriyle Tasarım (Seç)	20.yy. İlk Yarısında Konutun Sınırları (Seç)
Tasarım Teorisi I(Seç)	Tasarım Teorisi II(Seç)	Küreselleşme, Kimlik ve Tasarım (Seç)	İç Mekan Tasarımında Analitik Yaklaşım (Seç)
Mobilya Tasarımı(Seç)	Geleceği Kurgulamak (Seç)	İç Mekan Tasarımında Estetik Eleştirisi(Seç)	İç Mekan Tasarımında Kavramsal Gelişim (Seç)
Mekan ve Psikolojisi(Seç)	Meslek Etiği (Seç)	Sanat Eseri Çözümleme I (Seç)	Sanat Eseri Çözümlenmeleri II (Seç)
20.yy.İç Mekan Tarihi (Seç)	İç Mekan ve Çevre Tasarımında Süreklilik (Seç)		
İleri Mobilya Tasarım Süreci üretim ve Konstrüksiyonu (Seç)			

3.6. Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) İç Mimarlık Bölümü’ne Ait Bilgilerin Analizi

Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü 1993–1994 eğitim-öğretim yılında Mühendislik Mimarlık Fakültesine bağlı olarak kurulmuştur. Kurulduğu 1993 yılından 2000 yılına kadar özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul eden bölüm 2000 yılından itibaren merkezi sınav sistemi ile öğrenci almaya başlamıştır. Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü 2005 yılında kurulan Mimarlık Fakültesi bünyesinde eğitim vermektedir. İç mimarlık Bölümü’nde, eğitim-öğretim kuramsal dersler ve atölye çalışmaları, seminer ve benzeri çalışmalar, görsel anlatım araçlı gösteriler ve diploma

çalışmalarından oluşmaktadır. Bölümün lisans eğitim süresi dört yıldır. Bölümde Fen Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı yüksek lisans programı mevcuttur.

Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölüm Vizyonu

Eğitim-öğretimde gerekli ve yeterli akademik kadroya ve mekansal donanıma sahip olmak, buna bağlı olarak yüksek lisans ve doktora programlarını geliştirmek, değişim-dönüşüm programlarını etkin şekilde yaşama geçirmek ve Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nü diğer iç mimarlık okulları ile yarışabilecek bir yapıya kavuşturmak bölümün vizyonunu oluşturmaktadır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölüm Misyonu

Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümünün misyonu, sanat ve tasarım alanına özgün yaratılarla katkıda bulunabilecek, çağın gereksinim ve isteklerini iyi bilen, gelişmeleri takip eden, mekan-insan-donatı sorunlarına ekonomik ve çağdaş çözümler üreten iç mimarlar yetiştirmektir. Ayrıca çeşitli yayınlar, projeler ve etkinlikler ile toplumun sanat ve tasarım açısından eğitilmesine ve yaratıcı değerlerin toplum yaşamında çoğalmasına katkıda bulunmak, hedefler arasındadır. Çağın gereksinimlerine uygun ve öğrenci odaklı bir eğitim-öğretim yaklaşımının benimsendiği Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde sorumluluk sahibi, zamanı doğru kullanma alışkanlığı geliştiren, araştırmacı, bilimsel ve teknolojik olduğu kadar sanatsal ve düşünsel boyutları meslek pratiğine dönüştürecek bilgi ve becerileri kazanan öğrenciler yetiştirmek amaçlanmaktadır (URL-25).

Tablo 27. KTÜ iç mimarlık bölümü'ne ait genel bilgiler tablosu

Karadeniz Teknik Üniversitesi	
Kuruluş Yılı	1993
Bölüm	İç Mimarlık
Bağlı Bulunduğu Fakülte	Mimarlık
Öğrenci Seçim Kriteri	Merkezi Yerleştirme
Öğrenci Kontenjan Sayısı	30
Öğretim Elemanı Sayısı (Prof., Doç., Yrd.Doç)*+(Öğr.Gör., Arş.Gör)**	15 (4*+11**)
Yurt Dışı Öğrenci/ Öğretim Elemanı Değişim Programları	Var

Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün yarıyillara göre lisans zorunlu ders programları Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28. KTÜ iç mimarlık bölümü lisans zorunlu ders programları tablosu

1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	3.Yarıyıl	4.Yarıyıl	5.Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8.Yarıyıl
İç Mimari Proje I 6K-8S	İç Mimari Proje II 6K-8S	İç Mimari Proje III 6K-8S	İç Mimari Proje IV 6K-8S	İç Mimari Proje V 6K-8S	İç Mimari Proje VI 6K-8S	İç Mimari Proje VII 6K-8S	Bitirme Çalışması 3K-6S
Mimarlık ve Bina Bilgisi 4K-4S	Temel Sanat Eğitimi 6K-8S	Taşıyıcı Sistemler 3K-3S	Detay Bilgisi 3K-4S	Oda Akustiği 4K-4S	Rölöve 5K-6S	İç Mekan Restorasy. 4K-4S	Meslek Uygulama Bilgisi 3K-3S
Teknik Resim ve Tasarı Geometrisi 3K-4S	Mimarlık ve Sanat Tarihi 2K-2S	Malzeme Bilgisi I 3K-3S	Malzeme Bilgisi II 3K-3S	Donatı Tarihi 3K-3S	Aydınlat. 2K-2S	Modern Mimarlık Tarihi 2K-2S	Seçmeli Ders I 2K-2S
Temel Bilgisayar 3,5K-4S	Yapı Bilgisi 3K-4S	Bilgisayar Destekli Tasarım I 3K-4S	Estetik 3K-3S	Isıtma Havalandır ve Tesisat 3,5K-4S	Donatı Tasarımı 3K-4S	Seçmeli Ders I 2K-2S	Seçmeli Ders II 2K-2S
Atatürk İlkeleri ve İnkilap Tarihi I 2K-2S	Atatürk İlkeleri ve İnkilap Tarihi II 2K-2S	Grafik Model Anlatımı 3K-4S	Bilgisayar Destekli Tasarım II 3K-4S	Seçmeli Ders I 2K-2S	Seçmeli Ders I 2K-2S	Seçmeli Ders II 2K-2S	
Türk Dili I 2K-2S	Türk Dili II 2K-2S	Yabancı Dil III 4K-4S	Yabancı Dil IV 4K-4S	Seçmeli Ders II 2K-2S	Seçmeli Ders II 2K-2S		
Yabancı Dil I 4K-4S	Yabancı Dil II 4K-4S						
4 Yılda 160 Kredi 188 Saat							
Kuramsal Ağırlıklı Dersler			Seçmeli Dersler		Tasarım Ağırlıklı Dersler		

Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün öğrencilerine dört yılda verdiği toplam kredi sayısı 160, toplam ders saati 188'dir. Lisans zorunlu ders sayısı 47 olup, bu derslerin 28'i kuramsal ağırlıklı dersler, 11'i tasarım ağırlıklı dersler ve 8'i seçmeli derslerdir.

Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün yarıyillara göre seçmeli ders programları Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29. KTÜ iç mimarlık bölümü lisans seçmeli ders programları tablosu (2 Kredi, 2 Saat)

5. Yarıyıl	6.Yarıyıl	7.Yarıyıl	8. Yarıyıl
Maket Model Yapımı	Otel/Motel Yapıları	Sanat Kuramı	Güneş Kontrolü
Renk Bilgisi	Fotoğrafçılık	El Sanatları ve Süslemecilik	Çevre Düzeni/Peyzaj
İnsan Mekan İlişkisi	Maliyet Pazarlama	Ergonomi	Vitrin Tasarımı
Anadolu'da Türk Sanatı	Anadolu Konut Mimarisi	Serbest El Perspektif	Eğitim Yapıları
Konutta Islak Hacim Tasarım İlkeleri	Mimari Simülasyon	Desen Araştırmaları	İç Mekanlarda Mimari Stiller
Renkli Düşünme	Mobilya Tasarımında Konst. Detayları	Mimari Render ve Animasyon Uygulamaları	Stant Tasarımı
	Sahne Tasarımı	Koruma ve Yeniden Kullanım	

Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde seçmeli dersler 5. yarıyıldan itibaren eğitim programı içerisinde yer almaktadır. Seçmeli derslerin eğitim programı içerisindeki yeri 2 kredi, 2 saattir.

Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde Fen Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı yüksek lisans programı mevcuttur (Tablo 30).

Tablo 30. KTÜ iç mimarlık bölümü lisansüstü ders programları tablosu

Yüksek Lisans (YL) Ders Programı	
Seminer 0K-2S	Güvenli Yapı Tasarımı 3K-3S
İleri proje 3K-6S	İç Mekan Konstrüksiyonu 3K-3S
Özel konular 3K-3S	Kaplama Malzemeleri Uygulama ve Seçimi 3K-3S
Tasarım İlkeleri ve Teorileri 3K-3S	İç Mekanlarda Yalıtım Teknikleri 3K-3S
Araştırma Yöntem ve Teknikleri 3K-3S	Estetik Kuramı ve Mimarlık 3K-3S
Mekan ve Temel Tasarım İlkeleri 3K-3S	Tarihi Yapılarda İç Mekanların Yenilenmesi 3K-3S
Çevresel Faktörler 3K-3S	İç Mimarlıkta Restorasyonun Prensipleri 3K-3S
Konut Tipolojileri 3K-3S	İç Mekanlarda Bitkilendirme Tasarımı 3K-3S
Cumhuriyet Döneminde Konut Mimarisi 3K-3S	Binaların ve Çevresinin Dış Mekan Tasarım 3K-3S
Konutlarda İç Mekan Organizasyonu 3K-3S	Mimari Tasarımda Bilgisayar Uygulamaları 3K-3S
İç Mekanlarda Dekoratif Elemanlar 3K-3S	Tasarımda Bilgisayar Modellemesi 3K-3S
Çağdaş Mobilya ve İç Mimari 3K-3S	İç Mekan ve Donatılarda Ahşap Kullanımı 3K-3S
Aydınlatma ve Renk 3K-3S	

4. DEĞERLENDİRME

Araştırma kapsamına alınan Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü, Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü, Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü ve Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümleri,

1. İnsan kaynakları bakımından:
 - 1.1.Öğretim üyesi sayısı-öğrenci sayısı ilişkisi,
 - 1.2.Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı ilişkisi,
 - 1.3.Öğretim üyesi sayısı ile zorunlu ders sayısı ilişkisi, başlıkları altında değerlendirilmiştir.
2. Program kompozisyonu ve yapısı bakımından:
 - 2.1.Toplam kredi sayısındaki standart,
 - 2.2.Seçmeli ders saatlerinin toplam ders saatine oranı,
 - 2.3.Zorunlu ders saatlerinin toplam ders saatine oranı,
 - 2.4.Kuramsal ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oranı,
 - 2.5.Tasarım ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oranı,
 - 2.6.Proje ders saatlerinin toplam ders saatine oranı, başlıkları altında değerlendirilerek aşağıdaki sonuçlara varılmıştır.

4.1. İnsan Kaynakları

İç mimarlık eğitimi veren bölümlerin eğitim programlarında, yeterli sayıda ve nitelikte öğretim elemanı kadrosu ve teknik destek kadro ile iç mimarlık eğitimi için uygun insan kaynakları oluşturulmalıdır. İç mimarlık eğitimi veren bölümlerin insan kaynakları, öğretim üyesi sayısı-öğrenci sayısı ilişkisi, öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı ilişkisi ve öğretim üyesi sayısı ile zorunlu ders sayısı ilişkisi başlıkları altında değerlendirilmiştir.

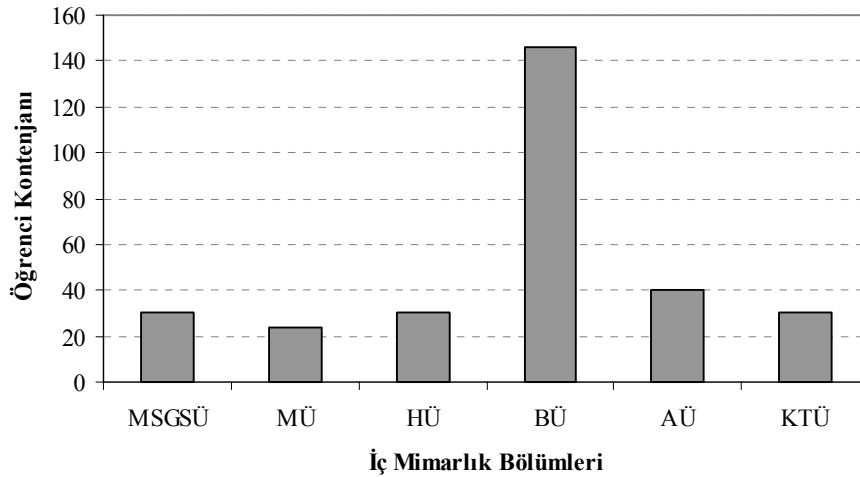
4.1.1. Öğretim Üyesi Sayısı-Öğrenci Sayısı İlişkisi

İç mimarlık bölümlerinde, iç mimarlık eğitim programlarının bir gereği olarak öğretim elemanı-öğrenci ilişkisi diğer bölümlere göre oldukça yoğundur. Çalışma kapsamında belirlenen altı iç mimarlık bölümünde bu ilişki analiz edilerek tablo ve grafiklerle değerlendirilmiştir. Tablo 31’de, araştırma kapsamında analiz edilen iç mimarlık bölümlerinin 2007 yılı öğrenci kontenjan ve 2008 yılı kadrolu öğretim elemanı sayıları verilmiştir.

Tablo 31. İç mimarlık bölümlerinin öğrenci kontenjan-öğretim elemanı sayısı veri tablosu

ÜNİVERSİTELER	MSGSÜ	MÜ	HÜ	BÜ	AÜ	KTÜ
Öğrenci Kontenjanı	30	24	30	146	40	30
Öğretim Elemanı Sayısı (Prof., Doç., Yrd.Doç)*+ (Öğr.Gör., Arş.Gör)**	22 (15*+7**)	11 (5*+6**)	18 (4*+14**)	32 (10*+22**)	15 (7*+8**)	15 (4*+11**)

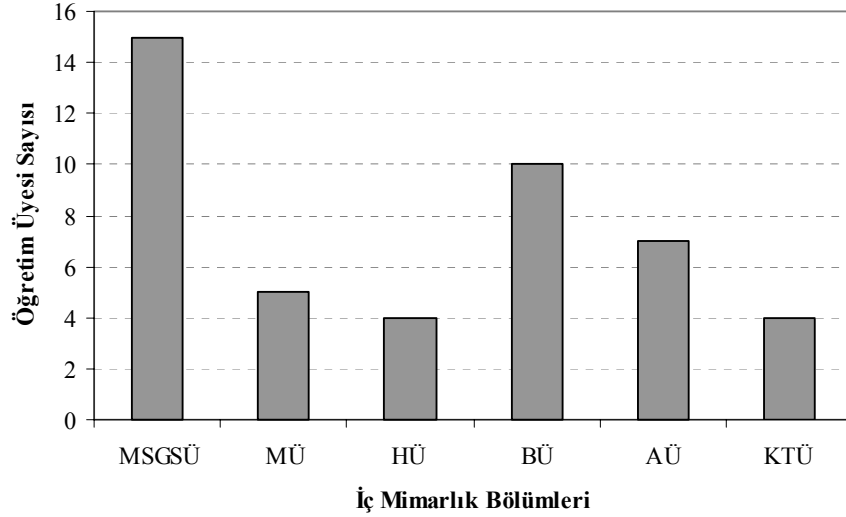
2007 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzuna göre, Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü’nün öğrenci kontenjan sayısı 146, Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’nün 40, Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü, Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümleri’nin 30, Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’nün 24 öğrencidir (Şekil 11).

Şekil 11. İç mimarlık bölümlerinin öğrenci kontenjan sayısı yönünden karşılaştırma grafiği

Şekil 11'e göre, öğrenci kontenjan sayısı en fazla 146 öğrenci ile Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde olup, en düşük öğrenci kontenjanı ise 24 öğrenci ile Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'dür.

İç Mimarlık Bölümlerinin 2008 yılı verilerine göre, öğretim üyelerinin bölümlere göre dağılımında belirgin farklılaşmalar olduğu görülmektedir. Kuramsal ders verebilmeleri ve proje yürütücüsü olabilmeleri nedeniyle öğretim üyesi sayısı profesör, doçent ve yardımcı doçent sayıları bağlamında ele alınıp değerlendirilmiştir. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde öğretim üyesi sayısı 15, Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde 10, Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde 7, Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde 5, Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde 4 ve Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde 4'tür. (Şekil 12).

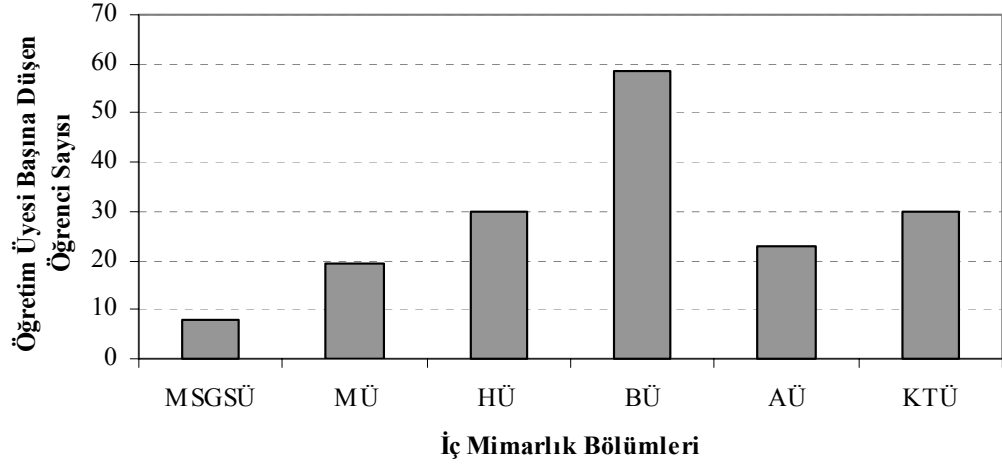

Şekil 12. İç mimarlık bölümlerinin öğretim üyesi sayısı yönünden karşılaştırma grafiği

Şekil 12'ye göre, öğretim üyesi sayısı, 15 öğretim üyesi ile en fazla Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde, en düşük öğretim üyesi sayısı ise 4 öğretim üyesi ile Marmara Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümleri'ndedir. Yukarıdaki grafiklere göre öğrenci kontenjan sayısı ile öğretim üyesi sayısı orantılı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

4.1.2. Öğretim Üyesi Başına Düşen Öğrenci Sayısı İlişkisi

İç mimarlık bölümlerinde öğretim üyesi başına düşen lisans öğrencisi sayıları karşılaştırıldığında bölümler arasındaki farklılıklar dikkat çekmektedir. Araştırma kapsamına alınan bölümlerin öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayılarındaki standardın belirlenmesinde, kadrolu öğretim elemanlarından profesör, yardımcı doçent ve doçent sayıları dikkate alınarak değerlendirme yapılmıştır. Öğretim üyesi (profesör, doçent, yardımcı doçent) başına düşen öğrenci sayısı 8 ile 58,4 öğrenci arasında değişmektedir (Şekil 13).

Şekil 13. Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısının karşılaştırma grafiği

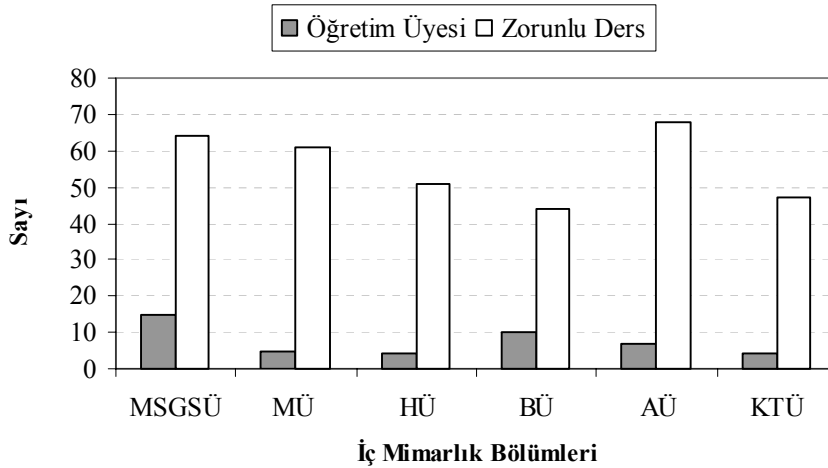
Şekil 13'e göre, Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı 58,4 olup, Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde 30, Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde 30, Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde 22,8 ve Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde ise 19,2 ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde 8'dir. Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı en fazla Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde, en düşük ise Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'ndedir. Bu değerlendirme iç mimarlık bölümlerinde öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısında belirli bir standardın olmadığını göstermektedir.

4.1.3. Öğretim Üyesi Sayısı ile Zorunlu Ders Sayısı İlişkisi

Araştırma kapsamına alınan iç mimarlık bölümlerinin eğitim programı içerisindeki zorunlu ders sayıları bölümlere göre farklılık göstermektedir. Bu farklılığın öğretim üyesi (profesör, doçent, yardımcı doçent) sayısı ile ilişkisi incelenmiş, aşağıdaki tablo ve grafikte değerlendirilmiştir. Tablo 32’de araştırma kapsamında analiz edilen iç mimarlık bölümlerinin öğretim üyesi sayısı ile zorunlu ders sayıları verilmiştir.

Tablo 32. İç mimarlık bölümlerinin öğretim elemanı sayısı ile zorunlu ders sayısı veri tablosu

ÜNİVERSİTELER	MSGSÜ	MÜ	HÜ	BÜ	AÜ	KTÜ
Öğretim Elemanı Sayısı (Prof., Doç., Yrd.Doç)*+ (Öğr.Gör., Arş.Gör)**	22 (15*+7**)	11 (5*+6**)	18 (4*+14**)	32 (10*+22**)	15 (7*+8**)	15 (4*+11**)
Zorunlu Ders Sayısı	64	61	51	44	68	47

Şekil 14. Öğretim üyesi sayısı-zorunlu ders sayısı karşılaştırma grafiği

Şekil 14’ten görüldüğü gibi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’nde öğretim üyesi sayısı 15 olup, zorunlu ders sayısı 64’tür. Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’nde, öğretim üyesi sayısı 5 olup, zorunlu ders sayısı 61’dir. Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü’nün öğretim üyesi sayısı 4, zorunlu ders sayısı ise 51’dir. Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü’nde

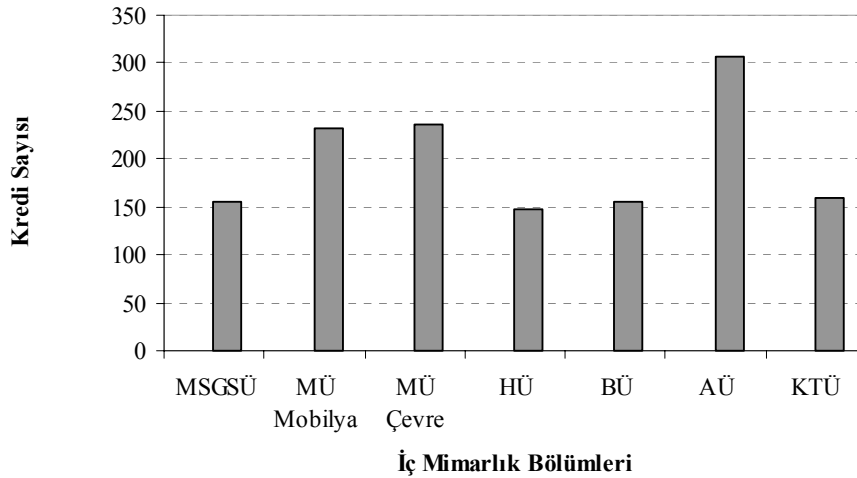
öğretim üyesi sayısı 10 olup, zorunlu ders sayısı 44'tür. Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde öğretim üyesi sayısı 7 olup, zorunlu ders sayısı 68'dir. Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde öğretim üyesi sayısı 4 olup, zorunlu ders sayısı 47'dir.

4.2. Program Kompozisyonu ve Yapısı

İç mimarlık eğitimi veren bölümlerin kredileri, seçmeli ders saatlerinin toplam ders oranı, zorunlu ders saatlerinin toplam ders saatine oranı, kurmasal ağırlıklı derslerin toplam ders saatine oranı, tasarım ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oranı ve proje ders saatlerinin toplam ders saatine oranı başlıkları altında iç mimarlık eğitim programlarının kompozisyonu ve yapısı değerlendirilmiştir.

4.2.1 Toplam Kredi Sayısı Standardı

Eğitimin evrenselleşmesi, mevcut eğitim programlarının güncellenip, yeni eğitimin programlarının geliştirilmesi ve dünya standartlarına ulaşmasını hedefleyen akreditasyon (eşkredilendirme) çalışmalarında önemli yer tutan konuların başında bölümlerin kredi yoğunlukları gelmektedir. Araştırma kapsamına alınan altı üniversitenin iç mimarlık bölümlerinde öğrencilerin mezun olabilmek için aldıkları toplam kredi sayısındaki farklılıklar değerlendirilmiştir (Şekil 15).

Şekil 15. İç mimarlık bölümlerinin kredi yoğunluğu yönünden karşılaştırma grafiği

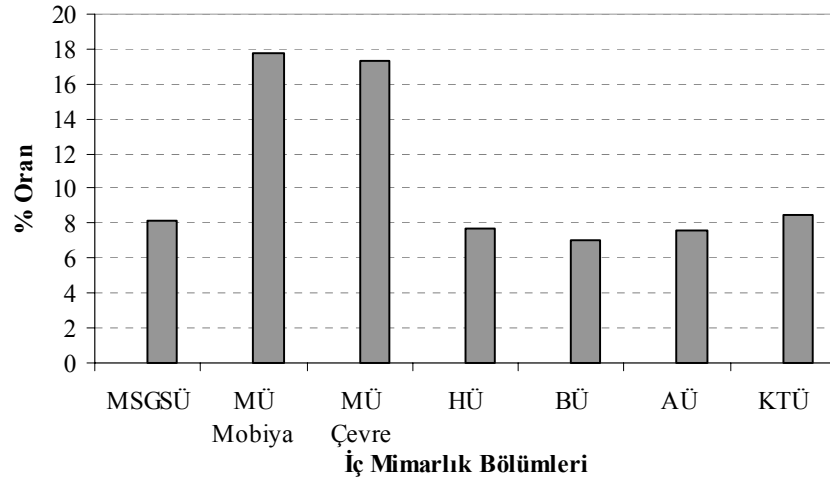
Şekil 15’te görüldüğü gibi, kredi yoğunluğu en fazla olan bölüm, toplam kredi sayısı 306 olan Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’dür. Bu sayısal değere en yakın ikinci bölüm ise Mobilya ve Çevre olarak iki Anasanat Dalı’na ayrılan Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’dür. Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Mobilya Tasarımı Bölümü’nün kredi sayısı 233, İç Mimarlık Çevre Tasarımı Bölümü’nün kredi sayısı 235’dir. Diğer iç mimarlık bölümlerinin kredi sayıları birbirine yakın değerlerde olup Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’nün 160, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’nün 156, Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü’nün 155 ve Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü’nün ise 148’dir. Kredi yoğunluğu en fazla olan Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü ile kredi yoğunluğu en az olan Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü arasında 158 kredi sayısı farkı bulunmaktadır. Bu durum toplam kredi sayısında belirli bir standardın olmadığını göstermektedir.

4.2.2. Seçmeli Ders Saatlerinin Toplam Ders Saatine Oranı

Seçmeli dersler, öğrencilerin ilgi alanlarına göre kendilerini geliştirmesine olanak sağlayan derslerdir. İç mimarlık mesleğinde kişisel gelişim ve bu gelişimi destekleyen seçmeli derslerin eğitim programında önemi büyüktür. Araştırma kapsamına alınan iç mimarlık bölümlerinin, eğitim programlarındaki seçmeli ders saatlerinin toplam ders saatine oranı incelenip, Tablo 33 ve Şekil 16’da değerlendirilmiştir.

Tablo 33. İç mimarlık bölümlerinin seçmeli ders saatleri ve toplam ders saatleri veri tablosu

ÜNİVERSİTELER	MSGSÜ	MÜ Mobilya	MÜ Çevre	HÜ	BÜ	AÜ	KTÜ
Seçmeli Ders Saati (S)	18	36	36	16	15	19	16
Toplam Ders Saati (T)	222	202	208	208	214	247	188
Oran % (S/T) x 100	8,2	17,8	17,3	7,7	7	7,6	8,5

Şekil 16. İç mimarlık bölümlerinin seçmeli ders saatlerinin toplam ders saatine oran (%) grafiği

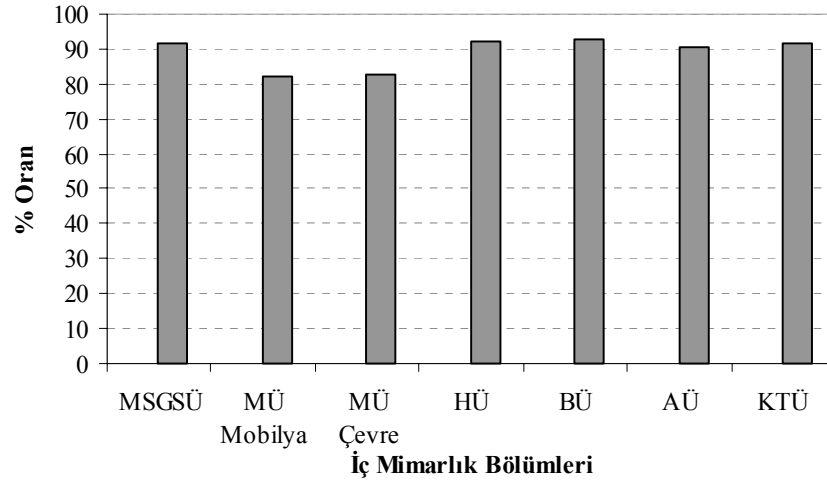
Şekil 16'ya göre, seçmeli ders saatlerinin toplam ders saatine oranının en yüksek olduğu bölüm %17 ile Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'dür. En düşük olduğu bölüm ise %7 ile Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'dür.

4.2.3. Zorunlu Ders Saatlerinin Toplam Ders Saatine Oranı

İç mimarlık bölümlerinin dört yıllık lisans eğitimi süresince belirledikleri zorunlu ders saatlerinde farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Araştırma kapsamına alınan iç mimarlık bölümlerinin eğitim programlarındaki zorunlu ders saatlerinin toplam ders saatine oranı incelenip, Tablo 34 ve Şekil 17'de değerlendirilmiştir.

Tablo 34. İç mimarlık bölümlerinin zorunlu ders ve toplam ders saatleri veri tablosu

ÜNİVERSİTELER	MSGSÜ	MÜ Mobilya	MÜ Çevre	HÜ	BÜ	AÜ	KTÜ
Zorunlu Ders Saati (Z)	204	166	172	192	199	223	172
Toplam Ders Saati (T)	222	202	208	208	214	247	188
Oran % (Z/T) x 100	91,8	82,2	82,6	92,3	93	90,3	91,5

Şekil 17. İç mimarlık bölümlerinin zorunlu ders saatlerinin toplam ders saatine oran (%) grafiği

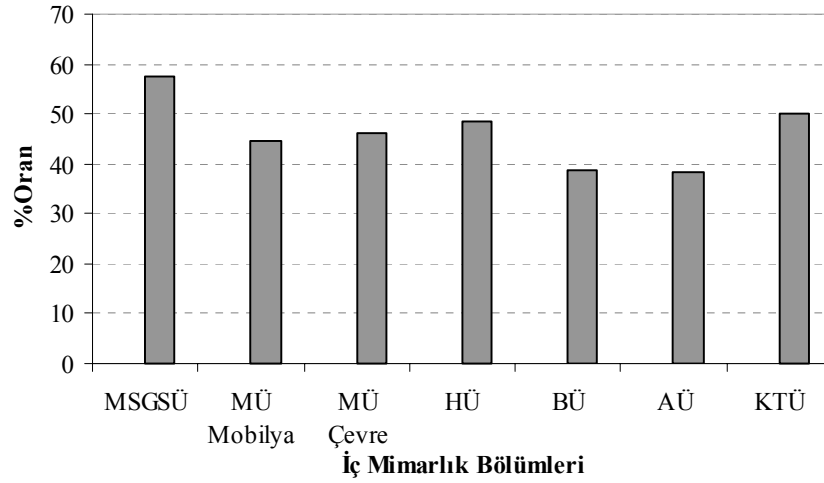
Şekil 17'ye göre, zorunlu ders saatlerinin toplam ders saatine oranının en yüksek olduğu bölüm %93 ile Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı en düşük olduğu bölüm ise %82 ile Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'dür.

4.2.4. Kuramsal Ağırlıklı Ders Saatlerinin Toplam Ders Saatine Oranı

Kuramsal ağırlıklı dersler, teorik bilgilerle bilgilendirme sürecini kapsamaktadır. Araştırma kapsamında incelenen iç mimarlık bölümlerinin eğitim programlarındaki kuramsal ağırlıklı dersler içeriklerine göre belirlenmiş (bina bilgisi, meslek bilgisi, sanat felsefesi, genel sanat tarihi gibi) ve seçmeli dersler bu kapsama dahil edilmemiştir. İç mimarlık bölümlerinin eğitim programlarındaki kuramsal ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oranı incelenip, Tablo 35 ve Şekil 18'de değerlendirilmiştir.

Tablo 35. İç mimarlık bölümlerinin kuramsal ağırlıklı ders ve toplam ders saatleri veri tablosu

ÜNİVERSİTELER	MSGSÜ	MÜ Mobilya	MÜ Çevre	HÜ	BÜ	AÜ	KTÜ
Kuramsal Ağırlıklı Ders Saati (K)	128	90	96	101	83	95	94
Toplam Ders Saati (T)	222	202	208	208	214	247	188
Oran % (K/T) x 100	57,6	44,5	46,1	48,5	38,8	38,5	50

Şekil 18. İç mimarlık bölümlerinin kuramsal ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oran (%) grafiği

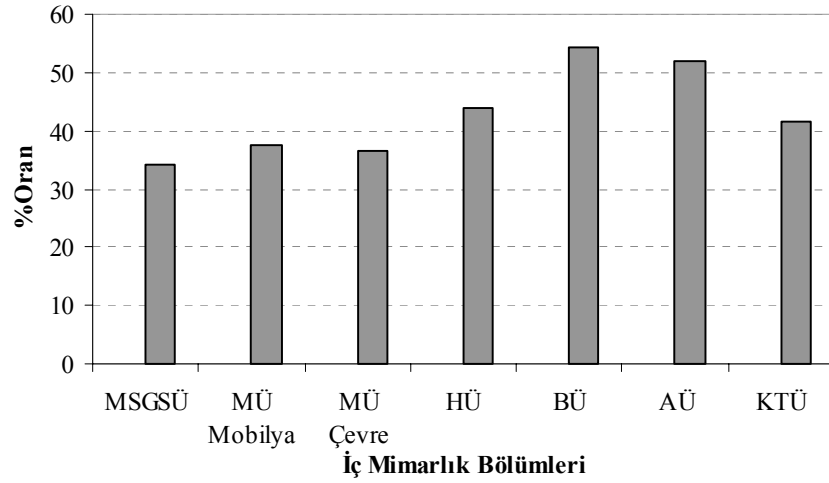
Şekil 18'e göre, kuramsal ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oranının en yüksek olduğu bölüm %57 ile Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü, en düşük olduğu bölümler ise %38 ile Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü ve Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümleridir. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü, kuramsal ağırlıklı derslerin eğitim programı içerisindeki yoğunluğunu yüksek tutmaktadır.

4.2.5. Tasarım Ağırlıklı Ders Saatlerinin Toplam Ders Saatine Oranı

Tasarım ağırlıklı dersler, öğrencilerin yeteneklerinin geliştirilmesi ve yaratıcılıklarının desteklenmesini sağlayan derslerdir. Araştırma kapsamında incelenen iç mimarlık bölümlerinin eğitim programlarındaki tasarım ağırlıklı dersler içeriklerine göre belirlenmiş (iç mimari proje, temel tasarım, çevre tasarımı, mobilya tasarımı gibi) ve seçmeli dersler bu kapsama dahil edilmemiştir. İç mimarlık bölümlerinin eğitim programlarındaki tasarım ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oranı incelenip, Tablo 36 ve Şekil 19'da değerlendirilmiştir.

Tablo 36. İç mimarlık bölümlerinin tasarım ağırlıklı ders ve toplam ders saatleri veri tablosu

ÜNİVERSİTELER	MSGSÜ	MÜ Mobilya	MÜ Çevre	HÜ	BÜ	AÜ	KTÜ
Tasarım Ağırlıklı Ders Saati (Tas.)	76	77	76	91	116	128	78
Toplam Ders Saati (T)	222	202	208	208	214	247	188
Oran % (Tas./T) x 100	34,2	37,7	36,5	43,8	54,2	51,8	41,5

Şekil 19. İç mimarlık bölümlerinin tasarım ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oran (%)grafığı

Şekil 19'a göre, tasarım ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oranının en yüksek olduğu bölüm %54 ile Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü ve %51 ile Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü, en düşük olduğu bölüm ise %34 ile Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'dür. Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü ve Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümleri tasarım ağırlıklı derslerin eğitim programı içerisindeki yoğunluğunu yüksek tutmaktadır. Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü ise %50 kuramsal ve %41 tasarım ağırlıklı derslerle, eğitim programı içerisinde yer alan derslerin yoğunluğunu dengelemektedir.

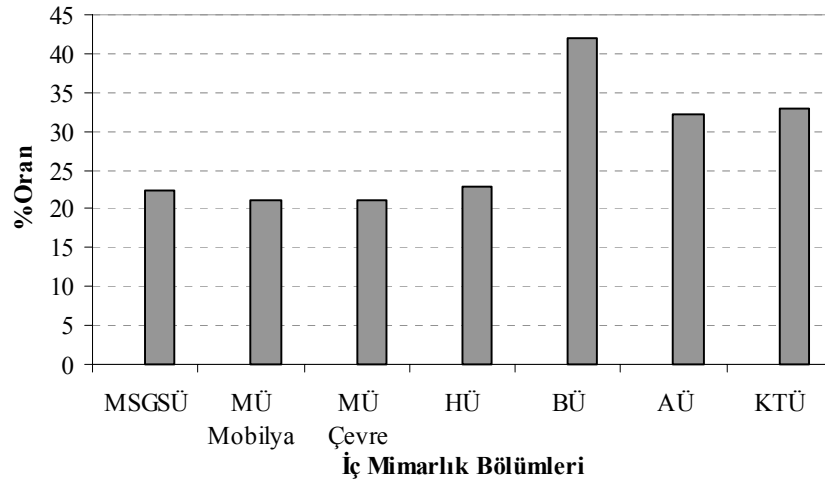
4.2.6. Proje Ders Saatlerinin Toplam Ders Saatine Oranı

Öğrencilerin yaratıcılıklarını en fazla ortaya koyduğu derslerden olan proje dersleri iç mimarlık eğitiminde önemli yer tutmaktadır. Stüdyo dersleri olan proje derslerinin eğitim programı içerisindeki ağırlığı bütün yarıyılar için önemlidir.

İncelenen iç mimarlık bölümlerinin proje ders saati ortalaması 56,7 olup en fazla proje ders saati olan bölüm, eğitim programlarında proje derslerine 96 saat ayıran Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'dür. Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nün proje ders saati 77, Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün 62, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün 50, Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nün 48, Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Mobilya Tasarımı ve İç Mimarlık Çevre Tasarımı Bölümleri'nin ise 32'dir, (Tablo 37, Şekil 20).

Tablo 37. İç mimarlık bölümlerinin proje ders ve toplam ders saatleri veri tablosu

ÜNİVERSİTELER	MSGSÜ	MÜ Mobilya	MÜ Çevre	HÜ	BÜ	AÜ	KTÜ
Proje Ders Saati (P)	50	44	44	48	90	80	62
Toplam Ders Saati (T)	222	202	208	208	214	247	188
Oran % (P/T) x 100	22,5	21	21	23	42	32,3	32,9

Şekil 20. İç mimarlık bölümlerinin proje ders saatlerinin toplam ders saatine oran (%) grafiği

Şekil 20’de görüldüğü gibi, araştırma kapsamında incelenen iç mimarlık bölümlerinin proje ders saatlerinde çeşitlilik gözlenmektedir. Bu durum bölümlerin uyguladıkları farklı eğitim programları ile ilişkilendirilebilir. Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Bölümü proje odaklı eğitim sürdürürken, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü kuramsal derslerin eğitim programı içerisindeki ağırlığını yüksek tutmaktadır.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

“İç Mimarlık Eğitim Programlarının Karşılaştırmalı Analizine Yönelik Bir Çalışma” başlıklı bu çalışmada, 2000’li yılların popüler meslekleri arasında sayılan iç mimarlık mesleğinin ve meslek eğitiminin tarihsel süreçte gelişimine ait bilgiler verilir, Türkiye’de iç mimarlık eğitime yön veren altı kurumsallaşmış üniversitenin, iç mimarlık bölümlerinin genel bilgileri ve eğitim programları analiz edilerek değerlendirilmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen bilgiler iki başlıkta özetlenebilir:

1. İç mimarlık eğitiminin gelişim süreci açısından değerlendirilmesi,

- Türkiye’de iç mimarlık eğitimi kurumsal anlamda 1925 yılında bugünkü adıyla Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ile başlamıştır. 1980’li yıllarda ekonomik ve sosyal gelişmelere bağlı olarak büyük bir ivme kazanmıştır.
- 1990’lı yılların başına kadar yedi üniversitede iç mimarlık eğitimi verilirken 2008 yılı verilerine göre 10 devlet üniversitesi, 17 vakıf üniversitesi ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde 5 vakıf üniversitesinde toplam 32 üniversitede iç mimarlık eğitimi verilmektedir.

2. Araştırmaya konu edilen iç mimarlık bölümlerinin eğitim programlarının analizleri açısından değerlendirilmesi,

- İç mimarlık eğitim süresi hazırlık zorunlu olan üniversitelerde (Bilkent Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi) beş yıl, diğer üniversitelerde (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi) dört yıldır.
- Analizler sonucunda, iç mimarlık bölümlerinin bağlı oldukları fakültelerde çeşitlilik olduğu gözlenmektedir. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümleri, Mimarlık Fakültesi’ne bağlı olup; Marmara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümleri ise Güzel Sanatlar Fakültesi’ne bağlıdır.
- İç mimarlık bölümlerinin isimlerinde ve meslek alanında verdikleri unvanlarda farklılıklar gözlenmektedir. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Marmara

Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin bölüm isimleri "İç Mimarlık Bölümü" olup; verdikleri meslek unvanı "İç Mimar"dır. Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi'nin ise bölüm isimleri "İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü" olup; verdikleri meslek unvanı "İç Mimar ve Çevre Tasarımcısı"dır.

2.1. Araştırmaya konu edilen iç mimarlık bölümlerinin eğitim programlarının insan kaynakları açısından değerlendirilmesi,

- İç Mimarlık Bölümlerinin 2008 yılı verilerine göre, öğretim üyelerinin bölümlere göre dağılımında belirgin farklılaşmalar olduğu ve özellikle Marmara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümleri'nin öğretim üyesi sayısının diğer iç mimarlık bölümlerine göre oldukça az olduğu gözlenmektedir.
- İç mimarlık eğitimi veren bölümlerde öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısında belirli bir standart yoktur. Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı 8 ile 58,4 arasında değişmektedir. Usta-çırak ilişkisinin öneminin sürdüğü iç mimarlık bölümlerinde, öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısındaki azalma doğal olarak verimi arttıracığından, iç mimarlık eğitimi veren bölümler arasındaki bu farkların eğitim sürecinin veriminde de farklılıklar yaratacağı düşünülmektedir.
- İç mimarlık bölümlerinin eğitim programı içerisindeki zorunlu ders sayıları bölümlere göre değişiklik göstermektedir. Bu değişiklik, öğretim üyesi sayısı ile zorunlu ders sayısı ilişkisi bakımından incelenmiş ve iç mimarlık eğitimi veren bölümlerin öğretim üyesi sayısı-zorunlu ders sayısı ilişkisinin bölümlere göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. İç mimarlık eğitimi veren bölümlerin öğretim üyeleri sayısı yetersiz olup, zorunlu ders sayıları ise birbirine yakın değerlerdedir. Bu durum öğretim üyelerinin ders yoğunularının bölümlere göre farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır.

2.2. Araştırmaya konu edilen iç mimarlık bölümlerinin eğitim programlarının kompozisyonu ve yapısı açısından değerlendirilmesi,

- Marmara Üniversitesi, iç mimarlık eğitim programını diğer üniversitelerden farklı olarak kurgulamıştır. Eğitim programı, tasarım konu ağırlıkları

dengelenerek, “iç mimarlık çevre tasarımı” ve “iç mimarlık mobilya tasarımı” olmak üzere iki sanat dalı ile sürdürülmektedir. Bu iki dal ağırlıkları değişik ancak, iç mimarlık kapsamı gereği birbiriyle ilişkili olarak eğitim vermektedir. İlk iki yıl ortak olan dersler son iki yılda uzmanlık alanlarına göre farklılaşmaktadır.

- İç mimarlık bölümlerinde öğrencilerin mezun olması için alması gereken toplam kredi sayısı 148 ile 306 arasında değişmektedir. En fazla kredi Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’nde en az kredi ise Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü’nde mevcuttur. İç mimarlık bölümlerinde eğitim kalitesinin artırılması ve belirli standartların sağlanabilmesi için bölümlerin kredi sayılarının birbirine yakın değerlerde olması gerektiği düşünülmektedir.
- İç mimarlık mesleğinde kişisel gelişim ve bu gelişimi destekleyen seçmeli derslerin eğitim programında öneminden yola çıkılarak iç mimarlık bölümlerinin eğitim programlarındaki seçmeli ders saatlerinin toplam ders saatine oranı incelenmiştir. Oranın en yüksek olduğu bölüm %17 ile Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü, en düşük olduğu bölüm ise %7 ile Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü’dür.
- İç mimarlık bölümlerinin dört yıllık lisans eğitimi süresince belirledikleri zorunlu ders saatlerinde farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Zorunlu ders saatlerinin toplam ders saatine oranının en yüksek olduğu bölüm %93 ile Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, en düşük olduğu bölüm ise %82 ile Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’dür.
- İç mimarlık bölümlerinin eğitim programlarındaki teorik bilgileri içeren kuramsal ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oranı incelenmiştir. Oranın en yüksek olduğu bölüm %57 ile Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü, en düşük olduğu bölümler ise %38 ile Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü ve Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümleri’dir.
- Tasarım ağırlıklı dersler öğrencilerin yeteneklerinin geliştirilmesi ve yaratıcılıklarının desteklenmesini sağlayan derslerdir. İç mimarlık bölümlerinde

tasarım ağırlıklı ders saatlerinin toplam ders saatine oranının en yüksek olduğu bölüm %54 ile Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı ve %51 ile Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık bölümleri, en düşük olduğu bölüm ise %34 ile Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'dür. Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü ve Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık Bölümleri tasarım ağırlıklı derslerin eğitim programı içerisindeki yoğunluğunu yüksek tutmaktadır. Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü ise %50 oranındaki kuramsal ve %41 oranındaki tasarım ağırlıklı derslerle eğitim programı içerisindeki derslerin yoğunluğunu dengelemiştir.

Sonuç olarak, benzer misyonlarla kurulan ve benzer vizyonlarla geliştirilen iç mimarlık bölümlerinin eğitim programları birbirlerinden bağımsız olarak kurgulanmaktadır. Meslek yeterliliğinin tartışıldığı 2000'li yıllarda ise iç mimarlık mesleğinde ve meslek eğitiminde belirli standartlara ulaşamamış olunması, iç mimarlık adına önemli bir sorun olarak görülmektedir. Bu nedenle iç mimarlık eğitimi veren bölümlerin öncelikle ülke genelinde akredite olabilmeleri için benzer standartlara sahip olmaları zorunlu hale gelmektedir.

Mimarlık eğitimindeki Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu (MOBBİG), Mimarlık Eğitim Kurultayları, Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK) gibi bölümler arası iletişimi ve eğitim programlarının geliştirilmesini amaçlayan çalışmaların, iç mimarlık eğitim programlarında da yapılması gerekmektedir. Bölümler arası iletişim ve yurt dışı öğrenci ve öğretim elemanı değişim programları ile ülkemizdeki iç mimarlık eğitim programları güncellenip, dünya standartlarına uyumu sağlanmalıdır. Özellikle iç mimarlık eğitim programları konusunda tez, araştırma projesi gibi çalışmalara destek verilmesi ve iç mimar adayının sahip olması gereken özelliklerin belirlenerek, bu özelliklere göre eğitim programlarının geliştirilmesi hedeflenmelidir.

6. KAYNAKLAR

- Abbasoğlu, H., 1999. Anadolu'da Antik Çağ'da Konut, Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşim, Tepe Mimarlık Kültürü Merkezi, İstanbul.
- Arcan, E. ve Evcı F., 1999. Mimari Tasarıma Yaklaşım 1 Bina Bilgisi Çalışmaları, Tasarım Yayın Grubu, İstanbul.
- Aktüre, S., 1994. Anadolu'da Bronz Çağı Kentleri, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.
- Akyürek, E., 1994. Ortaçağ'dan Yeniçağ'a Felsefe ve Sanat, Kabalcı Yayınevi, İstanbul.
- Anonim, 2008. TMMOB İç Mimarlar Odası Yayınları, Ankara.
- Anonim, 2001. UIA Belgeleri, TMMOB Mimarlar Odası Yayını Ankara.
- Ashier, M., 1970. Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu, Türkiyemiz, Ak Yayınları, İstanbul.
- Aydınlı, S., 1993. Mimarlıkta Estetik Değerler, İTÜ Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul.
- Ayrıran, N., 1995. Mimarlık Eğitiminin Geleceğine Genel Doğrultular, Mimarlık ve Eğitim Forum 1: Nasıl Bir Gelecek, Cenkler Matbaası, İstanbul.
- Balamir, A., 1985. Mimarlık Söyleminin Değişimi ve Eğitim Programları, Mimarlık, 85, 8, 9-15.
- Balamir, A., 1992. Meslek Sorunlarımız İçinde Mimarlık Eğitim Programlarının Yeri ve Program Başarısındaki Etkenler, Yapı Dergisi, 122, 25-27.
- Balamir, A., 1995. Modern Mimarın Kimliği ve Disiplini: Mimarlık Eğitiminde Klasik ve Modern Yaklaşımlara Bir Bakış, Mimarlık ve Eğitimi Forum:1 Nasıl Bir Gelecek? Nisan 1995, Taşkışla, İstanbul.
- Batırbaygil, H., 1999. Mimarlık Eğitiminin Gelişiminde Çalışma Davranışları İle Mekanların İncelenmesi, Mimarlık Eğitiminde Tasarım Atölyesinin Kavramsal ve Fiziksel Biçimlenmesi Konferansı, Nisan 1999, İ.K.Ü., İstanbul.
- Bayazıt N. ve Uluoğlu B., 1986. Tasarlama Eğitimi Araştırması Orta Öğretim Ders Programlarının Geliştirilmesi, Tasarlama Eğitimi 1. Danışma Kurulu Toplantı Sonuçları, İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Fakültesi Ofset Atölyesi, İstanbul.
- Blakemore, R., 1997 History of Interior Design and Furniture-From Ancient Egypt to Nineteenth Century Europe, USA.
- Broadbent, G., 1995. Architectural Education, Academy Editions, USA.
- Cesar, M., 1983 Güzel Sanatlar Akademisinden 100.Yılda Mimar Sinan Üniversitesine, Güzel Sanatlar Eğitiminde 100 Yıl, Mimar Sinan Üniversitesi Yayını, İstanbul.

- Croix, H. ve Tansey, R.G., 1986. Gardner's Art Through The Ages, Harcourt Brace Jovanovich Publishers, USA.
- Çelik, M., 1996. Konut Yaşama Hacimlerinde Gereksinim ve Amaca Uygun Esnek Değiştirilebilir İç Mekan Elemanlarına Yaklaşım ve Ankara'nın Gelişme Bölgeleri İçin Bir Öneri, Sanatta Yeterlik Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çil, N., 2007. Mimar Olmak, Mimarlar Odası İzmir Şubesi Yayınları, İzmir.
- Dural, T. A. ve Demirçay V., 1998. Grafik İletişime Başlarken, Temel Tasarım-Temel Eğitim, Der. Teymur, N. ve Dural, T., ODTÜ, Ankara.
- Ertürk, Z., 1987. Mimari Tasarlama Teknikleri, K.T.Ü., Trabzon.
- Geidon S., 1954. Walter Gropius-Work And Teamwork, Reinhold Publishing Co., New York.
- Gür, Ö., 2000. Mimarlıkta Temel Eğitim Dersi Uygulaması, Mimarlık Dergisi, 293, 25-34.
- Güvenç, B., Otkan, P., Belek, T., Karasu, F., Tözeren, S., ve Özden, M.A., 1990. Japon Eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Güvenç, B., 2005. Cumhuriyet Döneminde Eğitim, Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, Ankara.
- Hasançebi, Ö., 2004. Mimarlık Eğitiminde Yaratıcılık; Temel Tasarım-Mimari Tasarım İlişkisinin İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Hasol, D., 2008. Mimarlık Sözlüğü, 10. Baskı, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları.
- İnceoğlu M. ve İnceoğlu N., 2004. Mimarlıkta Söylem Kuram ve Uygulama, Tasarım Yayın Grubu.
- İzgi, U., 1999. Mimarlıkta Süreç Kavramlar-İlişkiler, 1.Baskım, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları.
- Jacques, A., 1982. The Programmes Of The Architectural Section Of The Ecole des Beaux-Arts, 1819-1914.
- Kaçar, H.T., 1996. İç Mimari ve Resimde Mekan Kavramının İrdelenmesi ve "De Stijl" Grubu İçinde Etkileşimleri, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Kaçar, H.T., 1998. İç Mimarlık ve Ülkemizdeki Yeri, Anadolu Sanat Dergisi, 8, 55-63.
- Kahvecioğlu, N., P., 2001. Mimari Tasarım Eğitiminde Bilgi ve Yaratıcılık Etkileşimi, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kaptan, B.B., 1998. İç Mimarlığın Oluşum ve Örgütlenme Süreci, Anadolu Sanat Dergisi, 8, 64-87.
- Kaptan, B.B., 1999. 20.Yüzyılda İç Mimarlığın Oluşum Süreci, Antik & Dekor, 52, 144-151.
- Kaptan, B.B., 2001. İç Mekanın Niteliğini Belirleyen Öğelerin Görsellik Kazanmasını Sağlayan Oluşumlar, Anadolu Sanat Dergisi, 11, 113-130.

- Kaptan, B.B., 2003. 20. Yüzyıl Toplumsal Değişimler Paralelinde İç Mekan Tasarımı Eğitiminin Gelişimi, Sanatta Yeterlik Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Keleş, G., Usta, A. ve Çevik S., 1993. Anadolu'da Tarihsel Süreç İçinde Eğitim Yapıları, 21.Yüzyıla Doğru Eğitim Yapıları Sempozyumu, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul,
- Kolektif, 1994. Ana Britanica Genel Kültür Ansiklopedisi Ana Yayıncılık A.Ş., 16, 252–253 İstanbul.
- Kolektif, 1994. Dictionnaire Larousse, Milliyet Gazetecilik A.Ş., 3, 1122, İstanbul.
- Kuban, D., 1984. Mimarlık Kavramları, Mimarlığın Kuramsal Sözlüğüne Giriş, Çevre Yayınları, İstanbul.
- Küçükerman, Ö., 1978. Kişi, Çevre İlişkilerinde Çağdaş Girişimler ve Oturma Eylemi, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Yayınları, İstanbul.
- Nalçakan, H., 2006. Küreselleşen Dünyada Mimarlık Eğitimi ve Türkiye, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özdoğan, M., 1996. Kulübeden Konuta: Mimarlıkta İlkler, Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Pile, J.F., 2000. A History of Interior Design, John Wiley and Sons, Hong Kong.
- Pfeiffer, B., 1991. Frank Lloyd Wright, Benedikt Taschen, Nurnberg.
- Piotrowski, C.M., 1989. Professional Practice for Interior Designers, New York,
- Roth, 2000. Leland M., Mimarlığın Öyküsü: Ögeleri, Tarihi ve Anlamı, Çev. Ergün Akça, Kabalcı Yayınları, İstanbul.
- Salama, A., 1995. New Trends In Architectural Education: Designing The Design Studio, The Anglo-Egyptian Bookshop, Egypt.
- Saylan, T., 2004. Yükseköğretim Öncesi Eğitimin Durumu ve Çözüm Önerileri, Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, Ankara.
- Sevin, V., 1991. Anadolu Arkeolojisinin ABC'si, Simavi Yayınları, İstanbul.
- Şensoy, Mekan Organizasyonu ve Donatımı Bilim Dalı 1991–1992 Yılı Konferansları
- Tanlı S., 1988. Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?, Amaç Yayıncılık, Ankara.
- Tate, A.ve Smith, C.R., 1986. Interior Design In The 20th Century, Harper And Row Publishers, New York.
- Tekeli İ., 2004. Eğitim Üzerine Düşünmek, Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, 2.Baskı, Ankara.
- Turani, A., 2007. Sanat Terimleri Sözlüğü, 12. Basım, Remzi Kitabevi.
- The International Hand Book Of Interior Designers Practise, 1991. (Çev. Nilgün Çarkacı), USA.
- Uluoğlu, B., 1990. Mimari Tasarım Eğitimi, Tasarım Bilgisi Bağlamında Stüdyo Eleştirileri, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- UNESCO, 2004. UIA Mimarlık Eğitim Şartı Revize Edilmiş Metin, İstanbul.

- URL-1, http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2006/takvim/egitim_sistemi.html, 20 Aralık 2006
- URL-2, <http://www.yok.gov.tr/uak/temelalanlar.php>, 20 Mayıs 2008
- URL-3, <http://www.mimarlarodasi.org.tr/index.cfm?sayfa=genel&sub=299>, 12 Aralık 2007
- URL-4, <http://old.mo.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=46&RecID=1099>, 10 Mart 2008
- URL-5, <http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs%5CUNESCO-UIA-egitimsarti2004.pdf>, 6 Ocak 2008
- URL-6, <http://www.mimarlarodasiankara.org/?id=1582>, 11 Mart, 2007
- URL-7, <http://www.gutenberg.org/files/14715/14715-h/14715-h.htm>, 12 Nisan, 2008
- URL-8, http://en.wikipedia.org/wiki/Seagram_Building, 15 Aralık 2007
- URL-9, <http://www.pearlsrestaurant.com/>, 20 Ocak 2007
- URL-10, <http://www.accredit-id.org/>, 17 Kasım 2007
- URL-11, <http://www.designmuseum.org/design/arne-jacobsen>, 13 Şubat, 2008
- URL-12, <http://www.designmuseum.org/design/charles-ray-eames>, 13 Şubat, 2008
- URL-13, http://www.designboom.com/history/joecolombo_chair.html, 20 Mart 2008
- URL-14, <http://www.designmuseum.org/design/verner-panton>, 20 Mart 2008
- URL-15, http://www.mimdap.org/index.php?option=com_content&task=view&id=11185&Itemid=47, 23 Mart 2008
- URL-16, <http://gsf.marmara.edu.tr/index.php?bolum=4>, 3 Eylül 2007
- URL-17, <http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspxKelime=i%u00e7+mimar>, 25 Kasım 2007
- URL-18, <http://www.msgsu.edu.tr/msu/pages/81.aspx>, 3 Eylül 2007
- URL-19, <http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspxKelime=iç%20mimar>, 25 Kasım 2007
- URL-20, <http://www.msgsu.edu.tr/msu/pages/172.aspx>, 1 Eylül, 2007
- URL-21, <http://gsf.marmara.edu.tr/index.php?sayfa=1>, 1 Eylül, 2007
- URL-22, http://www.sosyalbilimler.hacettepe.edu.tr/web/index.php?Itemid=142&id=68&option=com_content&task=view, 12 Kasım 2007
- URL-23, <http://www.bilkent.edu.tr/artweb/htdocs/iaed/>, 15 Kasım 2007

URL-24, http://www.anadolu.edu.tr/akademik/fak_gzs/icmimarlikbolumu/, 20 Kasım 2007

URL-25, <http://icmimarlik.ktu.edu.tr/>, 25 Kasım 2007

Vitruvius, 2003. Mimarlık Üzerine On Kitap, Şevki Vanlı Yayınları, Ankara.

ÖZGEÇMİŞ

1982 yılında Ordu'da doğdu. İlkokul öğrenimini Ordu Altıncıokul İlkokulu'nda, ortaokul öğrenimini Ordu Anadolu Lisesi'nde, lise öğrenimini ise Ordu Fen Lisesi'nde tamamladı. 2000 yılında birincilik derecesi ile kazandığı Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde lisans öğrenimine başladı. 2004 yılında ikincilik derecesi ile lisans öğrenimini tamamlayarak Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde Yüksek Lisans öğrenimine başladı. 2005–2007 yılları arasında İç Mimarlık Ana Bilim Dalı'nda Araştırma Görevlisi olarak çalıştı. 2006 yılında Erasmus Öğrenci Değişim Programı ile Almanya Fachhochschule Coburg University of Applied Science'ta öğrenim gördü. Halen Ankara'da Enerji Bakanlığı, Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü'nde çalışmakta olup, iyi derecede İngilizce bilmektedir.